

ABSTRACTS

2015

ABSTRACTS

XXXI. International Finno-Ugric Students'
Conference

15. 04. 2015 – 18. 04. 2015
Pécs

Reguly Társaság
Pécs
2015

Edited by
Eszter Pálffy, Eszter Vitéz, Eszter Vörös

Layout editor:
Zoltán Herczog

Design:
Daniella Menyhárt, Judit Szanyi-Nagy

Published by:
Reguly Társaság

Printed in Bolko Print Kft.
ISBN: 978-615-80229-0-3

© Authors
© Editors
All rights reserved.

Contents

Előszó.....	1
Tatiana ALYBINA: Mari Vernacular Beliefs As Evaluated by the Young Generation.....	3
Alexander ANISIMOV: Краткий анализ социально-экономической ситуации в финно-угорских республиках россии	4
Nikolai ANISIMOV: Akšan 'videvik' ja uj 'öö' udmurtide ajalises maailmapildis.....	5
Gergely ANTAL: Linguistic Usage of a Village in County Nógrád Reflecting on Finno-Ugric and Slavic Coexistence	6
Maria ARKHIPOVA: Юрий чавайнын поэзийже: вуймут поэтике	8
Tatiana AŠIHMINA – Inga PALU: Narva ja Sillamäe keelemaastiku uurimise väljavaateid	9
Renáta BALÁZS: New Readings of the Kalevala in a Contemporary Hungarian Drama.....	11
Martin BEEK: Lõunaeesti kirjakeelest.....	12
Anastasiia BELOLIPETSKIKH: The Value of food in the Traditional Culture of the Komi-Zyrian	13
Attila BIHARI: Where did these people come from?.....	14
Anna BRANCZEIZ: What Does Radnóti Mean in English?.....	15
Valentina BULYGINA: Sinatamisest ja teietamisest üliõpilaste arvamuste põhjal	16
Vasilij CHUPROV: Изъва фольклор традицияын тунасьом йылысь мифологическõй висьтьяслõн тэчасног да вежõртас	17
Katalin DABÓCZY: Meänkieli – nyelv vagy dialektus?.....	18
Chris Lasse DÄBRITZ: Ditransitiiviset rakenteet selkupin kielessä.....	19
Ruslan DEREVESNIKOV: Роль иногородних купцов в развитии торговли Коми края (конец XIX – начало XX вв.).....	21
Alina DUBOVESKAJA: Влияние синтаксиса русского языка на сложноподчинённые предложения в удмуртском языке	23
Stefanie ECKMANN: Vom Aktiv zum Passiv im Surgut-Chantischen	24
Aleksandra FILIPPOVA: Этнографизмы в ижемском диалекте коми языка	25
Irina GILEVA: Phrasems and Idiomatic Phrases Describing a Human Personality in the Komi Language.....	26
Annelieke GRIM: Suomen osakuntien kehittyminen poliittis-historiallisessa viitekehyksessä	27
Sampsa HOLOPAINEN: Indoiranilais-uralilaisten kontaktien erityiskysymyksiä.....	29
Julia HÜBNER: Koordinierte Komposita im Udmurtischen	30
Heli JAAKKOLA – Mervi DE HEER: Marin kirjakielen historian korpus.....	31
Kim JEONGDO: Deskriptiivisyys etymologisena käsitteenä vanhojen germaanisperäisten sanojen valossa.....	32

Markus JUUTINEN: Koltansaamen kielteiset polarisoivat rakenteet.....	33
Suvi KÄBI: Võru keele tehnoloogiline tugi.....	34
Irina KARMANOVA: Traditional Wedding of the Ural Mari.....	35
Ljudmila KARPOVA: Uusien sanojen luominen ja niiden käyttöönotto marin kielessä.....	36
Alexandra KELLNER: Wikipediat korpuksina: esimerkkejä komista ja maailmalta.....	37
Ekaterina KIRDIASHKINA: Литератураса мокшэрзятнень пчкафтомань кяль.....	38
Tiina KLOOSTER: Latvian Verb Prefixes as Perfectivisers in Livonian.....	39
Jani KORHONEN: Possibilities of Internet Trends in Promoting and Revitalizing Minority Languages.....	40
László KÖVECSÉS: Die Rolle des Heidentums bei Estnischer und Udmurtischer nationaler Identitätsbildung.....	41
Lilla KÖVESDI: On the Rediscovery of Hungarian Folk Motifs in the Early 21 th Century.....	42
Denis KRIVOSHEEV: Ethnic Branding of Finno-Ugric Region.....	43
Rebeka KUBITSCH: Sairaudennimien metaforinen käyttö udmurtin kielessä.....	44
Pavel KUTERGIN: Профилактика девиантного поведения старшеклассников.....	46
Anna KUZNETSOVA: Cooperation of Russian and Finnish Youth Organizations.....	47
Henna-Riikka LAHTINEN: Yhteisöllisyys suomalaisessa opiskelijakulttuurissa.....	48
Elena LASTOCHKINA: Использование психолингвистического эксперимента при разграничении омонимии от полисемии.....	50
Eda-Riin LEEGO – Diana KOIT: Элементы Эстонской и Финно-Угорской фольклоры в книгах Андруса Кивиряхка.....	51
Liliana LISTUS: Восточнославянские заимствования древнего периода в современном финском языке.....	52
Iuliia LITVINOVA: New Themes and Characters in the Works of Elena Kozlova.....	54
Viktoriia LODYGINA: Диалектизмы в произведениях А.Н.Вурдова.....	55
Elizaveta LOGINOVA: «Черинянь гаж»: коми сёян-юан видзём да ловзьёдём.....	56
Svetlana LOGINOVA: Коми пословицы и поговорки, характеризующие человека.....	57
Ekaterina LOPORT: К вопросу о происхождении севернорусского диалектизма галáнить, голáнить.....	59
Anna-Olga LUGA: Sustainability of Estonian Language Education Among the Grown-up Population of Sillamae.....	60

Daniella MENYHÁRT: “Language Is the Only Thing Worth Knowing Even Poorly”	61
Larisa MILIAKHOVA: Этнофенологический календарь югры	62
Anna MISHINA: Vesilähteet marien uskonnollisen synkretismin objektina	63
Aleksi MOINE: Die Darstellung der Kraft des Wortes in finnisch-karelischer Zauberliedern	64
Merit MÜLLER: Das estnische Verb laskma und seine Kognaten in verwandten Sprachen	65
Nina NEFEDOVA: Докладлӧн темаыс	66
Alexander NEKRASOV: Demand for Information on Finno-Ugric Languages	67
Vasilij NEMECHKIN: UN Mechanisms in Protecting the Rights of Indigenous Finno- Ugric Peoples	68
Dániel NÉMETH: Etymological Reflections to the Origin and Progression of the Old Hungarian Gyula Dignity	70
Galina NIZOVTSOVA: Traditional Activities of the Komi People and Their Role in the Socio-economic Development of the Territory	71
Simonas NOREIKIS: “Finnic” Hydronyms in Lithuania	72
Patrick O’ROURKE: Modality in Hill Mari	73
Yaroslava OSIPOVA: Komi Mittens	74
Veera-Kristiina PIRILÄ: The Difficulties in Estonian Language Phonemes for Finnish Learners	75
Inga POGONINA: Mari Wedding Ritualism: Traditions and Modernity	76
Olesia POLATOVA: Udmurt népviselet néprajzában és folklórjában	77
Eda POMOZI: Pärimuslike mänguasjade tähtsusest tänapäeva maailmas	79
Lidia POPOVA: Важысянь вӧдитчан (традиционнӧй) коми акань да сыкӧд йитчӧм ворсӧмьяс	79
Sanna RÄMÖ: Kenen hartioilla seisot?	81
Nikolay RAKIN: Hungarian–Komi and Komi–Hungarian Translations	82
Irina RESHETNIKOVA: Удмурты Кировской области и их владение языком	83
Alexei V. RISKOV: Святой источник «Таркамыс»	84
Marina ROMANOVA: Az udmurtok Akaska (húsvét) nevű tavaszi ünnepének megrendezése Mariföldön, a Mari-Turek járásban	85
Mari SARANEIMO: Оды йӱлмӱштӱшӱ эртӱшӱ жепӱн перифрастический формывлӱ структурышты да функцивлашты гишӱн	87
Valentina SEMENOVA: Марий мутвундышто камвочшо шӱдыр нерген умылымаш	88
Viktoriia SEMIASHKINA: Русские заимствования 21 века в ижемском диалекте коми языка	89

Anastasiia SHUMOLIVA: Dream Motifs in the Poetry of Sergei Matveev	91
Sergei SIDOROV: Udmurdi rahvuse mütoloogia on nagu allikas multimeedia projektide jaoks (multifilmi jaoks).....	92
Vitaly SIGILYETOV: The Current State of Vakh Dialect Khaty Language.....	93
Silver SILD: Oskar Looritsa mõju eesti hõimuliikumises	93
Dóra SITKEI: The History of the Family Zsolnay and their Porcelain Manufacture...	95
Eugene SIVAEV: Этнокультурная компетентность как педагогический аспект....	96
Lidia SMIRNOVA: Коми Республикаын экология туризм	97
Yury SNIGIREV: Vorstellungen der Obugrier über die geistigen Wesen des Menschen: Probleme und methodologische Bemerkungen	98
Elena SOLOVJOVA: Verbal Phraseologisms in the Mari Language	100
Daniel STENKIN: A magyar alkotmányosság és az alkotmányos gondolkodás megalakulása Magyarországon.....	101
Yulia SYCHEVA: А. Ванеев да Г. Бутырева кывбурьясын чужан му серпасалом.....	102
Ditta SZABÓ: Morphological Features of the Palóc Dialect.....	103
Judit SZANYI-NAGY: Az újmédia nyelve	104
Alexander TEREJTEV: Экология как фактор подъема национального сознания коми-ижемцев	105
Sanna TIIRIKAINEN: Flower Motifs in Matyó Folksongs.....	106
Bogáta TIMÁR: Mari Folk Songs in Hungarian Public Sense.....	107
Szilárd Tibor TÓTH: Kudõmkarist Kingissepani: Viktor Fedossejevi loomingust....	108
Laura TUOMAINEN: "Vain suomen kielen tunnissa"	110
Ulla VALOVESI: Финское скальное искусство в местном шаманском контексте.....	111
Anna VARGA: Manipulatsioonid keelevahendid Badiny Jós Ferenci lühikestes tekstides.....	112
Natalya VENINA: The Abessive Case in the Mari Language	113
Nina YUSHKOVA: The Difficulties in Estonian Language Phonemes for Finnish Learners.....	115
Ivan ZHIZHEV: Chivil'tom – Christmas gatherings of Nivshera village inhabitants	116

Előszó

Kedves Egyetemi Hallgatók! Tisztelt Résztvevők!

Nagy örömömre szolgál, hogy 2015-ben Magyarországon, Pécsen rendezhetjük meg a finnugor szakos egyetemista hallgatók nemzetközi konferenciáját. Szeretettel üdvözlök mindenkit Magyarország legrégebbi egyetemén, amelyet 1367-ben alapítottak. Az 1923-as újranyitása után a filológiai tanulmányok sorában mindig ott volt a finnugor összehasonlító nyelvészet. Itt volt professzor 1932-től 1940-ig Klemm Antal, aki gépiratos tankönyvet is írt *Finn-ugor* nyelvészet címmel 1936-ban, legfőbb kutatási témája azonban a finnugor összehasonlító mondattan volt.

Már akkor is lehetett tanulni finnül az egyetemen, később a választék szélesedett: a kisebb finnugor nyelvek mint rokon nyelvek közül a komit, az udmurtot, a marat, a mordvint és a manysit is választhatták. Jelenleg a változó tantervek mellett is van lehetőség arra, hogy a finnugor művelődéstörténet kurzuson megismerkedjenek a hallgatók a finnugor népek jelenlegi életével, valamint a finn kultúra jellemző vonásaival. A pécsi hallgatók bekapcsolódhatnak a modern digitális finnugrisztikai kutatásokba is.

A legméltóbb befogadóhelyen lesz tehát az IFUSCO helyszíne itt, Pécsen. Érdeklődéssel várom a konferencia résztvevőinek az előadásait, mert ezen is le lehet mérni, hogy mennyire élő és aktuális téma a világ számos egyetemén a szélesebb értelemben vett modern finnugrisztika. Büszkék vagyunk rá, hogy a jövő finnugor szakembereit láthatjuk vendégül. Kérem, figyeljék érdeklődéssel egymás előadásait, kérdezzenek bátran egymástól! Nyelvi akadály nem lehet, mert bár nem az ősfinnugor nyelvet beszéljük, de a nagy nemzetközi nyelvek valamelyikét mindenki ismeri.

A konferencia tudományos részén kívül pedig ismerkedjenek meg Péccsel, ezzel az egyedülálló fekvésű várossal, fedezzék fel a régi városrész is sétáik során, gyönyörködjenek a tavaszi Pécs panorámájában. A

tudományos előadások meghallgatása után az esti programokon pedig kapcsolódjanak ki, érezzék jól magukat, kössenek életre szóló barátságokat. Ezúton is szeretném megköszönni a pécsi egyetemistáknak az IFUSCO szervezésébe fektetett önzetlen, lelkes munkáját és energiáját.

Magam és a kollégáim nevében minden résztvevőnek sok sikert, emlékezetes napokat kívánok!

Székely Gábor
PTE BTK Nyelvtudományi Tanszék
Finnugor és Magyar Nyelvtörténeti Szeminárium

Mari Vernacular Traditions As Evaluated by the Young Generation (According to the Survey of the Mari Young People)

The comparison of vernacular religiosity with institutional religions concerns not only researchers, but also the bearers of tradition. This paper deals with the interpretation of Mari ethnical belief as an element of religious or secular identity of the modern society. Despite the fact that the organization 'Mari Traditional Religion' represents Mari beliefs as equal with Muslim and Orthodox in Mari El Republic, not all the Mari people define Mari vernacular belief customs and rituals as a religion.

In order to determine the attitude to the phenomenon of Mari traditional belief, Mari young people from several regions were surveyed. Young people were asked to answer the questionnaire posted in the social network groups popular among Mari youth. Additionally, the information was collected among the participators of the summer camp of young Mari leaders – *Mari Samyryktukym sljot*. We got 131 questionnaire responses; the mean age of the respondents is 26. In spite of the quite small amount of respondents, we suppose that the right method to get the objective information was used. The respondents, who participated in survey sending their answers through e-mail supposed to be interested in the issue of modern Mari religiosity, while the participators of Mari youth meeting are expected to have an active position in life, thus to have a point in the investigated question.

According to the results, it can be claimed that most of the participators determine Mari belief customs as a part of culture. More than one fourth of the answers regard 'pagan' traditional beliefs as a main distinctive feature of the Mari people; the use of such general notions as 'traditions' and 'customs' was not taken into consideration. The majority of the respondents chose the notion of *verujuschij* (the one who believes), but not *religioznyj* (religious), to indicate their position, except for a few people who did not consider themselves to belong to any religion. About seventy per cent of the respondents differentiate the notions of 'religion' and 'belief', more

often relating the former to following certain rules of a religious institution, and the latter as 'real believing'.

It should be noticed that the attitude of active young people towards the elements of the ethnical religiosity can predict the role of ethnical belief system in preserving the cultural identity of Mari people in the nearest future. As the majority of the respondents belongs to post-Soviet secular society, the religious views of the present-day Mari youth were formed under the influence of family traditions and local environment. The attitude of Mari young generation to the religious culture gives a perspective for developing Mari religious tradition.

Alexander ANISIMOV

Краткий анализ социально-экономической ситуации в финно-угорских республиках России

Целью данной работы является краткий анализ социально-экономической ситуации в пяти финно-угорских республиках Российской Федерации за период с 2003 по 2013 годы: Республике Карелия, Республике Коми, Республике Марий Эл, Республике Мордовия, Удмуртской Республике. Исследуются показатели уровня занятости населения, доходов и расходов населения, а также многие другие.

Национальные государственные образования способствуют развитию языка и культуры народов, препятствуют ассимиляции. Однако, развитие языка и культуры зависит от социально-экономического положения в стране и регионе, которое прямо оказывает влияние на демографическую ситуацию. Неблагоприятная ситуация в некоторых регионах, в том числе и финно-угорских, вынуждает людей покидать родные места в поисках работы. Миграция в попытках улучшить материальные условия из сельской местности в города, а также в другие более благополучные части страны, приводит к тому, что переезжают молодые и активные люди. К сожалению, вдали от традиционной языковой и культурной среды они часто быстро

ассимилируются, и последующие поколения уже не владеют родным языком.

Российская экономика продемонстрировала значительный рост за последние десять лет, но развитие российских регионов происходило неравномерно, что связано как с экономическими факторами, так и с факторами политическими. Огромное преимущество в экономическом развитии получили нефтегазодобывающие и экспортно-ориентированные субъекты федерации, например, Ханты-Мансийский автономный округ-Югра, а также финансовые центры: Москва и Санкт-Петербург. Из пяти финно-угорских республик только Республика Коми является экспортно-ориентированной, остальные же республики являются агропромышленными, что сказывается на уровне доходов населения.

В работе использованы данные Федеральной службы государственной статистики за период с 2003 по 2013 год, данные с официальных ресурсов правительств национальных республик, а также иная открытая и общедоступная информация.

Nikolai ANISIMOV

Akšan 'videvik' ja uj 'öö' udmurtide ajalises maailmapildis

Udmurtide ajalises maailmapildis enim sakraalsust ja müstilisust omistatakse kahele ajavahemikule *ööpäevas* – *akšan* 'hämarik, videvik' ja *uj* 'öö'. Nendel aegadel on negatiivne semantika, nad on seotud surmaohuga, hauataguse maailma ja kurivaimude sekkumisega.

Udmurtide ettekujutuste alusel nendest ajaperioodidest on võimalik esile tuua nende peamised iseärasused:

- *ööpäevatsükli ajavahemiku personifikatsioon*: üleminekuaja jumalus/vaim *Akšan*;
- *eriline rituaalne ja olmeline käitumine ning tabu*: ühe rituaalse käitumi sena võib nimetada öist istumist surnu kõrval – *uj pukon*. Olmelise iseloomuga käitumisstereotüüpideks on vaikuse ja rahu

- hoidmine videviku ajal, keeld käia surmaohupaikades ja nende piirialadel selles ajavahemikus, kurivaimude nimede mainimise keeld jm;
- *spetsiaalsete kaitsemeetmete järgimine*: jättes last valveta õhtusel ja öisel ajal, pannakse tema kõrvale raudese (käärid, nuga); jättes pestud riided ööseks kuivama, riputatakse need pahupidi jne;
- *pimeda aja maagilisus*: videviku saabudes ennustatakse, viiakse läbi rituaale vaenlase vastu, siis kehastuvad ümber nõiad, võib näha surnuid jne;
- *mütoloogiliste tegelaste aktiviseerumine*: udmurtide ettekujutuste kohaselt ilmuvad videviku ajal *akšan kun'an* 'videvikukasikas', *dzörtem kion* 'peata hunt' ja *jörtem kun'an* 'peata vasikas', kes võivad käitumisreeglite eiramisel kahju teha lastele. Öösel tegutsevad *uj vedin* 'ööonõiad', *s'iis'-juis* 'sööv-joov', *uj vetlis'-mõnis* 'öine käija', *žobjos* 'kurivaimud' ja *išanjos* 'kummitused', kes seavad ohtu inimesi ja kariloomi.

Vaadeldud udmurdi rahvaettekujutused videviku- ja ööajast moodustavad opositsiooni „elu–surm“, peegeldades eredalt nende semantilist ja sakraalset tähenduslikkust udmurtide ajalises maailmapildis. Autori enda välitöömaterjalid lubavad väita, et ristiusueelseid mütoloogilisi ettekujutusi nende kahe ajavahemiku kohta on udmurtide seas ka 21. sajandil.

Gergely ANTAL

Linguistic Usage of a Village in County Nógrád Reflecting on Finno-Ugric and Slavic Coexistence

Eastern-Europe is well-known for its colourful ethnic minorities, nationalities, who have been split by borders especially in the Carpathian Basin. Nowadays Hungary still keeps this diverse picture especially in rural areas where Slovak – among other languages – has not vanished yet. In the village of Felsőpetény (Horné Peťany), a historically bilingual, but mainly Slovak-speaking settlement in County Nógrád, elderly people still

use their Slavic mother-tongue while the rest of their environment communicates in a Finno-Ugric language.

From February 2015 I have been collecting material among Slovaks in Felsőpetény for my upcoming thesis in Ethnography. My research is about estimating how the language has been spoken in the family in the past, and how it is used today. Do earlier generations teach their Slavic mother tongue to their descendants? Even if children learn the language, are they willing to reply in Slovak? How and when did Hungarian become the major language in the village – replacing long-time present Slovak? Is it an important aspect in the tradition of marriage to choose a partner who speaks Slovak? Would brides come from the neighbouring, Slovak or Hungarian speaking villages, or would they be locals? Furthermore, recording everyday talk of villagers shows a tendency to replace modern expressions with Hungarian as it is common everywhere else in the world when speakers are nearly isolated from the standard language. In my presentation I would like to share the results of my own field work also considering further projects.

After finishing my thesis, I would like to carry out a research observing other types of Finno-Ugric and Slavic coexistence, more precisely in Russia, where Udmurts and Komis have been living together with Russians for long enough to have ethnographical, sociological and linguistic impact and influence on each other. Another interesting field could be Estonia where Russian minority has to learn Estonian. How do all these languages act in the minority position according to grammar, syntax, vocabulary or phonetics? (Hungarian–Slovak, Udmurt–Russian, Komi–Russian, Estonian–Russian, etc.) Comparing all these different but in some ways similar situations after my own future field works, I would like to find out and show the causes and reasons of language shift, linguistic usage in the family and language strategy of speakers from a combined ethnographical and socio-linguistic point of view.

Юрий Чавайнын поэзийже: вуймут поэтике

Юрий Сергеевич Чавайн (1930–1965) – марий поэт-лирик, музыкант; марий сылнымутлан негызым пыштыше Сергей Григорьевич Чавайнын эн изи шочшыжо; «Латкок тылзе» (1966) да «Ўжаран куэрлаште» (1978) почеламут сборник-влакын авторжо. Таче кече мартеат тудын сылнымут поэтикыжым шымлыме огыл. Шымлыдыме йодыш-влак коклаште вуймут поэтикымат (тудын типше-влакым да сылнымут сомылжым) ончыкташ лиеш.

Ю. Чавайнын сылнымутыштыжо эн кугу верым тыгай вуймут тўшка-влак налын шогат: содержанияйын компонентше-влак дене кылдалтше вуймут; персонажан вуймут; сўретлыме тўнясе верым да жапым ончыктышо вуймут. Вуйлымаш лудшылан произведений нерген умылымашым пуа, интерпретаций пашам куштылемда.

Теме дене кылдалтше вуймут-влак эн шурын улыт: йолташ кумыл («Поэт йолташлан», «Ныжыл тослан»), пўртўс («Ужар лышташ ден леведалтын», «Чевер кенежын шокшо кечым», «Куэ вуйышто тылзе да шўдыр», «Тўрла канде кава тўрым эркын», «Лышташ гыч яклештын, волгалтыш...»), йўратымаш («Йўратем мый», «Кунам тый лывырге кидет ден», «Жап шуо, тый лек мыйын кўдынь»). Почеламут-влакын вуймутышт авторын тыгай шонышыжо-влакым рашемдат: мурын вийжым моктымаш («Муро вий»), мландым аклымаш («Поро мланде»), йўратымашым моктен мурымаш («Ваш-ваш айват гына келшалын...»), Куба калыкын вийже дене кугешнымаш («Куба ок пўгырнў»). Символ да метафор сынан мутобразан вуймут-влакат («Кўсле йўк», «Нал шулдырем», «Ош мамык дене леведалт», «Эркын йўд поген нале шем шулдыржым...», «Ший йомак») произведенийын идейжым рашемдаш полшат.

Вуймут структурышто персонаж-влакын верышт кок тўрлў лиеш: персонаж сўретлыме объект («Сонарзе», «Браконьер», «Шўжарем») да почеламутын адресатше семын (синтаксис шотышто савырнык форман, мутлан, «Салам, Башкирий!», «Кушто тые улат, моторем?»),

«О, шочмо вер!); персонажым ончыктышо мут кӱлан вочмык формышто, мутлан, «Авамлан», «Галя акамлан»).

Вуймутым шочыктымаште моткоч кугу рольым лирике геройын шонкалымашыжын да шижмашыжын жапше да верже модыт: вер («Палыдыме салтакын шӱгар воктене», «Олыкышто», «Куэрлаште», «Уял воктене», «Сад пакчаште, чодраште да ерыште», «Кумда пасулаште», «Шӱдыр коклаште»), жап (пӱртӱс пагыт – «Шошо сем», «Шыже сем»; идалык – «Чевер май», «Латкок тылзе» книгасе почеламут-влак), иканаште вер да жап («Чӱкшӧ курык шенгеч лекте кече», «Йӱд пычкемышым пасушто...»).

Ю. Чавайнын почеламутлаштышт вуймут номинативный, информативный да экспрессивно-апеллятивный сомылым шукта.

Tatiana AŠIHMINA – Inga PALU

Narva ja Sillamäe keelemaastiku uurimise väljavaateid

Uurimustöö objektiks on Narva ja Sillamäe teatud piirkondade keelemaastik. Uurisime, milliseid keeli kasutatakse ning kuidas erinevad keeled avalikes kohtades koos eksisteerivad. Meid huvitas see, kuidas kohalike reklaamide informatsioon oli kättesaadav Narva ja Sillamäe linna elanikele.

Uurimise jaoks on välja töötatud süstemaatiline ning üldistamist võimaldav meetod, millega on kirjeldatud, mõõdetud ning hinnatud Narva ja Sillamäe keelelise tasakaalu muutusi ja nende mõjusid. Keelemaastiku uurimise andmed näitavad informatsiooni keeltest, mida kasutatakse siltidel, märkidel, kuulutustel jne.

Narva ja Sillamäe on piirkonnad, kus domineerib venekeelne elanikkond ja avalikus keelekasutuses vene keel. Narva on piirlinn ja ka Sillamäe asub

Venemaa lähedal, osaliselt seetõttu elab nendes linnades väga palju venelasi. Eestlasi on Narvas vaid 4%.

Töö annab võimaluse võrrelda keelemaastiku andmeid Narvas ja Sillamäel. Eesti keelt kasutatakse kõikide siltide jaoks sellepärast, et eesti keel on riigikeel ning see vastab Eestis kehtiva keeleseadusele. Vene keelt väga tihti kasutatakse reklaamis. Uurimus näitab, et üldiselt kasutatakse eesti ja vene keelt, kuid inglise keel on ka olemas. Muu keeli kasutatakse harva.

Mõned kuulutused ja reklaamid dubleeritakse kahes keeles, need on suunatud nii eesti kui ka vene keelt kõnelevale sihtrühmale. Narvas, turismi piirkonnas, kõik liiklusmärgid dubleeritakse ka inglise keeles, et turistidele oleks mugavam orienteeruda.

Venelased, kes ise tõlgivad oma sildid eesti keelde, aga eestikeelset teksti lõpuni ei mõista, teevad tihti vigu. Narvas, ühe kaupluse sildi peal on kirjutatud valesti sõna „majandustarbed“, kuid sellist sõna eesti keeles pole. Peaks olema kirjutatud „majapidamistarbed“.

Tänaval võib kokku puutuda sellega, et asutuse venekeelsed nimetused on kirjutatud eesti tähtedega. Näiteks on kleebitud on akna peale silt „Matveika“, kus vene nimi on kirja pandud eesti tähtedega.

Kaupluste, teenistuste reklaamisiltidel kasutatakse peamiselt mõlemaid keeli. See aitab omanikel ahvatleda erineva keeletaustaga inimesi.

Narvas ja Sillamäel seinale kirjutatud grafitid on peamiselt inglise ja vene keeles. Inglise keelt kasutatakse sellepärast, et see on moodne ja originaalne, vene keelt aga sellepärast, et see on mugavam ja arusaadavam. Me märkasime, et Venemaal erinevalt, Eestis on rahvusvaheliste firmade nimetused kirjutatud inglise keeles.

Paljud kuulutused olid kirjutatud vene keeles. See viitab sellele, et Sillamäel ja Narvas on rohkem inimesi, kes saavad aru ainult vene keelest.

Keelemaastik näitab tarbijate hoiakuid ja peegeldab tegelikku keelestaatus.

New Readings of the Kalevala in a Contemporary Hungarian Drama

In the Finnish literature has begun for years the process which could be called as the deconstruction of the Kalevala. The tendency in the literary theory, which can be connected to Jaques Derrida, includes the exceeding of the traditional approaches and in addition the production of something new. In Finland it has been regarded the Kalevala with an unusual point of view since the beginning of the 19th century, as it appears on the Kalevala paintings of Akseli Gallen-Kallela and in the children's books of Mauri Kunnas, which opened new possibilities in the interpretation of the Finnish national epic.

In the Hungarian literature, over and above the history of the translations of the Kalevala, with the drama Kalevala, written by Szálínger Balázs, the Finnish epic gets again into the centre, now into the centre of the contemporary literature. That shows that the Kalevala is not a closed text, but it has actuality and validity also outside the Finnish culture.

I should like to show in my paper, in what light appears the epic of the 19th century – reading it in the spirit of the contemporary drama? What are the consequences transforming the epic into drama – a change in genre? What is the importance of the fact, that an opus of the 19th century gets a new position in the canon of the contemporary literature? What can be the effect of the presentation of this traditional epic only in words – which had been presented originally in words and songs? What does it mean the deconstruction of the Kalevala?

Szálínger Balázs does not only overwrites or rewrites the Finnish national epic, but transfers it from a traditional, national sphere into an international social and political one, interesting for the Finnish, Hungarian people and effecting the whole world.

Lõunaeesti kirjakeelest

16. sajandiks kujunes Eesti aladel välja kaks kirjakeelt: põhjaeesti kirjakeel ehk niinimetatud tallinna keel ja lõunaeesti kirjakeel, tuntud ka kui tartu keel. Tallinna keel põhines suuresti keskmurdel, mis on eesti suurima levialaga murre. Tartu keele aluseks oli peamiselt Tartu murre. Kahe kirjakeele tekkimise põhjusteks võib pidada põhja- ja lõunaeesti peamurrete vahelisi tugevaid erinevusi, halduslikke ning pärast Liivi sõda ka religioosseid ja riikidevahelisi piire ning kahe keskuse, Tallinna ja Tartu, mõju.

Geograafiline ala, millel lõunaeesti kirjakeelt tarvitati oli algusest peale väiksem põhjaeesti kirjakeele mõjusfäärist ning piirdus vaid Tartu ja Võru murde aladega. Huvitav on, et lõunaeestilise mulgi murde aladel kasutati põhjaeesti trükiseid. Sellest hoolimata oli tartu keele positsioon tallinna omast kohati isegi tugevam ning esimene eestikeelne trükis (1525) ilmus tõenäoliselt just tartu keeles. 17. sajandi keeleuuendus oli edukam tartu kirjakeeles, „Wastne Testament” ilmus lõunaeesti keeles juba 1686. aastal (põhjaeestikeelne Uus Testament ilmus alles aastal 1715) ning ka esimene eestikeelne ajaleht ilmus tartu keeles.

19. sajandi teisel poolel lõunaeesti kirjakeel hääbus. Põhjusteks olid tõenäoliselt Tallinna tähtsuse tõus ning koos rahvusliku ärkamisega tekkinud vajadus ühtse kirjakeele järele. Tartu kirjakeelel oli vähem nii lugejaid kui kirjutajaid ning ka suur osa rahvusliku liikumise juhtidest oli põhjaeestilise taustaga.

The Value of Food in the Traditional Culture of the Komi-Zyrian

Food – one of the most important needs of the organism. Satisfaction of the needs determines the viability of the organism. Food executes different functions in a traditional culture. Komi-Zyrians used foodstuffs in some rituals.

The traditional ration has been influenced by a number of factors (geographic location, climatic conditions, etc.) Fish, meat, products of collecting were the main source of food in trade areas. People ate grain and products of cattle breeding in agricultural areas.

The special culture of consumption of food existed at a Komi. Even a workaday meal was equated with a ritual. All participants in this action have been interested in its success. The Komi-Zyrians used these or those dishes which were special for each event in a calendar rites and rituals of the life cycle.

People simulated welfare and prosperity of the family and the farm with the help of abundant feast. They also expressed their gratitude for the harvest and well-being. Joint meals – the instrument of preservation of the relations between relatives. Food acts as an intermediary between the living world and the world of the dead, allows them to build relationships with the ancestors. It was used in the conduct of magical rituals. Food was used as a sacrifice for the ritual exchange between man and the forces of nature.

Thus, food occupies an important place in traditional culture, and therefore is an interesting topic for research.

Where Did These People Come From?

Evaluation of the Common Interpretations of the Census Data
From 1989–2010

Die russischen Zensusdaten von 1989–2010 in Bezug auf die sogenannten 'indigenen Völker des russischen Nordens' waren und sind Grundlage einiger Spekulationen. Schwerpunkt der Thesen sind die steigenden Angehörigenzahlen bei einigen dieser Ethnien bei zeitgleicher Abnahme der Sprecherzahlen. Soziologische Untersuchungen von Identitätsmarkern bei diesen Völkern ergaben, dass Sprache der zentrale Faktor für die Identitätsbildung ist, jedoch widersprechen diese Erklärungsansätze dem statistischen Material aus den Zensusdaten. Sowohl Seppo Lallukka (Lallukka, Seppo 2005: *Venäjän suomalais-ugrilaiset – väestölaskentojen kertomaa*. In: Kokkonen, Paula (Hrsg.): *Sukukanssahjelman arki: suomalais-ugrilainen perintö ja arkipäivä*. Castrenianumin toimitteita 64. Helsinki: M.A. Castrénin Seura. S. 28-46) als auch Sándor Csúcs (Csúcs, Sándor 2007: *Die Finnougrier Russlands im 21. Jahrhundert*. In: Blokland, Rogier/Hasselblatt, Cornelius (Hrsg.): *Language and identity in the finno-ugric world: Proceedings of the fourth international symposium on finno-ugric languages at the University of Groningen, May 17-19, 2006*. (Studia Fenno-Ugrica Groningana 4). Maastricht: Shaker Publishing BV. S. 22-31.) erklären dieses Problem damit, „dass die Zugehörigkeit zu einer indigenen Bevölkerung durch die Vorteile [...] positiver Diskriminierung attraktiver geworden ist“ (Csúcs 2007: 24). Sie beziehen sich dabei auf Gesetzgebungen der 90er Jahre, welche den indigenen Minderheiten Sonderrechte innerhalb der russischen Föderation zugestanden.

Doch sind diese Erklärungsversuche ausreichend, wenn man den samojedischen und obugrischen Kontext verlässt? Kann positive Diskriminierung überhaupt ein höheres Identitätsbewusstsein schaffen? Gibt es vielleicht noch andere Aspekte, welche zu betrachten sind?

Bei dem Vortrag soll die Problemstellung genauer vorgestellt und auf einige dieser Fragen eingegangen werden. Dabei wird der eingeschränkte Blickwinkel, welcher nur uralische Ethnien in die Analyse einbezieht, auf

die insgesamt 40 rechtlich als indigene Völker anerkannten Gruppen erweitert, da positive Gesetzgebungen all diese Ethnien betreffen müssten.

Anna BRANCZEIZ

What Does Radnóti Mean in English?
Thoughts About One of the English Translations of
Miklós Radnóti's Poem: *Forced March*

In teaching Hungarian as a foreign language – just like in teaching other foreign languages – the aim is not only dealing with grammar. This can be explained by the fact that Hungarology is the complex research and mediation of the Hungarian language and culture. The instruments of this complex mediation could be pieces of literature, which can be built into teaching in many ways, and on many levels of knowing the language. As Tibor Szűcs points out, lyrical works can be especially useful, because through these the students can be introduced to the sound and music of the Hungarian language and through the poems they get to know one of the segments of the Hungarian culture: literature.

This paper deals with the poem of Radnóti Miklós: *Forced March* by comparing it with its English translation. On the one hand, the paper would like to illustrate with it the thesis that have been mentioned (for example by examining the sound and word symbolism); on the other hand it would like to show how we can speak about the poem without its context from another point of view. Also the paper points out how the interpretation of the original poem could change gradually if we compare the original poem with its translation.

And all of these can be useful in teaching Hungarology. The main aim of Hungarology – the unity of language and culture in research and mediation – can be reached by teaching Radnóti's poem from this aspect. Examining the text of the poem the grammatical part is given and in the light of the translation by comparing the two languages the teacher can show many

grammatical phenomena – this is left to the ingenuity of the teacher. Also the poem – beyond the language – includes two cultures in a certain sense: as a literary work it is the part of the culture, and on the other hand, the holocaust as history can be a cultural question as well.

Valentina BULYGINA

Sinatamisest ja teietamisest üliõpilaste arvamuste põhjal

Tänapäeva globaliseeruv maailmas on järjest tähtsam osata efektiivselt suhelda teistest kultuuridest inimestega. Selleks peab tundma nii ka teisi kultuure ning nende suhtlemisnorme.

Käesoleva artikli eesmärgiks on võrrelda Mari El Vabariigis elavate venelaste ja marilaste suhtluskäitumist. Materjal põhineb üliõpilaste sotsiolingvistilistel küsitlustel. Oma küsitluskava koostamisel lähtusime eeloletusest, et nii mari kui vene kultuuris on kõige olulisemaks *sina/teie* valiku määrajaks sotsiaalne distans inimeste vahel. Sotsiaalse distantse põhilised moodustajad on vanus, tuttavus ja asend sotsiaalses hierarhias. Nende parameetrite määratavus suhtlussituatsioonis on erinev. Kõige kolme parameetri väärtused kujunevad vestluse käigus, see tähendab, et suhtlusolukorra omaduste põhjal otsustatakse vastastikku, kuidas tegelikult käitutakse. Näiteks kui on näha, et üks kõnelejatest kõhkleb *sina/teie* valikus, annab see parterile teada, et ka temal on võimalik oma valiku abil seda määratleda.

R. Browni ja A. Gilmani mudeli abil (*R. Brown, A. Gilman, The Pronouns of Power and Solidarity. – Style in Language 1964*) on võimalik väga lihtsalt seletada, miks kõnetusvormelitel on kahetine tähendus, üks positiivsem, teine negatiivsem. Kõnetussõna *sina* võib olla sõbralik, aga ka üleolev, *teie* austav, aga ka tõrjuv. Kõik sõltub olukorrast, kasutajast ja adressaadi tõlgendusest.

Изва фольклор традицияын тунасьом йылысь мифологическӧй висьтъяслӧн тэчасног да вежӧртас

Тунасьом йылысь мифологическӧй висьтъяссӧ фольклористьяс пырджык видлалӧны кыз абумойдчана прозаын этнографическӧй субстрата мифологическӧй текстяс. Татшӧм нарративьяс туялӧмлӧн коланлуныс ыджыд, сы вӧсна мый найӧ абумойдчана видлалӧмаӧсь коми фольклористикаын.

Докладлӧн шӧр могыс – востыны изва фольклорын тунасьом йылысь висьтъяслысь тэчасног да семантика.

Миян уджлӧн медшӧр ӧшмӧсыс – Сыктывкарса канму университетлӧн фольклор Архив.

Став текст юӧр сетӧм боксянь видлалӧм бӧрын ми торйӧдӧм татшӧм юкӧнъяс:

1. Тунасьом котырлӧм / сылӧн аслыспӧлӧслуньяс йылысь юӧр (К)
2. Ритуал кывкӧртӧд босьтӧм (водзвыв висьталӧм) йылысь юӧр (Б)
3. Ритуал кывкӧртӧдлӧн (водзвыв висьталӧмлӧн) артмӧм йылысь юӧр (А)

Тэчасногыс текстяссылӧн абумойд, номиянӧн торйӧдӧм быд элемент эм.

Текстяссын паныдасӧны вӧв кок, местнӧй преданиеса герой Вӧренко, тошка старик, пон, кӧра даддя да мукӧд образяс. Медтшӧкыда текст подулун обручальнӧй чунькытшӧн, кывзыхьӧмӧн, кабаля сотӧмӧн, ыж куталӧмӧн, рӧмпӧштанӧ видзӧдӧмӧн, ем изӧмӧн тунасьӧмьяс. Сидзжӧ уна текст подулун Иван лун дырйи корӧсь шыбалӧмӧн тунасьӧм. Гожся тунасьӧмьясысь зэв аслыспӧлӧсӧн лӧӧ дзоридзӧн тунасьӧм.

Изва фольклорлы лӧсялана аслыспӧлӧслунӧн лӧӧ кӧр видзысьяслӧн

культуракөд йитчөм пертасъяслөн да эмторъяслөн ритуалö пырөм. Тунасигөн петкөдчө көра дадь, ритуал нуөдöны көр воль вылын, кабала сотигөн петкөдчө аргыш. Информант Семяшкина Зоя Андреевна төдчөдө, мый гөлбечын тунасигөн петкөдчөма местной преданиееса герой – Вөрөнко.

Katalin DABÓCZY

Meänkieli – nyelv vagy dialektus?

A meänkielit a svédországi Tornio-völgyben beszélik, amely terület 1809-ig Finnországhoz tartozott. 1809 után az addig földrajzilag és nyelvileg egységes Tornio-völgy nyugati részének finn nyelvjárása a keleti rész finn nyelvjárásától függetlenül kezdett fejlődni Svédországon belül. A svéd nyelvből nagy számban vett át jövevényszavakat, és nem követte a finn nyelv finnországi fejlődését, vagyis a finn nyelvújítás sem érintette. Az elnyomó svéd kisebbségi politika hatására a tornio-völgyiek identitástudata megrendült. Azonban az öntudat és a nyelv felélesztésére való törekvéseknek köszönhetően mára már a meänkieli saját nyelvtannal és irodalommal rendelkezik. 2000-ben Svédország elismerte kisebbségi nyelvként.

Mindezek ellenére a meänkieli sok olyan sajátossággal rendelkezik, amelyek szintén megtalálhatóak más finn nyelvjárásokban. Így bármennyire is különbözik a standard finntól, felmerül a kérdés, hogy nem csak egy dialektusa-e a finn nyelvnek.

A prezentációmban az Ethnologue és R. T. Bell (1976) szempontrendszere segítségével vizsgálom meg a meänkieli mai helyzetét. A két szempontrendszer különbözőképpen próbálja meghatározni, hogy milyen nyelvi variációt nevezhetünk önálló nyelvnek. A nyelvek elkülönítéséhez a nyelvtani különbségeken kívül más tényezőket is figyelembe kell venni. Fontos kritériumok például a kölcsönös érthetőség két nyelv között, a közös etnolingvisztikai identitás, illetve a nyelvhasználók szubjektív viszonyulása a nyelvhez.

Ditransiitiiviset rakenteet selkupin kielessä

Selkupin kieli on viimeinen elävä eteläsamojedilainen kieli. Venäjän 2010-vuoden väestönlaskennan mukaan Jenisein alajuoksun alueella puhuu vielä 1023 ihmistä selkupin kieltä (VPN 2010). Selkupissa on - kuten luultavasti kaikissa maailman kielissä - ns. ditransitiivisia rakenteita. Ditransiitiivinen rakenne on sellainen rakenne, jossa predikaatissa oleva verbi vaatii kolme täydennystä: agentti (A), teema (T) ja resipientti (R). Suomen ditransitiivisissa rakenteissa agentti on nominatiivissa, teema on genitiivi-akkusatiivissa, partitiivissa tai nominatiivissakin ja resipientti on allatiivissa:

(1)

A	R	T
Liisa anto-i	Juha-lle	kirja-n.
Liisa antaa-PST.3SG	Juha-ALL	kirja-G/A

Selkupin kielissä sen sijaan on kaksi mahdollista rakennetta:

(2)

R	T	A	(Kuznecova 1985: 386)
mäkkä	qopi-m	mi-ŋi-ti	
1SG.LAT	turkki-ACC	antaa-CO-3SG.OBJ	

Hän antoi minulle (sen) turkin.

(3)

R	A	T	(Kuznecova 1985: 385)
šip	mi-ŋa	qopi-sä	
1SG.ACC	antaa-CO.3SG	turkki-INSTR	

Hän antoi minulle turkin.

Lauseessa (2) agentti näkyy vain predikaatin päätteessä, teema on akkusatiivissa ja resipientti on latiiivissa (sija, joka vastaa kaiken kaikkiaan suomen allatiivia), siinä ei ole mitään ihmeellistä. Lauseessa (3) agentti taas näkyy vain predikaatin päätteessä, mutta teema on instrumentaalissa ja resipientti on akkusatiivissa. Kuznecovan mukaan (1980: 385f.) niiden rakenteiden käyttö riippuu verbin konjugaatiosta: Jos käytetään verbiä objektiivisessa konjugaatiossa, silloin ditransitiivinen rakenne on „normaali“ kuten lauseessa (2), ja jos käytetään verbiä subjektiivisessa konjugaatiossa, silloin resipientti on akkusatiivissa ja teema on instrumentaalissa kuten lauseessa (3). Mutta hänen omassa kirjassaan on lauseita, joissa tämä sääntö ei toimi:

(4)

qumi-ti-t	qoškool	mannimpi-ptä-nti-t-qo
mies-PX.3SG-PL	pahoin	näyttää-PTCP.ACT-PX.3SG-PL-TRSL
T	A	
apsi-sä	mi-sa-p	(Kuznecova 1985: 251)
ruoka-INSTR	antaa-PST-1SG.OBJ	

Koska ne miehet näyttivät pahoilta, annoin heille ruokaa.

Vaikka tässä lauseessa verbi on objektiivisessa konjugaatiossa, teema on instrumentaalissa ja resipientti olisi luultavasti akkusatiivissa, jos se olisi eksplisiitisti ilmaistu päälauseessa ja siksi on epäiltävä, että verbin konjugaatio on syy teeman ja resipientin sijan valintaan. Esitelmässäni haluan pohtia mahdollisia selityksiä kysymykseen, mikä on syy siihen, ts.

miksi selkupissa on kaksi erilaista ditransitiivista rakennetta ja miten ne rakenteet eroavat toisistaan.

Esitelmäni on englanniksi ja powerpoint-esitys unkariksi.

Ruslan DEREVESNIKOV

Роль иногородних купцов в развитии торговли Коми края (конец XIX – начало XX вв.)

В конце XIX – начале XX вв. экономика Российской империи переживает бурный подъем. В отличие от более развитых в индустриальном отношении регионов Российской империи, промышленное производство в Коми крае было развито слабо. Отсутствие мануфактурных товаров собственного производства, необходимых для Коми населения, компенсировалось привозом товаров из других регионов Российской империи. Важную роль в развитии торговли и обеспечении населения необходимыми товарами сыграли, помимо местных торговцев, и иногородние купцы.

В течение рассматриваемого периода Коми край привлекал купечество в основном из Великого Устюга, Лальска, Сольвычегодска, Архангельска, Вятки, Слободского, Чердыни.

Самое большое представительство имели торговцы из Великого Устюга. На крупнейшие ярмарки Коми края приезжал не один десяток торговцев. Некоторые из устюжских купцов организовывали и постоянную торговлю. Среди них есть сведения о 9 купцах, торговавших по меньшей мере в 10 населенных пунктах Усть-Сысольского и Яренского уездов. Крупнейшими из них были братья М.И. и Ф.И. Охлопковы, братья М., Г. и И.И. Дербеневы. Последние владели самым крупным торговым заведением в Коми крае. Ассортимент товаров устюжан составляли мануфактурные,

бакалейные, галантерейные и москательные товары российского и устюжского производства.

Иногородние купцы были и самыми крупными поставщиками спиртных напитков. В 90-е гг. XIX в. слободской купец И.В. Александров был настоящим монополистом по продаже пивомедоваренных напитков, вина, водки собственного производства в Коми крае. В Усть-Сысольском уезде ему принадлежало около 20 торговых заведений. Широкую торговлю пивомедоваренной продукцией высокого качества в начале XX в. вел устюжский купец Г.Л. Зебальд.

Крупными торговцами в Коми крае являлись архангельский купец 1 гильдии А.В. Булычев (владелец Сереговского солеваренного завода), сольвычегодские купцы Н.А. и А.Н. Инкины, лальские купцы И.Е. Шестаков и Е.Е. Прянишникова. Последние владели в Усть-Сысольске крупным магазином с продажей тканей, бумаги собственного производства (писчебумажный завод в Лальске). Главными поставщиками товаров в Печорском уезде были чердынские купцы, среди которых выделяется В.Н. Алин. Чердынцы, пользуясь своим положением, получали огромную прибыль, втридорога продавая местным жителям мануфактурные товары и кондитерские изделия, и приобретая по сниженной цене продукцию местных промыслов.

Участие иногородних купцов сыграло важную роль в развитии торговли Коми края и ознаменовало включение региона во всероссийский рынок.

Влияние синтаксиса русского языка на сложноподчинённые предложения в удмуртском языке

Русский и удмуртский принадлежат к разным языковым семьям по генеалогической классификации, а также к разным языковым типам. Всё это определяет коренные отличия в структуре данных языков. Поэтому неудивительно, что морфосинтаксические особенности одного из них (в преобладающем большинстве, русского) накладывают свой отпечаток на структуру второго (в нашем случае, удмуртского). Особенно интересно проследить это влияние в синтаксическом аспекте, главным образом, в построении сложноподчинённых предложений удмуртского языка, чему и посвящена тема моей работы.

В какой-то мере исследованием данной проблематики в разное время занимались следующие учёные-финноугроведы – В.И. Алатырев, Т.И. Тепляшина, Г.А. Ушаков и другие, но такие работы часто носят обобщенный, либо описательный характер, и в полной мере не разбирают причины данного явления.

Именно поэтому, целью моего исследования является проследить частотность влияния русского языка на удмуртский, с точки зрения, синтаксиса сложноподчинённых предложений, попытаться объяснить причину некоторых типичных явлений, например, таких как постпозиционное расположение союза *шуыса*, что можно объяснить двояко. С одной стороны, собственно удмуртский изъяснительный союз *шуыса* ‘что, чтобы’ является союзом отглагольного происхождения (от глагола *шуыны* ‘сказать’ в деепричастной форме *шуыса* ‘говоря, сказав’). Отглагольное происхождение накладывает на него своеобразный отпечаток: он всегда замыкает изъяснительное придаточное предложение подобно деепричастию, располагающемуся в конце деепричастной конструкции. С другой стороны, влияние русского языка, в котором изъяснительное придаточное предложение с союзом *что*, как правило, занимает конечную позицию по отношению к главному. Заимствованный из русского языка союз *что*

в удмуртском литературном языке употреблялся довольно продолжительное время, и это не могло не сказаться и на местоположении придаточных предложений, присоединяемых союзом *шуыса*.

Выборка примеров для изучения была осуществлена как из художественной, так из публицистической литературы, и охватывает период, примерно, с 50-х годов 20 века.

Результаты, полученные в ходе моего исследования, носят неоднозначный характер, и данная тема нуждается в более глубоком и последовательном изучении, с привлечением большего количества примеров.

Stefanie ECKMANN

Vom Aktiv zum Passiv im Surgut-Chantischen

Dieser Vortrag beschäftigt sich mit dem Vorgang der Passivierung im Surgut-Chantischen. Diese wird oft als Operation betrachtet, durch die das logische Subjekt in den Hintergrund rückt und stattdessen das Objekt der Handlung in den Vordergrund stellt. Damit verändert sich gleichzeitig die Argumentstruktur. Die Passivierung wirkt sich also nicht nur (morphologisch) auf das Prädikat aus, sondern auch auf die übrigen Konstituenten des Satzes. Beispiele wie (1) und (2) zeigen für das Surgut-Chantische zunächst folgendes: Der im Aktivsatz mit dem Nominativ markierte Agens wird im Passiv mit dem Lokativ ausgedrückt, der Instrukтив drückt den (unbelebten) Patiens aus.

(1) (Csepregi & Sosa 2009: 198)

mə: nʌŋet sesyət βerləm.

mə:	nʌŋet	sesy -ət	βer -l -əm
1SG	2SG.ACC	Falle -INSC	machen -PRS -1SG
‘Ich mache Dir eine Falle.’			

(2) (Csepregi 1998: 21)

tʰu: i:miṇə li:totət qu:lət li:pti, altə tʰ:yiɟət βeri.

tʰu:	i:mi -nə	li:tot -ət	qu:l -ət	li:pt -Ø -i
DEM	alte Frau	Essen -	Fisch -	füttern -PST
	-LOC	INSC	INSC	-PASS.3SG

al -tə	tʰ:yi -ɟət	βer -Ø -i
liegen -PTCP.PRS	Platz -INSC	machen -PST -PASS.3SG

„Von der alten Frau wurden Essen und Fisch gefüttert und ein Schlafplatz hergerichtet.“

Beispiel (1) zeigt einen Aktivsatz, in dem das Subjekt nicht nur am Verb markiert wird, sondern auch durch *mʌ:* ‚ich‘ ausgedrückt wird. Der unbelebte Patiens steht im Instruktiv (INSC). In Beispiel (2) ist der Agens nicht das (syntaktische) Subjekt, sondern wird durch den Lokativ (LOC) markiert. Auch hier drückt der Instruktiv den unbelebten Patiens aus.

Ziel der Präsentation ist es nun, eine Definition für den Passivbegriff im Surgut-Chantischen zu finden. Außerdem soll untersucht werden, ob und wenn ja, welche (weiteren) Konsequenzen die Passivierung des Verbs auf die übrigen Konstituenten des Satzes hat.

Aleksandra FILIPPOVA

Этнографизмы в ижемском диалекте коми языка

1. Ижемский диалект коми языка представляет собой результат межэтнического смешения коми, ненцев, русских и длительного межкультурного, межъязыкового взаимодействия этих народов.

2. В жизни и хозяйственной деятельности коми-ижмцев, проживающих в Республике Коми, а также в Мурманской, Архангельской и Тюменской областях, с давних пор и по настоящее время играет большую роль оленеводство, поэтому в этом диалекте широкое распространение получила этнографическая лексика, связанная с этим видом трудовой деятельности.

3. Исследованные материалы показывают, что абсолютное большинство этнографизмов является заимствованным из ненецкого языка и вполне адаптировано к фонетическим, грамматическим условиям ижемского диалекта.

4. Среди этнографизмов, связанных с оленеводством, выделяются следующие семантические группы:

- связанные с бытом оленевода, в том числе обозначающие продукты питания, одежду, обувь, утварь (малича «малица»; айбарч «струганое сырое мёрзлое оленьё мясо или рыба, струганина»; нюк «верхняя крышка чума из оленьих шкур мехом наружу»);

- средства передвижения (утіча «нарта для перевозки шестов, строек чума»; харей «шест, которым погоняют упряжных оленей»; вандей «нарта для перевозки шкур и продуктов»;

- названия оленей по возрасту и полу (менурей «кастрированный, недрессированный олень, который является вожаком стада»; нявута «телёнок у годовалой важенки»; нядко «важенка, отелившаяся в возрасте одного года»);

- названия оленей по пригодности к той или иной работе, по их поведению, характеру действия и внешним признакам (нимтэм «третий слева олень в упряжке»; авко «олень, вскормленный около чума»; пелей «пристяжной олень»);

- заимствования из ненецкого языка, образующие устойчивые выражения (авко кодь рам «про доброго человека», съёкыд кёинлы айбарчён вузасьны «тяжело волку струганину продавать»).

Irina GILEVA

Phrasems and Idiomatic Phrases Describing a Human Personality in the Komi Language

Быд войтыр серниын эмось аслыспёллос зумыд кывтэчасьяс. Найö восьтöны сійö либö мöд войтырлысь аслыспёлöслунсö, кывлысь озырлунсö, йöзлысь мир вылö видзöдлассö. Найö вермöны унатор висьтавны йöз йылысь. Öнiя кадö фразеологизмьясöн вöдитчöны серниын да серпаса гижöдьясын. Коми кывйын ена сöвмöмаöсь

фразеологизмъяс. Найö кутöны уна сикас вежöртас. Унджык фразеологизмыс йитчöма коми морт олöмкöд, кöнi педкöдчö удж, удж дорö отношение, олöм вылö видзöдлас,öта-мöд дорö отношение, вөр-ва дорö отношение. Уна зумыд кывтэчас восьтö коми мортлысь характер, ловвывса состояние.

Коми войтыр пыдди пуктö мортлысь зильлун, уджачлун, шаньлун. Татшöм аслыспöлöслунсö петкöдлöны сэтшöм фразеологизмъяс кадз *«Ку пиад пыралас»*, *«Кöть биö, кöть ваö»*, *«Гар морт»*. Мудерлун да сюсылун гөгөрвоöдысь фразеологизмъясö пырöны *«Мусö васö вузалас»*, *«Вома пеля морт»* да мукöд. Збой морт йылысь шуасны *«Ош кодъ ен»*, *«Кытчöкö кавшасись»*. Бур сёлöма морт петкöдчас *«Вомсьыс сетас»*, *«Кокни сора»*, *«Небыд сёлöма»* да мукöд фразеологизмъяс пыр.

Сидзжö фразеологизмъяс юöртöны мортлөн тырмытöмтор йылысь. Коми морт войптö-дивитö горш, дыш, гусясьысь йöзöс. Мортлысь дышлун петкöдлöны *«Дыш поз»*, *«Дыш яй»* да мукöд фразеологизмъяс. Горшасьысь да гусясьысь йылысь шуасны *«Колян वोся лымсö оз сет»*, *«Квайт чуня»*. Скöр йылысь тöдмалам татшöм фразеологизмъяс серти, кызди *«Ку пияс оз тöр»*, *«Кос лыс кодъ»* да мукöд. Ыкша йöзöс петкöдлöны татшöм фразеологизмъяс *«Вылын юра»*, *«Важын сорса нетук кодъ»*.

Коми кывйын фразеологизмъяс ена на бергалöны. Найö озырмöдöны, мичмöдöны кывсö, сöвмöны, вежсьöны коми кывйыс моз жö.

Annelieke GRIM

Suomen osakuntien kehittyminen poliittis-historiallisessa viitekehyksessä

Kerron esitelmässäni kandidaatintyöstäni. Kandidaatintyöni käsittelee Suomen osakuntien kehittymistä poliittis-historiallisessa viitekehyksessä.

Tutkin sitä, miten muutokset Suomen politiikassa vaikuttivat Suomen osakuntiin.

Tutkielmaani varten jaoin Suomen historian kolmeen osaan: Turun Akatemian aikaan, Keisarillisen Aleksanterin-Yliopiston aikaan ja Helsingin yliopiston aikaan. Käytin monia eri lähteitä selvittääkseni, miten poliittiset muutokset vaikuttivat Suomen osakuntien kehitykseen. Keskityin tutkimuksessani pääosin seuraaviin tapahtumiin: Suomen liittymiseen Venäjään, Suomen itsenäistymiseen, Suomen sisällissotaan, talvisotaan, jatkosotaan, Lapin sotaan ja opiskelijatoimintaan 70-luvulla. Kerron esitelmässäni näistä tapahtumista ja tietysti myös osakuntien alkuperästä ja niiden nykyisestä tilanteesta.

Tutkielmassani havaitsin, että politiikka vaikutti osakuntiin. Osakunnat ja opiskelijat vaikuttivat kuitenkin enemmän politiikkaan kuin politiikka osakuntiin. Esimerkiksi opiskelijat ja osakunnat vaikuttivat voimakkaasti suomalaisten kansalliseen heräämiseen. Ne auttoivat luomaan kansallisen yhtenäisyyden tunteen suomalaisten keskuudessa ennen Suomen itsenäistymistä.

Tutkimuksessani kävi myös ilmi, että osakunnat ovat muuttuneet paljon, ja että niiden nykyinen tarkoitus on hyvin erilainen kuin se oli niiden alkuaikoina.

Alussa osakuntaan liittyminen oli pakollista opiskelijoille Helsingissä, mutta nykyään liittyminen on täysin vapaaehtoista. Opiskelijat liittyivät osakuntaan alkuun kotiseutunsa perusteella. Opiskelijat Viipurista esimerkiksi liittyivät Wiipurilaiseen osakuntaan. Nykyään opiskelijat voivat valita osakuntansa vapaasti. Muutamat osakunnat myös hyväksyvät ulkomaalaisia opiskelijoita. Helsingin yliopistossa toimii täällä hetkellä viisitoista osakuntaa. Neljä niistä on ruotsinkielisiä ja loput ovat suomenkielisiä.

Indoiranilais-uralilaisten kontaktien erityiskysymyksiä

On hyvin tunnettu fakta, että kaikissa uralilaisissa kielissä on lainasanoja indoiranilaisista (arjalaisista) kielistä. Perinteisen käsityksen mukaan niitä on saatu jo ainakin suomalais-ugrilaiseen kantakieleen ja useat kielihaarat ovat myöhemmin kontaktoineet iranilaisten kielten kanssa. Nykytietämyksen valossa on myös aivan selvää, etteivät nämä lainat ole kaikki saman ikäisiä, vaan uralilaisissa kielissä on eri-ikäisiä ja erilaisista indoiranilaisista kielistä saatuja lainasanoja. (Koivulehto, Jorma 1999: Varhaiset indoeurooppalaiskontaktit: aika ja paikka lainasanojen valossa. Pohjan poluilla. *Suomalaisten juuret nykytutkimuksen mukaan*. Toimittanut Paul Fogelberg. Bidrag till kännedom av Finlands natur och folk 153; Helsinki: Suomen Tiedeseura. 207–236.) Vaikka uralilaisten kielten indoiranilaisperäisen sanaston tutkimus on viime vuosikymmeninä edistynyt huomattavasti, on tutkimuksella vielä tehtävää: lainasanojen stratifikaatio ei kaikissa tapauksissa ole selvä, ja myös kontaktien ajoittamiseen ja kontaktialueiden paikantamiseen liittyy kysymyksiä.

Tämän esitelmän tarkoituksena on luoda kriittinen yleiskatsaus indoiranilais-uralilaisten kielikontaktien tutkimuksen nykytilaan ja tarkastella yksityiskohtaisemmin joitain tiettyjä erityiskysymyksiä, jotka ovat tutkimuksessa ajankohtaisia. Erityisesti esitelmässä paneudutaan eri lainasanakerrostumien erotteluun ja niihin äänteellisiin kriteereihin, joiden perusteella eri-ikäisiä lainasanakerrostumia voidaan eritellä sekä kysymykseen mahdollisesti indoarjalaisista lainasanoista uralilaisissa kielissä.

Koordinierte Komposita im Udmurtischen

In meinem Vortrag möchte ich den aktuellen Stand meiner Masterarbeit zu koordinierten Komposita im Udmurtischen vorstellen und die bisherigen Ergebnisse diskutieren.

Koordinierte Komposita, u. a. auch Dvandva oder Kopulativkomposita genannt, bestehen aus mindestens zwei gleichwertig nebeneinander stehenden Teilen, die laut B. WÄLCHLI (B. WÄLCHLI: *Co-Compounds and Natural Coordination*, 2005) eine „natürliche Koordination ausdrücken und hyperonyme Begriffe bilden“. Unter *natürlicher Koordination* versteht WÄLCHLI die Verbindung zweier Elemente, die natürlicherweise zusammen auftreten. Im Gegensatz dazu stehen die Determinativkomposita mit subordiniertem Verhältnis zwischen den Konstituenten (dt. *Haus-tür*; udm. *выр-турын* 'Blut-Gras' > 'Johanniskraut' oder udm. *тыл-качы* 'Feuer-Schere' > 'Kohlensange'). Diese wurden in diese Arbeit nicht einbezogen, wobei die Trennlinie zwischen Kopulativ- und Determinativkomposita nicht immer scharf gezogen werden kann. Ebenso ausgeschlossen aus den Untersuchungen wurden deskriptive und onomatopoetische Ausdrücke (udm. *чан-чан* bezeichnet das Geräusch beim Schmatzen) und Reduplikationen (udm. *тыж-тыж* 'sehr-sehr' > 'zu, zu viel, zu sehr'), die im Udmurtischen zahlreich auftreten. Die koordinierten Komposita können in verschiedene Untergruppen eingeteilt werden, wie z. B. in kollektive Ko-Komposita (udm. *йӧл-вӧй* 'Milch-Butter' > 'Milchprodukte', *ымныр* 'Mund-Nase' > 'Gesicht'), deren Gesamtbedeutung über die Summe der Einzelbedeutungen hinausgeht, und synonyme Ko-Komposita (udm. *шыз-секым* 'schwierig-schwer/schwierig' > 'Schwierigkeit, Problem'), deren Konstituenten synonym oder quasi-synonym sind und in der Gesamtbedeutung häufig verstärkt ist.

Das Korpus setzt sich aus den im Udmurtisch-Finnischen Wörterbuch (MAKSIMOV/DANILOV/SAARINEN: *Udmurtilais-Suomalainen Sanakirja*, 2008) aufgeführten koordinierten Komposita zusammen. Ziel der Arbeit ist es herauszufinden, ob in bestimmten semantischen Feldern besonders

häufig koordinierte Komposita auftreten, welchen Untergruppen sie zugeordnet werden können und wie sie sich bei der Flexion verhalten.

Heli JAAKKOLA – Mervi DE HEER

Marin kirjakielen historian korpus

Милесьтым докладмес улыг пор литературной кыля история корпус сярысь лыдžомы. Та выль электрической корпус Турку университетсысь финн-угор кафедраын лесьтйзы. Кафедраын кылэз эскерисьёс Волга ёрослэн финн-угор но турок кылёсыныз ужало (мордва, удмурт, коми, пор, бигер, чуваш). Университетамы пöртэм корпусёс вань: кылрадъян кодын корпусёс, кылрадъян кодтэм корпусёс, параллельный текстёс но кыл регистрёс.

Улыг пор литературной кыля история корпус пöртэм текстёслэсь сылэ. Текстёслэн бадžымэз люкетэз газетя текстёс (кылсярысь политика, экономика но лулчеберет сярысь) 1927 арысь 1980 арозь. Цель пöртэм пало текстёссы люканы вал. Текстёссы 2009 арысь 2012 арозь люказы.

Возьматомы, таиз электронный корпусысь кызы утчаськыны. Докладамы улыг порлэн трос лыдзэ эскеромы. Улыг пор кылын кык трос лыдлэн тормосэз вань: *-шамыч* но *-влак*. *-шамыч*:ез шунды-жужанпал порын кутно но *-влак*:ез шунды-пуксёнпал порын кутно. Тодемеммы потэ, трос лыдлэн кутонэз дыр ортчыса восьтйськиз-а но кудйз популярнойгес вал шуыса. Темамы туж тунсыко, малы ке шуоно умой луысал, студентёс тросгес корпуссэ кутысалзы шуыса.

Deskriptiivisyys etymologisena käsitteenä vanhojen germaanisperäisten sanojen valossa

Tähänastisissa etymologisissa sanakirjoissamme on määritelty deskriptiivisiksi sanoja, jotka näyttävät epäsäännöllisesti varioivan sekä fonologisesti että morfologisesti. Deskriptiivisyydellä on myös implikoitu sanan olevan omaperäinen sillä perusteella, että se tarkoittaa perinteen mukaisesti äänneasullaan olemusta, liikkumista tai tuntemusta kuvaavia sanoja (Jääskeläinen 2013). Deskriptiivisyyden on kuitenkin hiljattain väitetty viittaavan pikemminkin sanojen synkronisiin ominaisuuksiin kuin alkuperään (Saarikivi 2006: 120). On myös julkaistu tutkimus, joka havainnollistaa deskriptiivisyyden olevan ominainen lainasanoille, mikä on tähänastista etymologista näkemystä vastaan.

Esitelmäni tarkoitus on esittää lisää uusia lainaetymologioita suomen kielen deskriptiivisiksi määritellyille sanoille ja kuvata niiden fonologista ja morfologista variointia, johon kuuluvat vokaalivaihtelu, suffiksinvaihto ja kontaminaatio. Lopullisena tavoitteenani on näin ollen tarkentaa deskriptiivisyyden määrittelyä etymologisena käsitteenä. Esittämäni lainaetymologiat käsittelevät enimmäkseen vanhoja germaanisperäisiä sanoja, joiden ei tähän asti ole huomattu lainautuneen deskriptiivisinä suomen kieleen. Tähän asti deskriptiivisiksi määritellyt sanat, joiden uudet lainaetymologiat olen löytänyt, ovat *kyry*, *lymy*, *lytty* (~ *luttu*, *lutistua*), *ripsi* (~ *ripsu*), *ryppy* (*ruppu*, *kruppu*, *röppö*), *tupertua* (~*tupsahtaa* *töpsähtää*), *tympeä* ja *typerä* (*type*, *töperö*).

Ante Aikio (2009) pitää vokaalivaihtelua, suffiksinvaihtoa ja kontaminaatiota deskriptiivisille sanoille tyypillisinä sanamuodostuskeinoina. Vokaalivaihtelu käsittää yleensä sanoja, jotka ovat joko etuvokaalistuneet tai labiaalistuneet. Epäsäännölliseen vokaalivaihteluun on hyödynnetty usein ensi tavun *ö*-vokaalia, jota on pidetty lähinnä tunnusmerkkinä deskriptiivisille sanoille (esim. *melu* ~ *möly*). Suffiksinvaihto taas tarkoittaa sellaista ilmiötä, että johtamattoman perussanan loppuaines tajutaan suffiksiksi ja se sitten korvataan toisella suffiksilla (ks. Nikkilä 1998). Tosin suffiksinvaihtoa ei ole nähtävissä

pelkästään deskriptiivisissä sanoissa vaan myös neutraaleissa (esim. *nop-ea* > *nop-sa*, *hie-ta* > *hie-kka*, *hie-su*), mutta joka tapauksessa sitä on tärkeää tutkia selvittääkseen deskriptiivisten sanojen epäsäännöllisen variaation. Olettamukseni, että suffiksinvaihto perustuu semanttisesti attraktiosta ja ekspansiosta (vrt. Seppälä 2013), myös esittelen pintapuolisesti esitelmässäni. Kontaminaatiota, joka tarkoittaa sanan muodostuvan yhdistämällä eri sanojen alku- ja loppuosat, myös hyödynnetään purkamaan deskriptiivisten sanojen sattumanvaraista yhdistämistä, joka on usein luettavissa Suomen sanojen alkuperä –sanakirjassa.

Markus JUUTINEN

Koltansaamen kielteiset polarisoivat rakenteet

Esittelen tässä tärkeimpiä piirteitä koltansaamen kielteisistä polarisoivista rakenteista. Esitykseni pohjautuu kandidaatintyöhöni, jota valmistelen samasta aiheesta.

Koltansaamen kirjakielessä kirjakielessä kieltoa voidaan korostaa venäjältä lainatulla kielteisen polarisoivan partikkelilla *ni*, joka sijoittuu useimmiten kieltoverbin ja kiellettävän sanan väliin esim. *i'llä ni vuälggam* 'ei ole edes lähtenyt'. Sen ja kiellettävän sanan väliin voi sijoittua jokin määre kuten adjektiivi esim. *ij ni vuä'mm äkk* 'ei edes vanha mummo'. Partikkelilla *ni* kuten muillakin kieltoa polarisoivilla rakenteilla voidaan korostaa mihin tahansa sanaluokkaan kohdistuvaa kieltoa.

Koltansaamen murteita ja eri ikäisiä aineistoja tarkastelemalla voidaan kuitenkin huomata, että kieltoa polarisoivat rakenteet ovat paljon moninaisempia kuin kirjakieli antaa olettaa. 1900-luvun alussa kerätyssä aineistoissa tavataan yhteissaamelaisista -gV-kliittiä. 1960-luvulta lähtien kieleen on lainattu suomesta kliitit -kaan, -ki sekä -*ki*, joista kaksi jälkimmäistä voivat esiintyä myös myönteisinä polarisoivina kliitteinä. *Le'jje to'b luōzz-ki* 'Oli siellä lohiakin' vrt. *jiōm leäkku kuä'ss-ki* 'En ole koskaan'. Kielteiset kliitit liittyvät kiellon kohteena olevan sanan perään. Osassa kieltolauseista ei ole lainkaan kieltoverbiä. Tällöin lauseessa kieltoa

merkitään pääverbin kieltomuudolla sekä jollain kielteisellä polarisoival-
la kliitillä tai partikkelilla. Koltansaamesa esiintyy harvinaisina myös sel-
laisia rakenteita, joissa käytetään sekä partikkelia *ni* että jotain kliittiä *esim.*
jiõm leäkku ni vue'lggääm õõt-kaan vuâra 'en ole lähtenyt kertaakaan'.
Tällaiset rakenteed on tyypillisiä varsinaiskarjalalle sekä turjansaamelle.

Suvi KÄBI

Võru keele tehnoloogiline tugi

Võru keel on tänapäeval Eestis pigem tuntud kui Võru murre, mis kuu-
lub ühe murdena neljast Lõuna-Eesti murrete rühma. Koos Võru keele-
ga on seal rühmas veel ka Seto keel/murre, Mulgi keel/murre ja Tartu mur-
re. Võru murde rääkijaid on tänapäeva Eestis umbes 75 tuhat ning seda
õpetatakse korra nädalas 26 koolis. Lisaks saab seda õppida ka Tartu Ülikoolis.

Tänapäeva progresseeruvus maailmas on keele säilitamise koha pealt väga olu-
line, et keelel oleks olemas ka tehnoloogiline tugi. Esimene keeletehnoloogili-
ne tugi, mis on minu meelest väga olulise tähtsusega on sõnaraamatu toomine
interneti. Võru keelele tekkis esimene interneti-sõnaraamat suunal võro-ees-
ti-võro juba 2002. aastal ning seda on parandatud 2013. aastal. Uuel versioo-
nil on üks väga oluline lisa – sõnaraamatul on nüüd juures ka helilingid sõna-
de ja näitelausetega, mida iga keeleõppija saab ise kuulata ja proovida järgi
hääldada. Lisaks võro-ees-ti-võro suunale on loodud ka inglise-võro interne-
tisõnastik, mis on kättesaadav siin: <http://kodu.ut.ee/~vlaan/ivps/ivps.html>.

Teiseks oluliseks asjaks on Võru ja Seto keelele loodav keelekorpus, mis on samu-
ti hüppelauaks teiste tehnoloogiliste rakendusteni. Nimelt saab just korpuse baasil
luua automaatkorrektuuri, automaatse poolitaja ja palju muid sarnaseid rakendu-
si, mis nõuavad töötamiseks enda alla suurt andmebaasi. Hetkel luuakse korpust
lausa kaheosalisena – loomisel on nii suuline korpus kui ka kirjaliku keele korpus.

Lisaks sõnaamatutele ja korpusele on Tartu Ülikooli matemaatika-informaatika teaduskonna vilistlane Valdis Laan on kokku kogunud ka võru keelse tarkvara, milles sisaldub näiteks ka võrukeelne Opera: <http://kodu.ut.ee/~vlaan/vtk/vtk.html>.

Veel on olemas ka juba võrukeelne Vikipeedia, mis sisaldab endas hetkel 5357 artiklit. See küll ei ole otseselt keeletehnoloogiline tugi, kuid usun, et just sellised asjad toetavad keelte säilimist.

Irina KARMANOVA

Työntekoon liittyvät verbit komin kielen murteissa

Työnteko on yksi ihmisen olemassaolon keskeisimmistä muodoista. Työntekoon liittyvät verbit ovat varsin usein kielitieteilijöiden tieteellisen mielenkiinnon kohteena. Täten komin kielen murteissa työn tekeminen antaa kokonaiskuvan kielenpuhujien käsityksistä. Työntekoon liittyvien verbilekseemien semantiikka on hyvin moninainen.

Työntekoonliittyvien verbien joukossa keskeistä merkitystä ilmaistaan verbin ”udžavny” («уджавны») ’tehdä työtä’, ’työskennellä’ avulla. Murteissatavataan seuraaviafoneettisiamuotoja: udžalny(уджалны), udžalni(уджалні), udžoony(уджооны), uddžooni(удджоони), robitny(робитны), röbitny(рöбитны).

Työssä kominkielenmurteidenverbiton jaoteltu leksikaalis-temaattisiin ryhmiin, joissa suurin osa työnteosta kuuluu kotitalouden, ammattikalastuksen, maanviljelyksen ja karjatalouden piiriin. Näinollenleksikaalis-semanttisiinryhmiin ”Maanviljelys”, ”Talonrakennus”, ”Metsänhoito”, ”Kehruu ja kankaankudonta”, ”Karjatalous”, ”Elinkeino (metsästys ja kalastus)”, ”Heinäkorjuu”, ”Keräily”, ”Kotityö” kuuluu kaiken kaikkiaan 477 verbiä 648:sta (73,6%).

Työssä erottui myös verbejä, jotka merkitsevät erikoistumatonta toimintaa. Ne muodostavat leksikaalis-semanttiset ryhmät ”Ihmisen suhtautuminen työhön” (”Vaiva, liiallinen työ”), ”Toimettomuus” (”Kielteisesti arvioitu työ”). Tähän ryhmään kuuluu 59 verbiä (9%).

Työ ei ole ainoastaan hyödyllistä, fyysistä toimintaa vaan myös prosessi, joka käsittää lisäksi ihmisen älyllistä toimintaa. Tähän ryhmään kuuluu 25 verbiä (3,8%).

Temaattisiin ryhmiin kuuluu lainautuneita ja vanhentuneita sanoja. Lainautuneita verbejä on suhteellisen vähän, 48 verbiä (7,4%), ja ne heijastavat Komin tasavallan kaksikielisyyttä.

Työntekoon liittyvien verbien analysointi osoittaa, että työnteolla on tärkeä merkitys murteen puhujan elämässä muodostaen suhteen työhön ja ympäröivään maailmaan.

Ljudmila KARPOVA

Uusien sanojen luominen ja niiden käyttöönotto marin kielessä

Sanaston kehitys on marin kielitieteen tärkeimpiä tehtäviä. Nykyään marin kieli ei ole monifunktioiden. Ilman uusien sanojen luomista marin kielen käyttöalojen laajentaminen ei ole mahdollista. Monet kielentutkijat ymmärtävät sitä ja kehittävät terminologian luomistyötä. Kokeneiden pätevien kielitieteilijöiden lisäksi uudissanoja tuottavat lehtimiehet, kirjailijat ja muut kiinnostuneet marilaiset. Vaikka tähän prosessiin suhtautuminen ei ole kovin myönteistä, nuorempi sukupolvi osoittaa kiinnostusta uusien sanojen muodostamiseen ja käyttöönottoon, esim. Marin valtionyliopiston fenno-ugristikan osaston opiskelijoita.

Tämän esitelmän tarkoituksena on tutustuttaa uusien sanojen tuottamisen ja niiden käyttöönoton nykytilanteeseen marilaisten opiskelijoiden keskuudessa. Heidän perusperiaatteena on luoda sanoja omalta pohjalta käyttämällä marin kielen varoja, esim. muodostamalla yhdyssanoja,

laajentamalla jo olevien sanojen merkitystä, myös tekemällä käännöslainoja. Opiskelijat valitsevat venäjänkieliset sanat, joille ei ole vastineita marin kielessä, tutkivat sanan merkitystä, vertaavat muihin vieraisiin kieliin, pohtivat sopivia marilaisia ilmasukeinoja. Keskustelusta tulee muutamia variantteja, sen jälkeen niitä verrataan toisiinsa ja keskustellaan siitä, ovatko he käyttökelpoisia, ymmärrettäviä. Koko luomisstrategia kirjoitetaan ja siihen tutustutetaan opiskelijoiden oman blogin lukijoita. Blogin kautta keskustellaan neologismeista, äänestetään ja hyväksytään parhaimpia sanoja. Lukijat voivat tarjota omia variantteja. Sillä tavalla opiskelijat tekevät tunnetuiksi omia tuloksia ja levittävät uudissanoja muille marilaisille. Kysely on osoittanut, että parhaiten hyväksytään uusia käsityksiä, ilmiöitä merkitsevät sanat kuten *блоггер* «blogin kirjoittaja», marin kieleen vahvasti juurtuneita lainasanoja korvaavia uudissanoja tavallisesti ei oteta käyttöön, ne eivät saa kannatusta.

Alexandra KELLNER

Wikipediat korpuksina: esimerkkejä komista ja maailmalta

Wikipedia, vapaa tietosanakirja, on yksi maailman käytetyimmistä nettisivustoista. Wikipediassa on tällä hetkellä 288 eri kieliversioita, ja hautomovaiheessa on versioita kehitteillä myös muille kielille. Minua kiinnosti katsoa, miten hyvin suomalais-ugrilaiset kielet ovat edustettuina Wikipedioiden joukossa: miten paljon artikkeleita eri suomalais-ugrilaisten kieliversioiden Wikipedioissa on, ja miten tämä määrä korreloi kielten puhujamäärien kanssa. Wikipedian sivustoista näkyy myös muuta eri versioihin liittyvää metatietoa, joten on mahdollista myös vertailla esimerkiksi aktiivisten kirjoittajien määriä ja sivustojen syvyyttä eli sisällöllistä laatua.

Wikipedia-sisällön laajuus ja yleinen saatavuus tekevät siitä hyvää korpusmateriaalia, vaikka tämä käyttö ei ole ilman omia haasteitaan ja rajoituksiaan. Suuri kieliversioiden määrä tarkoittaa, että sitä voidaan käyttää monen eri kielen tutkimiseen sekä yksikielisenä että vertailevana

korpuksena. Toisaalta, vaikka artikkeleita on paljon ja ne käsittelevät runsaasti erilaisia aiheita, ne sisältävät kuitenkin vain yhtä tekstilajia, joten niitä ei voida pitää täysin kieltä edustavina.

Esitelmässäni käsittelen eräitä olemassa olevia Wikipedia-pohjaisia korpussivustoja ja miten niitä voi käyttää suomalais-ugrilaisten ja muiden kielten tutkimiseen. Koska olen itse kiinnostunut komin varianteista, päätin perehtyä hieman syvemmin niiden Wikipedia-sivustoihin. Esitelmässäni näytän esimerkkejä komisyryjänin ja -permjakin Wikipedioista ja pohdin myös niiden sisällöllisiä erikoisuuksia verrattuna isompien kielten sivustoihin. Esittelen myös erästä kehitteillä olevaa korpusrajapintaa, josta voi tehdä hakuja suoraan komisyryjänin Wikipediasta ja toivottavasti tulevaisuudessa myös komipermjakin sivustosta.

Ekaterina KIRDIASHKINA

Литератураса мокшэрзятнень пчкафтомань кяль-валсна

Мокшэрзянь ломаттне кунардонь пинкнень эзда сявомок и тянити самс лама мяль шарфтыхть кяльса-валса пчкафтомать лангс. Литератураса мушендовихть сёрматфт, коса кяленьсодайхне нинге XIX сядокизоть песта и XX сядокизоть ушетксста кочксесь материалхт мокшэрзятнень пчкафтомань усолснон колга. Кяльда-валда башка тевс нолявст и эрь кодама кядьс кундамат: кепотьксонди: пеень пчкафтомста нолявсть тевс кевнят, пеконь урмань валхтомста – пеельсь, лама пчкафтомаса тевс ноляви ведсь да лият. Мокшень кяльса пчкафтомань кяль-валда эсь пингстонза лама кочксесь Х. Паасонен, конат максовихть «Mordwinische Volksdichtung» работасонза. Тяфта жа лама материал мушендови «Устно-поэтическое творчество мордовского народа» книгать сисемце томть колмоце пялькссонза. Эсь корхтаманьконь эса нолдасаськ тевс од кяленьсодайть Ф. Хатванинь 2014 кизонь экспедицияса кчкаф материалонзон. Тя корхтай сянь колга, мокшэрзятнень ульсь и тянемс ули кяльса-валса пчкафтомань маштомашисна и тяфтама пчкафтомати кемомасна.

Latvian Verb Prefixes as Perfectivisers in Livonian

There have been long-term contacts between Latvian and Livonian languages and as a result of the reciprocal influence, grammatical changes have taken place in both languages. There is relatively little information about the character of the language contact (see: Grünthal, Riho 2011. *Liivi keel uue aja esimestel sajanditel. Liivlased. Ajalugu, keel ja kultuur.*) Livonian adapted the Latvian model of adding a prefix to the verb in order to turn an imperfective verb into a perfective verb, e.g. *nuosīdō* 'eat up'. Fanny de Sivers lists eleven such prefixes: *aiz-*, *ap-*, *at-*, *ie-*, *iz-*, *nuo-*, *pa-*, *pōr-*, *pie-*, *sa-*, and *uz-* in her work *Die Lettischen Präfixe des Livischen Verbes*.

In the Livonian standard written language that was developed in the 1930s the prefixed words were deemed foreign influence and never used. Similarly they are excluded in the latest Livonian-Latvian-Estonian dictionary (Viitso, Tiit-Rein; Ernštreits, Valts 2012. *Līvōkīel-estikīel-leṭkīel sōnārōntōz* = *Liivi-eesti-lāti sōnaraamat* = *Lībiešu-igauņu-latviešu vārdnīca*; available at <http://www.murre.ut.ee/liivi/>). One of the largest collections of Livonian texts, namely E. N. Setälä's text collection „Näytteitä liivin kielestä“ is used as a source for this paper.

The more common Finnic model of turning a verb perfective is adding an perfectivising adverb to the verb, e.g. in Livonian *ra'dlō jarā* ~ Est. *maha raiuda* – 'chop off' or *vi'zzō akkō* ~ Est. *kinni püüda* – 'catch'. There are also instances of double mixed perfectivisation where both models are used with one verb, e.g. *tāmā um'izja'ggān sie vēzā jērā* – 'he had divided the meat'. Usage of all three models can be found in the examined texts.

Possibilities of Internet Trends in Promoting and Revitalizing Minority Languages

In my presentation I will deal with internet trends as a tool in language revitalization. The theme of my presentation is quite broad, so more precisely, I will concentrate on presenting situations of how internet trends have been used for the means of revitalizing and promoting minority languages, and how they could be used further in this.

By “internet trend”, I mean all different kind of internet platforms, such as the social media, applications, blogs, internet pages as well as different forms of internet cultures, such as memes, internet/social media pages with a theme. I was unable to find a good term to cover all these instances, so I will use the term “internet trend”.

As the world is developing, internet and technology comes even more important – or rather said: vital. If minority cultures and languages succeed in promoting themselves through new media and trends, it makes them more attractive for young people.

In the Finno-Ugric world, internet trends have been used quite widely for promoting the Finno-Ugric languages and cultures. One can mention for example various Facebook and V Kontakte groups and pages, as well as many webpages and blogs. There has been quite successful work done on this field by many hard-working activists.

Still, among Russian Finno-Ugric peoples, Russian language is a dominating language on the internet. Of course it is natural, that in communication between different Finno-Ugric peoples of Russia, the easiest option is to use Russian. But when communication is carried out between speakers of the same minority language, usage of the native language should be encouraged.

Among non-Finno-Ugric minority peoples around the world, there have been various ways in using internet trends for language revitalization. I

will try to present some of these efforts and some of my own ideas that could be introduced for promoting and revitalizing Finno-Ugric minority languages.

László KÖVECSES

Die Rolle des Heidentums bei Estnischer und Udmurtischer nationaler Identitätsbildung

Die Schwerpunkte meiner Forschung liegen bei zweierlei Aspekten: Zum Einen beschäftigt sie sich mit identitätsbildenden Aktivitäten heidnischer Gruppen in Estland (Maavalla Koda) und Udmurtien (Udmurt Vos). Zum Anderen untersucht sie, wie ethnische Esten und Udmurten zu diesen religiösen Institutionen stehen und wie sich ihr Nationalbewusstsein abhängig davon definiert, ob sie vom religiösen Markt ihre jeweilige ursprüngliche Religion oder eine neuere christliche Kirche wählen. Die starke Verbindung zwischen nationaler und religiöser Identität (Ethnoreligion / ethnische Religion) ist ein beständiges Phänomen in der menschlichen Gesellschaft. Dies ist möglicherweise am besten veranschaulicht am Beispiel des Judentums.

Esten und Udmurten sind eine vielversprechende Kombination für einen Vergleich, da beide finno-ugrische Völker sind, während allerdings nur erstere einen unabhängigen Staat haben, letztere jedoch in einer autonomen Republik innerhalb der Russischen Föderation leben. Die Existenz oder der Mangel souveräner Eigenstaatlichkeit können Rolle und Stellenwert vorchristlicher religiöser Praktiken in den genannten Gesellschaften entscheidend beeinflussen, da Religion eine gesteigerte Bedeutung für die Erhaltung nationaler Identität bei Völkern haben kann, die keinen eigenen Staat besitzen.

Das Ziel meiner Forschung ist daher, eine vergleichende Analyse der Bedeutung ethnischer Religion im heutigen Estland und Udmurtien zu liefern. Hierfür stütze ich mich auf die Inhaltsanalyse offizieller kirchlicher Internetseiten, statistischer Studien (Volkszählungen, Eurobarometer-

Umfragen) und verschiedener Websites von Online-Nachrichten und Blogs, die Artikel auf diesem Gebiet veröffentlichen. Zusätzlich werte ich die Ergebnisse meiner eigenen Online-Umfrage aus, in der ca. 300-300 Esten und Udmurten zu ihren Ansichten und Gefühlen bezüglich Religion und nationaler Identität befragt wurden. Der Bottom-up-Ansatz dieses Fragebogens wird ergänzt durch ein mündliches Interview mit dem Leiter von Maavalla Koda, Madis Iganõmm. Dieses Elite-Interview stellt den Top-down-Ansatz in meiner Forschung dar.

Lilla KÖVESDI

On the Rediscovery of Hungarian Folk Motifs in the Early 21st Century

Nowadays there is a growing tendency of taking inspiration from traditional folk ornaments in every Finno-Ugric speaking regions and among young Hungarian designers, too. It is also observable that many designers are recycling and reusing folk motifs in a new, contemporary context. In my presentation I would like to bring some examples of nowadays Hungarian designers who are using traditional folk patterns and embroidery on their works.

The renaissance of Hungarian folk motifs is not entirely new. This rejuvenation movement did not happen on a specific date. The purpose of my presentation is to introduce the process how folk motifs became fashionable nowadays.

The usage of folk motifs for urban fashion design was always an attempt for keeping folk art alive and making these traditional ornaments more popular and available for everybody. In Hungary the first outbreak of the fashion of folk motifs began in the last years of the 1880's, and it lasted until the 2nd World War. The second movement started in the 1970's, and it lasted until the 1980's. In the early 20th century folk art had effects on urban clothing mostly, but in the middle of the 20 century it had a strong influence on contemporary furnishings and interiors as well. Nowadays it is important to note that there is an attempt among designers, who recycle

folk motifs to capture the spirit of Hungary, and sometimes they try to bring the forgotten traditions closer for today's people too.

My aim is to give a brief overview about important movements and cultural figures which played an important part of reusing traditional Hungarian folk motifs and patterns. One of these important figures was Zsigmondné Gyarmathy, who made motifs of Kalotaszeg more popular, and by this she kept them alive. Other important figure was the ethnographer Klára Zsindelyné Tüdös, who designed casual dresses with matyó embroidery.

Denis KRIVOSHEEV

Ethnic Branding of Finno-Ugric Region

The world is in the process of global change. Development of Finno-Ugric regions is also subject to the changes occurring in the internal and external environment. Among these changes it is important not to lose your authenticity that is why many regions start thinking about the development concepts of their own brand.

Ethnic branding is a kind of territory branding, based on ethnic peculiarities of a folk. It includes research, contact and immersion into the culture, customs, holidays, religion of a folk. Function of ethnic branding is to review culture, way of life, customs and habits of people.

Creation of an ethnic brand is connected with the development of the following elements: culture, folk-lore, national customs and habits; tourism; folk art and crafts; ethnic cuisine; ecological condition of a territory.

The creation of a strong brand goes in hand with the tourism development. This is an extremely actual with the small regions because an average consumer may not know about their existence. With this even in tourism development aims the creation of ethnic brand should be based on the

vision of the national image, identity and the general goodwill of the territory.

It is essential that the society shares the image of the territory, which ethnic brand includes in itself. It is necessary to learn how the locals see their territory. The inner ethnic cultural image study, in particular, helps to elicit problems, which should be taken into account while territorial brand making. With this the society develops continuously, that is why the brand should not be static.

The creation of ethnic brand of the Republic of Mordovia is just beginning. The region has no concept of brand development in the region, there is no logo and developed brand-book of Mordovia. However, there are small steps in this direction: created routes ethnic tourism and national cultural centres. In Saransk developed handbooks-guides Saransk and Mordovia, telling the main tourist routes, cultural institutions, hotels, institutions, catering and so on.

In the circumstances of globalization and formal borders removing the creation of the strong brand of Republic of Mordovia may improve not only social and economic development but it can also draw an attention to the culture, language and traditions of our region.

Rebeka KUBITSCH

Sairaudennimien metaforinen käyttö udmurtin kielessä

Tutkielmani aihe on sairaudennimien metaforinen käyttö udmurtin kielessä kognitiivisen metaforateorian mukaan. Ensiksi teen leksikologista analyysia, ja tarkastelen nimeämisen motivaatiota ja morfologista laatua. Osoitan myös yhteydet sanaston muihin alueisiin.

Leksikologisessa analyysissa olen tutkinut seuraavia tekijöitä: onko nimeämisen peruste metafora vai metonymia, onko se syy- vai oire-

keskeinen, ja onko sairauden nimenä sanakanta, johdos vai yhdyssana. Olen analysoinut yhteensä 56 sairaudennimeä; aineiston toinen puoli on peräisin kirjallisista lähteistä, toinen puoli on saatu äidinkieliseltä udmurtinpuhujalta. Aineisto koostuu useammasta ihotaudin nimestä sekä tavallisimpien ja vaarallisimpien sairauksien nimistä.

Sairaudennimien metaforisessa käytössä olen analysoinut yhteensä 49 ilmaisuja. Ne on kerätty venäjän fraasisanakirjoista ja äidinkielisiltä puhujilta. Tutkimuksessa olen tarkastellut seuraavia asioita: mitkä sairaudennimet tavallisesti esiintyvät metaforisissa ilmaisuissa, miten ne voidaan luokitella käytön mukaan ja lopulta, millaisia metaforisia implikaatioita ne synnyttävät. Olen kerännyt analyysiin tietoa internetkyselylomakkeen avulla, johon ovat vastanneet udmurtin puhujat.

Leksikologisen tutkimuksen vastaukset näyttävät, että nimet perustuvat useimmin metonymiaan kuin metaforaan, ja ovat useimmin oirekeskeisiä kuin syykeskeisiä. Morfologisesti voidaan aineistosta sanoa, että yleisin sairauksien nimimuoto on yhdyssana.

Sairaudennimien metaforisesta käytöstä vastaukset näyttävät, että useimmiten metaforisissa ilmauksissa käytetään ihotautilien nimiä tai sellaisten 'pahojen tautien' nimiä, jotka ovat arkaaisia ja alkavat merkitykseltään hämartyä. Tutkimuksen vastaukset näyttävät, että vaikka sairaudennimet tavallisesti ovat abstrakti ilmiö ja siksi käsitteellisissä metaforissa ne ovat enimmäkseen kohteita, ne voivat kuitenkin olla lähtökohtana erilaisten henkisten tilojen ilmauksissa. On mahdollista, että voidaan puhua universaaleista metaforista, koska niiden taustalla ovat samat fyysiset kokemukset.

Профилактика девиантного поведения старшеклассников (на примере МОУ СОШ № 15 г. Воткинска УР)

Статья посвящена исследованию организации досуговой деятельности в рамках профилактики девиантного поведения старшеклассников СОШ № 15 г. Воткинска УР. Данное исследование иллюстрирует опытно-экспериментальную работу по организации досуговой деятельности в рамках профилактики девиантного поведения старшеклассников СОШ № 15 г. Воткинска, в частности, организацию и проведение ИЗО-терапии в рамках культурно-досуговых мероприятий со старшеклассниками девиантного поведения.

Исследование организации досуговой деятельности в рамках профилактики девиантного поведения старшеклассников СОШ № 15 г. Воткинска позволило сделать следующие выводы:

1. МОУ СОШ №15 города Воткинска с углубленным изучением отдельных предметов занимает ведущие позиции среди общеобразовательных учреждений города, имеет достаточно высокий рейтинг у населения. Разработан план по профилактике правонарушений, включающий мероприятия по правовому воспитанию, профилактике вредных привычек, пропаганде здорового образа жизни.
2. Исследование позволило выявить следующее, что в течение трех лет социальный педагог образовательного учреждения Маслакова Н.П. работает над темой «Работа социального педагога с детьми девиантного поведения как условие успешности обучения и развития учащихся». Применяются следующие формы работы: индивидуальные беседы; посещения на дому; малые педагогические советы; родительские собрания и всеобучи.

В ходе исследования было предложено проведение ИЗО-терапии как одной из форм профилактики девиантного поведения старшеклассников, что успешно было реализовано.

Подводя итог, следует отметить, что в профилактической и коррекционной работе с учащимися средних общеобразовательных учреждений изо-терапия позволяет получить следующие позитивные результаты: способствует преодолению коммуникативных барьеров и психологических защит; создает благоприятные условия для развития произвольности и способности к саморегуляции; оказывает влияние на осознание подростками своих чувств, переживаний и эмоциональных состояний; содействует формированию позитивной "Я-концепции" и повышению уверенности в себе.

Кроме того, практическая значимость исследования заключена в том, что результаты исследования могут использоваться специалистами в работе профилактических мероприятий с девиантными подростками.

Anna KUZNETSOVA

Cooperation of Russian and Finnish Youth Organizations

Nowadays processes of the Finno-Ugric world are aimed to strengthen and preserve of culture, language and national identity. This especially refers to Russian Finno-Ugrians. Finland having the goal of more close integration with the European Union is also interested in sustainable situation in neighboring regions. Support of kindred peoples is an example of paternalism and positive country image positioning.

Finnish and Russian youth organizations have strong ties. Mostly they cooperate through the Youth Association of Finno-Ugric Peoples (MAFUN). Representatives from Finland are the Kindred Peoples Committee of the Student Union, Helsinki University and the Friends of Kindred Peoples. Some other organizations also take part in Finno-Ugrian movement; they are the Society "Finland – Russia", Embassy of Finland in Moscow, the Society of Castren and others. The majority of Finno-Ugrians participating in Finno-Ugric affairs are from Russia; this can be explained by that the largest number of Finno-Ugrians live in Russia and their

position is somewhat worse than the position of Finno-Ugrians living in other states.

Russian and Finnish Finno-Ugric organizations collaborate in different spheres: culture (regeneration and development of cultures and languages, national consciousness of Finno-Ugric peoples; meetings of writers, scientists, youth, cultural figures); environmental protection (youth environmental gatherings, scientific conferences, ecological expeditions and bicycle races are organized); socio-economic development (active discussion of issues related to the Finno-Ugric world, experience exchange for taking into account the interests of the indigenous population in decision making, organizing of socio-economic forums and conferences); education (cooperation in the framework of the International Association of Finno-Ugric Universities and bilateral agreements (for ex., art project “Northern Territories – Search Finno-Ugric Traits in the Local Art and Photography” was held by Syktyvkar State University, Lapland University, Lahti University of Applied Sciences, Academy of Arts in Helsinki), conference IFUSCO, etc.).

There are some difficulties in Finno-Ugric world (lack of internal communication and coordination in activity, lack of some members’ participation in Finno-Ugric affairs) but the movement helps people to be united, to use positive experiences of each other, to get new ideas.

Henna-Riikka LAHTINEN

Yhteisöllisyys suomalaisessa opiskelijakulttuurissa

Esitelmäni perustuu aiemmin tänä keväänä kirjoittamaani folkloristiikan esseeseen, jossa oli tarkoituksena tutkia jotakin nykyculttuurin muotoa. Keräsin aineistoni itse kirjoittamalla kenttäpäiväkirjaa muutamissa opiskelijabileissä, erityisesti Pikkulaskiainen-tapahtumassa. Valitsin näkökulmakseni yhteisöllisyyden, sillä erityisesti muiden ihmisten suhtautuminen opiskelijoihin vaikuttaa mielenkiintoiselta.

Tässä tarkoitan yhteisöllisyydellä sujuvaa yhdessä tekemistä ja toimimista ja sitä, miten jokin tietty kaveriporukka (tässä tapauksessa omani) kokee oman porukkinsa, ainejärjestönsä, muut turkulaiset opiskelijat ja muut suomalaisten korkeakoulujen opiskelijat.

Suomalaiseen opiskelijakulttuuriin opiskelijabileiden lisäksi kuuluvat opiskelijahaalarit ja haalarimerkit. Oman kokemukseni mukaan ainakin vaihto-opiskelijat ihmettelevät aika ajoin suomalaista haalarikansaa. Kun laittaa haalarit päälle ja lähtee kaupungille, lähes kaikki vastaan tulijat tietävät, että tuossa on nyt taas yksi opiskelija. Kun osallistuin ystäväni kanssa Pikkulaskiaiseen, eräs vanhempi herrasmies pysähtyi kohdallemme ja sanoi: ”Hei tytöt, hyvää opiskelupäivää!”

Kuten muihinkin kulttuurin muotoihin, myös opiskelijakulttuuriin liittyy traditioita. Tällaisia ovat esimerkiksi kastajaiset, jotka on tarkoitettu ensimmäisen vuoden opiskelijoille, sitsit ja haalareiden käyttäminen. Edellä mainittujen lisäksi mielestäni opiskelijabileissa on tiettyjä traditioita. Hyvä esimerkki tällaisesta on avautuminen naistenhuoneessa. Draamalta ei vain voi välttää! Kun on kyse naisista, niin ainakin omassa kaveripiirissäni avautuminen liittyy hyvin todennäköisesti johonkin mieheen – tai toiseen naiseen. Haalareihin läheisesti liittyvä traditio on haalarimerkkien ompeleminen.

Mielestäni opiskelijabileissa voi muodostua samanlaisia yhteisöjä kuten vaikkapa verkossa pelattaessa. Ne siis parhaimmillaan tukevat opiskelijoiden ystävyys-suhteiden syntymistä ja edistävät yhteisöllisyyttä. Lisäksi rennommassa ympäristössä on ehkä helpompi mennä juttelemaan tuntemattomalle ihmiselle. Ujo humanistikin voi uskaltautua lähelle luonnontieteilijää tai jopa insinööriä. Myös osa ainejärjestöjen välisestä yhteistyöstä on varmasti saanut alkunsa tai ainakin idea yhteistyöstä on saattanut syntyä jossakin opiskelijatapahtumassa, vaikka osapuolet eivät sitä välttämättä aina muistaisikaan.

Использование психолингвистического эксперимента при разграничении омонимии от полисемии

Вопрос разграничения омонимии от полисемии всегда был актуальным при изучении омонимов. Полисемия – наличие у одного и того же слова нескольких связанных между собой значений. Омонимией называется звуковое совпадение разных языковых единиц, которые семантически не связаны друг с другом. Омонимы – это отдельные, самостоятельные слова. Например, *колаш* I 1 спр. ‘слышать, услышать, слыхать’; *колаш* II 2 спр. ‘1) умирать, умереть, 2)дохнуть, подохнуть, сдохнуть, издохнуть, пасть (о животных).

В настоящее время современной наукой в марийском языке выработаны критерии разграничения омонимии и многозначности, помогающие развести значения одного и того же слова и омонимы, которые возникли в результате полного разрыва полисемии. Такими признаками служат: семантический способ, морфологический способ, метод подбора фразеологизмов, омонимичные слова входят в разный синонимический ряд, этимология слов, перевод на русский или другой язык. Тем не менее, некоторые слова вызывают вопросы, и даже эти критерии разграничения двух явлений не дают конкретного ответа на вопрос, является ли данная единица полисемией или омонимией.

Б. Н. Головин отмечал, что лексикограф не должен опираться только на собственное языковое чутьё. Поэтому мы попытаемся в качестве еще одного критерия разграничения омонимии от полисемии предложить опору на показания языкового сознания носителей языка с помощью метода психолингвистического эксперимента.

Элементы Эстонской и Финно-Угорской фольклоры в книгах Андруса Кивиряхка

Нас зовут Эда-Риин Леего и Диана Койт. Эда-Риин в Тартуском Университете изучает финно-угорские языки. Диана учится в Таллинском Университете и изучает теорию культуры. В тандеме возникла мысль сделать презентацию, посвящённую современному Эстонскому писателю, который в своих произведениях активно обращается и к финно-угорской мифологии. Имя автора Андрус Кивиряхк.

Андрус Кивиряхк родился 17 августа 1970 в Таллине. Первый свой рассказ написал в возрасте 15 лет. Окончил Тартуский университет по специальности журналистика. Работает колумнистом в газете Eesti Päevaleht, где еженедельно публикует статьи-мнения или юмористические тексты, его статьи-мнения весьма социальны и злободневны. Писательская деятельность Кивиряхка отличается разнообразием направлений и стилей. Он является членом Союза писателей Эстонии с 1996 года.

Произведения Кивиряхка переведены на русский, финский, латышский и норвежский языки.

К роману Кивиряхка «Ноябрь, или Гуменщик» (Reherapp ehk november), где пересекаются две литературные традиции: Сказочная, фольклорная, опирающаяся на Крейцвальда (сказки о нечистой силе, например) и традиции сельского реализма, стилистически ближе всего и «Последний, кто знал змеиную молвь».

Мифология эстов, но при этом абсолютно современное мироощущение последнего героя, от лица которого ведётся повествование. Мир рушится, лесные люди, жившие по заветам предков, один за другим уходят в деревню, принимают христианство, отрекаясь от прошлого житья, и тем самым отказываются от своего имени, предают свой род, свою историю, свой уклад и забывают змеиную молвь – перестают слышать и понимать язык змей, он же –

язык леса, природы. За цивилизацией будущее, но эти землепашцы, показанные глазами Лемета – так зовут героя, примитивны и грубы, жестоки и фанатичны, невежественны, раболепны и физически некрасивы. Быть последним всегда больно и трудно. Некому передать знание и опыт.

Для театралов Андрус Кивиряхк, в первую очередь, драматург. Для любителей современной иронической прозы – автор «Старых сказок для взрослых».

Liliana LISTUS

Восточнославянские заимствования древнего периода в современном финском языке

В современном литературном языке Финляндии всего около 1400 заимствований, из которых 5-я часть – из русского языка, то есть восточнославянского происхождения. Активным временем заимствований древнего периода является эпоха Киевской Руси. Выделить восточнославянские слова, пришедшие в это время, довольно трудно, так как они уже успели ассимилироваться и имеют определенное количество производных.

Слои славизма средневекового периода:

1. Слова из сферы религии, поскольку православное христианство насаждалось славянами: *Raamattu* <"Библия" (рус. Грамота); *risti* <укр. хрест; *pakana* <"язычник" (рус. поганые, укр. поган); *pappi* <"священник" (укр. піп, слав. попъ).
2. Слова из сферы торговли, которая активно происходила между северными славянами и карело-финнами: *meri* <"море" (рус. Море); *kapakka* <"таверна" (укр. кабак, рус. кабак); *tavara* <"товар" (праслов. * товаръ, укр. товар, рус. товар).

3. Слова, связанные с ткачеством, которое финны переняли и которому учились у славян: *värttinä* <рус. веретено; *palttina* <укр. полотно.
4. Слова, обозначающие одежду: *kasukka* <рус. козух, укр. козух; *saapas* <рус. сапог.
5. Слова из сферы строительства: *lavitsa* <рус. скамейка, слав. лавка; *ikkuna* (*akkuna* в восточных диалектах) <рус. окно, укр. вікно, слов. * Окъно
6. Слова, обозначающие орудие труда и передвижения: *kassara* <укр. косар, *lotja* <"лодка" (слав. лодья, рус. лодка).
7. Слова из сферы земледелия: *papu* <рус. боб; *sirppi* <укр. серп.
8. Слова, обозначающие еду и из сферы домашнего хозяйства: *talkkuna* <рус. толокно; *lusikka* <"ложка" (праслов. *лъжка, укр. ложка, рус. ложка).
9. Другие слова: *raja* <"граница" (рус. край); *rotu* <"род" (слов. * ордь, укр. рід, рус. род).

Семантические трансформации. Потеря внутренней мотивации, как, например, со словом *ikkuna* "окно": слав. * Окъно образовалось с помощью суф. -ъно от основания *око (глаз), а в финском этой связи с органом зрения нет.

Фонетические трансформации. Поскольку эти заимствования были сделаны в дописьменный период (письмо появилось в Финляндии только в конце XVI в.), то слова сильно приспособились к фонетике языка-реципиента. Ассимилировавшись, они получили типичную финскую форму **(k)v(k)kv**, то есть, в том числе к тем, которые заканчивались на согласный добавляется гласный звук. Кроме того старые заимствования сохранили удвоение гласных древнеславянской речи: *piirakka* <рус. пирог (длинный звук [и]); а короткий [а] часто заменял на [о]: *pakana* <рус. поган. В более молодых заимствованиях отмечен гласный современного русского языка соответствует длинному гласному, а безударный - короткому. Кроме того, происходит оглушение звонких согласных, причиной чего является не типичность этих звуков для языка-реципиента (*ruoska* <рус. розга, *kiipeli* <рус. Гибель).

New Themes and Characters in the Works of Elena Kozlova

Elena Kozlova is a famous children's writer in Komi Republic. In 1988 she published the first her book for children "Loz klyanicha". Then books were published "Me da Ivuk vokoy", "Lym mort", "Gogylya-vugylya", "Shundyr", "Shyamtom zonka". Works of Elena Kozlova for children are concise, distinctly laid out and have a mild humour. They teach kind, sympathetic and friendship. Give children a sense of good and cheerful world.

In 2014, Elena Kozlova published a first book for adults "Roadside willow." New themes and characters that have appeared in the works of Elena Kozlova, revealed in her new book. Topics of stories are women's fate. They are different, and at the same time similar. Every woman has a heart of love. This love for children and mature, real and fake, mother love. Elena Kozlova showed war in all its colours, love during the war, and the reverse side of the victory.

The book illustrates the fate of the young Clava, which mobilized in the first month of the Great Patriotic War, Praskovya, soon left without a husband, Valentina, who devoted his life to his son. And only Olga fully surrenders a great feeling of love.

Psychological drama "Roadside willow", also included in the book, in 2014 became the winner of the literary contest "Ezysh bord" in "Drama".

All these works have already been published in the journal "Voyvyv kodzuv", but in the book came together only in 2014.

Each line of the book is impregnated with lyricism and deep feelings. It is impossible to remain indifferent to the fate of the characters.

Изменения: Язык доклада – коми, язык тезисов – русский Диалектизмы в произведениях А.Н.Вурдова

1. Диалектизмы используются как выразительные средства в произведениях художественной литературы для речевой характеристики персонажей, передачи местного колорита, для более точного называния некоторых вещей и понятий. Они являются одним из источников развития коми литературного языка, с нач. XIX в. через произведения художественной литературы вошло большое количество диалектизмов. Они широко используются и в произведениях современных авторов, в том числе А.И.Вурдова – носителя удорского диалекта.

2. Исследованный материал показывает, что он активно вводит самые различные диалектизмы.

2.1. В текстах А.И.Вурдова частотными являются фонетические диалектизмы, отображающие через речь персонажей фонетические особенности удорского диалекта: *лoз-лаз* «рабочая накидка», *сyдз-сiдз* «так».

2.2. Наиболее широко употребительными являются лексические. Они служат для реалистического изображения быта, создания «местного колорита». Встречаются как в речи персонажей: Менö Микöлön шуöны, а *пони* вокöс – Якön. «Меня Миколом зовут, а *младшего* брата - Яком», так и в речи повествователя: «А сьöд и выйим воздукыс, рытнас вермас и збыльысь зэр петны», - воча *кывлысис* Мить. «Воздух действительно тяжёлый, поэтому вечером может пойти дождь, - в ответ *отозвался* Мить».

2.3. А.Вурдов активно вводит также семантические диалектизмы: Самöвар нин пузяс, пызан вылö *сёйöд* тэчöма, а Анöй век на абу. «Самовар вскипит, еда на стол сложена, а Аны всё нет».

2.4. В произведения вводятся и этнографические диалектизмы, хотя и достаточно редко: *люль*- «обрядовое кушанье из накрошенных сухарей на масле и очищенной варёной рыбы».

3. Для выражения эмоционально-экспрессивной оценки поступков, действий персонажей часто используются устойчивые сочетания: *сюрс сира гачё, прокшат*, семантика которых раскрывается в контексте; воодные слова: *эттёсы* «видимо», *медджё* «погоди-ка»; обращения: *донукёй, любёёй, сёкатё* «милый, дорогой, любимый».

4. Диалектизмы в произведениях А.И.Вурдова способствуют более точному образному выражению понятий, однако они часто употребляются без пояснения значения слова, и контекст не позволяет определить семантику.

Elizaveta LOGINOVA

«Черинянь гаж»: коми сёян-юан видзём да ловзьёдём

2003 воын ЮНЕСКО примитіс чужан вужъяссиянь культура кольёмтор видзём йылысь войтыркостса конвенция. Шёр могъясысь өтиён вёлі чужан вужъяссиянь культура кольёмторлысь тёдчанлунсё меставывса, войтырсикас да войтыркостса тшупёдясын тёд вылө босьтём да пыдди пуктём.

И та вёсна «Коми йёзлөн кыйсян-вёралан традициясыс» вёліны пыртёмаось чужан вужъяссиянь абу материальной кольёмтор Россия Федерацияса канму реестрö. Коми йёзлөн уджалан сямьс да кыйсян-вёралан этшыс петкөдчöны фольклор уна сикас жанрын да обрядын. Найö зэв тёдчанаось том йёзöс быттöмын, кöленаяс костын йитöдъяс артмөдöмын да коми йёзлысь вёралан да чери кыян традицияс видзöмын. Быть колö пасйыны, мый войвывса комияслөн медшөр нажötка перьянногнас пыр вёліны чери кыйём да вёралём.

Чериыс комияслөн важысянь вöлі зэв тöдчана да пыдди пуктана ловья ловөн (мый петкөдчö легендаясын и культураын), и - медшөр сёянён. Комияс сёисны пöшти став сикас юса да тыса черисö, кодöс дасьтисны уна ногөн – выльён кыйöмөн, солалёмөн, тölөдөмөн да косьтөмөн. Медся радейтанаён комияслөн вöлі и лоö черинянь да юква. Чериняньсö дасьтылісны быдлунья сёйөм вылө и торья гаж-обрядьяс дырйи. Найö вöліны разнöй сикасаöсь – рокöса нянышомйысь, шомөдтөм көтасысь, восьсаöсь да пöдсаöсь. Пызяс важөнджык пуктывлісны уна сикас содтөдьяс – ёна посньөдөм пожөм да пелысь кырсь, кузтурун, азыгум, пелысь да өмидз кор да с.в.

И дерт, тайö традицияссö колö видзны да водзö нуөдны. Та могөн и вöлі котыртөма торья гаж – «Черинянь гаж». Сійөс нуөдöны сора тöлысь медводдза вежалунö Печора районса Бызөвöй сиктын. Гажыс мунö некымын юкөнын, с.ш. эрдьяс вылын: Шөр эрд, Киэтша йöз эрд, Гөгөртас эрд, Ярманга эрд, коми ворсөмьяс эрд, радейтчан аллея да с.в. Печора ю вылын ордйысьöны асланыс кужанлунөн чери кыйысьяс. И дерт жö, чөсмөдлөны быдлаын чериняньөн да юкваөн.

Интересыс тайö гаж дорас воысь воö йöзыслөн содö, быд во тайö гаж вылас локтöны унджык и унджык йöз: коді - прöста видзөдны, а коді - петкөдлыны асьыс мастерлунсö. Паськөдны гаж йылысь юөр отсалöны öнiя кадö выль юөртана да удж котыртана формаяс. Шуам, локтан воö Печораын заводитасны стрöитны выль историко-культурнöй комплекс, и «Черинянь гаж» лоас медшөр госяс мероприятиеөн, кытчö локтасны Коми Республикаысь, а гашкö, и суйөрсайысь гөсьтьяс.

Svetlana LOGINOVA

Коми пословицы и поговорки, характеризующие человека

1. Пословицы и поговорки – это образные изречения или краткие народные суждения, которые употребляются в разговорной речи коми с незапамятных времён. В них отражается психология человека, его

отношение к труду, к близким. Пословицы и поговорки дают оценку внутреннего мира человека, внешних его признаков. Высоко ценится трудолюбие, доброта, честность, скромность, справедливость, щедрость. Осуждается ленность, глупость, трусость, беспечность, хвастовство, жадность.

2. Поэтому в коми получили широкое распространение пословицы и поговорки, характеризующие человека с разных точек зрения.

Можно выделить пословицы, характеризующие коми человека с точки зрения его отношению к труду: *Бура кӧ уджалан, ылӧдз и нималан* «Хорошая работа далеко прославит», *Синмыд полӧ, а кыӧд вӧчас да он и тӧдлы* «Глаза страшатся, а руки сделают и не заметишь»; о мастерстве в труде или его отсутствии: *Ачыс пуд, а сямьс зӧлӧтник* «Сам с пуд, а уменья с золотник» – *Омӧль вурсьсыӧдлӧн прӧстынясьыс ныр чышъян оз артмы* «У плохого портного из простыни носового платка не получится». О плохом ведении хозяйства коми человеку скажут: *Омӧль кӧйдысьыд – омӧль и быдтас* «От плохого семени не жди хорошего племени».

Выделяются пословицы и поговорки, указывающие на черты характера людей. О щедром человеке скажут так: *Сӧйӧ вомсьыс сетас*, что в переводе означает «Он последним куском поделится» (букв.: изо рта отдаст). О ласковом человеке говорит другая пословица: *Ку пиад пыралас, сӧтишӧм мелі* «Под шкуру влезет, настолько ласков», т.е. улестит, умаслит. *Пурт ни чер оз мӧрччы, сӧтишӧм чорыд* – о чѣрством человеке «Ни нож, ни топор не берут, такой твёрдый».

Об умных и глупых людях: *Сюсь мортлӧн водзас и мышкас синъясьыс* «У смышленного глаза спереди и сзади» – *Бӧб морт и кык керка костӧ ылалӧ* «Глупец и между двумя избами заблудится».

В коми также сложилось множество пословиц, выражающие отношение человека к обществу, о взаимоотношениях в обществе: *Бур йӧз пӧвстын олыштан – тӧлкаджыкӧн лоан* «Поживёшь среди добрых людей – умнее будешь», *Гӧстьлы сетан – кыйсигӧн босьтан* «На гостей израсходуешься – вернёшь на охоте»; о скупом человеке

К вопросу о происхождении севернорусского диалектизма галáнить, голáнить

В беломорских, кольских, олонечких говорах *голáнить* ‘грести с кормы лодки одним веслом’ (беломор, кольск), ‘придавать судну определенное направление рулем’ (арх) [СРНГ 6: 105], ‘править веслом с кормы лодки’ (Мез) [АОС 9: 29; Подвысоцкий: 29, 150]. Также фиксируется вариант *голáнить* ‘грести в шлюпке одним веслом, укрепленным на корме’ (Прим) [СГРС 3: 66].

При этимологизации слова внимание привлекает несколько семантических компонентов. Первый связан с фактом интенсивного «рассечения» водной поверхности в результате винтообразного движения кормового весла (ср.: *голанить не каждый умеет, одним веслом натъ лодку толкать, двигать ее вроде винта*) [СГРС 3: 66]).

Идея «рассечения» реализуется в приб.-фин. гнезде: фин. *haljeta* ‘лопаться, трескаться; разрываться, раздираться; разламываться, раскалываться’, карел. *haleta, halleta (halgia-, halgie-)* ‘лопаться, раскалываться, трескаться’, *halkeilla, halata* ‘разрубать, рассекать, резать, разрезать, рубить, разрубать’ [SSA 1: 132; SKES 1: 51] и др. Сюда же ливв. *halgene-* ‘лопаться, раскалываться’, саам.-норв. *hal* ∪ *git* ‘раскалывать, расщеплять’ [Там же].

В значении дериватов гнезда может выражаться представление о передвижении судна по водной поверхности как о рассечении, разрезании ее. Ср.: фин. *laiva halkoo valtmetra* ‘корабль бороздит океан’ [Там же: 90]; карел. *veneh halgoau matkoau* ‘лодки рассекают [воду] с шумом’ [KKS 1: 153].

Второй семантический компонент соотносится со звуковым сопровождением указанного способа гребли. В подтверждение актуальности семантики шумовых эффектов для обозначенного приб.-фин. гнезда ср. также ливв. *halleta* ‘надрываться, реветь (*дескр.*)’ [СКЯЛ: 57].

Третий семантический компонент связан с идеей интенсивности движения, которая также получила развитие в рассматриваемом гнезде. Ср. карел. *haleta*, *halleta* (*halgia-*, *halgie-*) ‘делать что-либо быстро или шумно’. Высокая скорость передвижения судна при использовании весла в качестве мотора отмечается и на русской почве: судно *движется довольно быстро по воде вперед* [СРНГ 6: 105].

Таким образом, севернорусские диалектизмы галáнить, галáнить хорошо соотносятся с основными семантическими линиями гнезда приб.-фин. *haljeta* – предполагаемого источника русских слов.

Anna-Olga LUGA

Sustainability of Estonian Language Education Among the Grown-up Population of Sillamae

Both academic and policy literature emphasize that sustainable and comprehensive language education policies should be all-embracing and include a broad spectrum of issues, transcending just those pertaining to language itself. This is particularly relevant for Estonia, a country of serious intra-ethnic contestation between the dominant majority and minority groups. This research explores the issue of sustainability of Estonian language education among the grown-up population of Sillamäe. In 1994, only an estimated 63.9 per cent of Estonia’s population spoke

Estonian as their first language (Barbour & Carmichael 2007, 274), while in Sillamäe - a town with the biggest share of Russian-speakers in Estonia – the census of 2013, registered only 3,2 percent of native Estonians. This master's thesis explores the opportunities for creation of comprehensive language education strategies, which would ensure that non-Estonians have an opportunity to acquire and develop a required level of language skills in such isolated linguistic conditions. The research project investigates the organisation of language education for grown-ups in Sillamäe and analyses the sustainability of Estonian language policy implementation in Sillamäe. Sustainable language policy significantly increases the chances for political stability, the quality of the labour and economic development and international economic competitiveness. The thesis uses qualitative research techniques and analyses: 1) the legislative documents, regulating the language education policies; 2) the compatibility of the real needs of the population and the language requirements imposed on them by the state; 3) the evaluation of language education organisation by language teachers; and 4) the evaluation of the language training quality by the regulatory institutions. The data for the thesis are collected from official state documents as well as from short surveys of the population, language teachers, and representatives of the state language institutions. The findings of this research project are used to suggest a number of tangible policy implications that could contribute to development of language education policies in Estonia.

Daniella MENYHÁRT

“Language is the Only Thing Worth Knowing Even Poorly”
Error Analysis is Based on Students' Papers of Hungarian as a Foreign
Language

The former famous sentence from Kató Lomb is a kind of guarantee in time of language learning. But what happens when someone makes a mistake in speaking a foreign language? To learn a new foreign language is not always easy, especially the Hungarian language. During learning

foreign languages, the language learner drops a number of errors, whether consciously or unconsciously. The specific features of errors in speech cannot be calculated under the rules of grammatical system of the given language. The background of errors – even unconsciously – in most cases, is pursuing simplification.

The learner develops a specific language system during language learning, which is not only consists of the mother tongue and the target language, but also includes in linguistic elements which are independent of those. This is introduced by Larry Selinker as interlanguage, i.e. the concept of intermediate language. On the basis of previously learned languages the student employs an own language strategy to learn a new foreign language. During the examinations we should take into consideration that what the native language of our student is and what kind of language structures he has got an insight in his studies, because they can greatly contribute to the setting up of language learning strategies which we have mentioned.

I introduce errors committed by foreign students which are based on my collected corpus, and I draw conclusions from writing papers' results which were written by foreign students who have studied or now studying at the Department of Linguistics, University of Pécs. In the first part of my presentation I am going to talk about the grammatical error analysis and about its various aspects, after that I am going to present some concrete examples from the Hungarian language papers, which focus on the most frequent phonological errors in the written productions.

Larisa MILIAKHOVA

Этнофенологический календарь югры

в статье раскрывается принцип составления этнофенологического календаря Югры. Описываются национальные праздники и традиции Югры, посвященные сезонным природным явлениям и процессам, происходящим в природе. В заключение авторы прилагают составленный этнофенологический календарь Югры, представленный в виде диаграммы.

Vesilähteet marien uskonnollisen synkretismin objektina

Mareja ympäröivä luonto on ollut yksi kansan muotoutumisen ja toimimisen perustoista. Marin kansan perinteinen tapa käyttää luontoa on säästäväinen ja järkevä. Nämä arvot pyhitettiin marien perinteisessä uskonnossa – käsitys avaruudesta ja maailmasta, mytologiasta ja magiasta.

Vesi palveli marien elämän lähteenä, vesilähteen saastuttamista pidettiin suurena syntinä. Tätä tukevat viisaat marilaiset sananlaskut: ”Älä sylje veteen, täytyyhän sinun juoda.”; ”Älä sylje lähteeseen, vaikka et joisikaan”.

Veden luonnonvoimat samaistettiin erilaisiin henkiin. Niitä kutsuttiin nimellä veden jumalataräiti ”Byd ava”, veden isäntä ”Byd oza”, veden kaani tai kuningas ”Byd on”, veden kuningas ”Byd kuglyzha”, veden piru ”Byd ija” jne.

Ilmeidentekijä-Nikolaj (Kavajumo), Varsonovilainen ja Kazanilainen Jumalanäiti yhtäläistyivät siinä määrin marilaisjumalten kaltaisia, että saivat jälkimmäisten tavoin myös avustajia (sakcht-sukchy). Niiden palvontakultti kastamattomien marien keskuudessa on aivan samankaltainen pakanajumalien kultin kanssa. (Mikola jumo, Nikola – venäläinen jumala) sulautui marien käsityksissä taivaan jumalan (Sottynjakugujumo) hahmoon. Sen apua pidetään erityisen tärkeänä onnettomissa tilanteissa vedessä.

Marilaiset kunnioittivat lähteitä muinaisista ajoista lähtien. Lähteiden vesi omaa ihmeitätekeviä voimia ja vaikuttaa terveellisesti ihmiseen. Kristillinen kirkko liitti itseensä uskon joidenkin lähteiden veden elävöittävään ja puhdistavaan voimaan. Esimerkiksi lähteiden viereen asetettiin Jumalan äidin ikoneita. Ihmiset rukoilivat kirkossa, rukouslehdossa ja lähteellä.

Lähde on paikka, jossa kaksi maailmaa kohtaa, luonnollisen ja yliluonnollisen yhteys, eräänlainen paikka jumalisen ja inhimillisen kontaktiin. Voidaan vakuuttaa, että lähde on paikka, jossa törmää kaksi eksistentiaalista tasoa. Vesi voi myös olla myös, ei ainoastaan kahden maailman erotus, vaan myös itse tie, joka johtaa toiseen maailmaan, ja esi-isien sielujen äänien tulkintana, sikäli kun vesi luo hyvän akustiikan.

Aleksi MOINE

Die Darstellung der Kraft des Wortes in finnisch-karelischer Zaubерliedern

Das Interesse für die mündliche Überlieferung in finnischsprachigen Karelien hat eine lange Geschichte, und seit dem 19. Jh. wurden viele Volkslieder gesammelt. Obwohl heutzutage man nur schriftliche Texten im Archiv erhalten hat, weshalb es sehr schwer ist, den Performanzkontext zu beschreiben, kann man trotzdem auf Grund dieser selben Texten solche Elemente finden, die auf das Ritual hinweisen.

Zu der in der *Suomen Kansan Vanhat Runot* („Alte Lieder des Finnischen Volkes“) Bände herausgegebenen Volksliedern gehören die sogenannte *loitsut*, „Zauberlieder“. Zum größten Teil wurden sie im Rahmen der Volksheilung bei dem *tietäjä*, „der Wissende“, benutzt. Die Wirksamkeit des Heilungsrituales hängt von der Kraft der ausgesprochenen Wörter ab, auch wenn Salben benutzt wurden.

Deswegen versuche ich, eine narratorische Analyse von einem bestimmten Motiv (*En puhu omalla suulla*, „Ich spreche nicht mit meinem Mund“) zu machen. Der *tietäjä* selbst beschreibt in seinen Zaubерliedern die göttliche Kraft, die durch ihn spricht, und ohne die der Heilungsprozess nicht funktionieren kann. Das Wort spielt eine zentrale Rolle im Ritual, es gibt der Praxis seine Deutung, aber die göttliche Inspiration bleibt nicht nur im Raum des Wortes, sondern handelt es sich um die ganze Bewegung des *tietäjä*, der den Kranken mit göttlicher Kraft berührt.

Das estnische Verb *laskma* und seine Kognaten in verwandten Sprachen

Die Definition, die das erklärende Wörterbuch der estnischen Schriftsprache (EKSS) für das Verb *laskma* gibt, ist lang. Sie umfasst sowohl verschiedenste Bedeutungen wie 'mit einer Schusswaffe schießen', 'herunter- bzw. herablassen' oder 'sich schnell bzw. schwungvoll bewegen' als auch feststehende Ausdrücke wie etwa *laulu laskma* 'ein Lied (lauthals) singen' oder *õhku laskma* '(in die Luft) sprengen'. An erster Stelle steht jedoch die Auslegung als permissives-kausatives Verb 'lassen', dessen Entwicklung bis hin zum Partikel *las~lase* durch den Einfluss des Deutschen unter anderem H. Metslang beschrieben hat (Metslang 2000).

Trotz der phonetischen Ähnlichkeit des Wortstammes *laskma* : *lase* mit dem deutschen Stamm *lassen* : *lass* wird bei dem estnischen Verb von einem ostseefinnischen Stamm ausgegangen, der womöglich finnougriischer Herkunft ist. So lassen sich Kognaten im nah verwandten Livischen (*laskõ*), Wotischen (*laskõa*), Ischorischen (*laskia*), Wepsischen (*laskta*), Karelischen (*laskie*), Lüdischen (*laskeda*) und Finnischen (*laskea*) finden, ihre Entsprechungen in den weiter entfernt verwandten finnougriischen Sprachen sind jedoch unsicher. (Viitso 2008:401)

Der Vortrag stellt das estnische Verb *laskma* seinen Kognaten vergleichend gegenüber, setzt sich mit ihren Etymologien auseinander und lässt dabei auch etwaige Parallelen zu indoeuropäischen Sprachen wie etwa dem Deutschen oder dem Lettischen und Litauischen nicht außer Acht.

Докладлӧн темаыс

« Коми кывйын уджалан сям петкӧдлысь фразеологизмъяс»

Быд народлӧн сёрни озыр сідз шусяна сложнӧй штампясӧн, кодъясӧ быд пӧрйӧ шуӧны ӧти ног. Татшӧм штампяс лыдас пырӧны пӧслӧвичаяс да поговоркаяс, сідз жӧ фразеологизмъяс. Зумыд кывтэчас ясыда петкӧдлӧны мортлысь ӧбича, уджӧ кутчысьӧм да мукӧдтор.

Темалӧн туялӧмын коланлун пӧтӧ сыысь, мый кывтэчасъяслӧн тодчанлуныс зэв ыджыд: найо озырмӧдӧны литературнӧй кыв. Сідзкӧ, кывтэчасъяссӧ колӧ тодны кыв велӧдысьяслы, гижысьяслы, культура юкӧнын уджалысьяслы.

Источникъясӧн лоӧны кык кывкуд: ӧти-кӧ, Плесовский, Ф. В. «Коми фразеологизмъяс», мӧд-кӧ, Тарабукин, И.И. Краткий коми-русский фразеологический словарь. Туялігас вӧлі чукартӧма 70 унджык фразеологизм

Став чукартӧма фактической материал петкӧдлӧ, мый уджалан сям петкӧдлысь зумыд тэчасъяссӧ позьӧ сикасавны лексико- грамматической вежортас серти вежӧртас серти. Сідз кӧ позьӧ вайӧдны татшӧм фразеологизмъяс:

- дыш лун серти (гач зыртны; косӧн гындыны;исалис и эновтіс,ысыштіс дай муніс),
- зіль лун серти (Ас вир-йӧн нажӧвитны, мытш петлытӧг уджавны;мытш пуксьывтӧг),
- донтӧг уджлӧм (Исаклы помечавны;)
- ичӧт удж вӧчны (Шылльӧ-мылльӧ керны, Кикост удж),
- аскежся удж (Батытӧг-мамтӧг нажӧвитны ,Ас гӧрбӧн нажӧвитны, Чер пу помысь вердны Ас вир-йӧн нажӧвитны)
- сьӧкыд лун серти (Керка пельӧс тшупны, Гӧрбад ӧд оз суй, Сера рӧбӧта и с.в.)

уджсö эштöдöм (Чомöр перйыны, чомöр шедöдны, Кыз уджыс эштöма,
Синмöн-пельöн, югыд синмöн- пельöн эштöдны ужд)

Alexander NEKRASOV

Demand for Information on Finno-Ugric Languages

During our work was presented the results of an analysis of the demand for information connected with Finno-Ugric languages on RUNET, based on data taken from the Yandex search engine. According to statistics from an analyzer of search engines (analyzethis.ru), Yandex constitutes 58.7% of the search market on RUNET. All obtained results will be transferred to a monthly average for 2014 for 100% of the search market, based on statistics showing the share for Yandex.

The analysis will be conducted separately in the following areas: the world, Russia, the Republic of Komi, the Khanty-Mansi Autonomous Area, the Republic of Mordovian, The Republic of Mari El, the Yamal-Nenets Autonomous Area, the Republic of Udmurtia, the Republic of Karelia, the Perm Region, Saint Petersburg and Oblast.

We checked the demand for the following languages: Hungarian, Udmurt, Komi, Mari, Mordovian, Khany, Mansi, Finnish, Ingrian, Karelian, Vepsian, Votic, Permian Komi, Liv, Sami, Estonian, Erzya-Mordvin and Moksha-Mordovia.

Analyzing statistics for the demand of languages based on region provided the 3 most popular queries, with a quantitative indicator of queries on RUNET:

1. Finnish language (17,521 queries);
2. Komi language (15,700 queries);
3. Mari language (10,386 queries).

On Russia:

1. Komi language (15,494 queries);
2. Finnish language (14,811 queries);
3. Mari language (10,273 queries).

On the Republic of Komi:

1. Komi language (10,836 queries);
2. Finnish language (76 queries);
3. Permian Komi language (28 queries).

There is greater interest on RUNET for Finnish and Komi, and there are also good results for Mari, Udmurt and Mordovian. In the search queries are clearly traced the presence of educational programs for national languages. Indicators for an interest in Finno-Ugric languages are spread throughout the Russia Federation, as well as the Hungarian language; they're mainly looking for tutorials, dictionaries, translators, songs and poems. Indicators for interest in Finnish and Estonian indicate an interest in increasing their level of knowledge (queries: courses, study, and language for beginners).

Search queries are an excellent tool for monitoring the development and maintenance of Finno-Ugric languages. Today one can say that in the future the languages of Votic, Ingrain and Liv will be a big question. It's worth thinking about the development of speakers of Khanty, Mansi, Veppsian, Sami and Permian Komi.

Vasilij NEMECHKIN

UN Mechanisms in Protecting the Rights of Indigenous Finno-Ugric Peoples

The Rights of Indigenous Peoples are being given more attention in the framework of the United Nations. In 1982, the United Nations Economic and Social Council (ECOSOC) established the Working Group on Indigenous Populations, which was a focal point in the UN system to promote the rights of indigenous peoples. One of the important

achievements of the Working Group – is the development of the draft Declaration on the Rights of Indigenous Peoples.

An important step in enhancing the role of indigenous peoples in the United Nations was the creation of the UN Permanent Forum on Indigenous Issues. Traditionally, for several years, activists of the Youth Association of Finno-Ugric People (MAFUN) take part in the sessions of the UN Permanent Forum on Indigenous Issues, made a report and conducting activities on the «fields» of the Forum. X MAFUN's Congress adopted the decision about the systematic participation in the UN mechanisms. Organized in 2012 in the headquarters of the UN special event «Finno-Ugric peoples of Eurasia – together after thousands of years» was the first step in this direction.

Within the framework of the 13th session of the Permanent Forum MAFUN held a special event «Rural cultural centers of indigenous peoples». At this event was presented MAFUN's project – «Cultural Capital of the Finno-Ugric World», which aims to support and develop rural settlements, which are home to the Finno-Ugric peoples.

It is also necessary to note the role of the Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples (EMRIP). It was established by the UN Council on Human Rights in 2007. Mechanism consists of five experts, including indigenous peoples. In March 2013 a member of the Expert Mechanism on the Eastern European Group, was elected MAFUN's ex-president Alexey Tsykarev. The Expert Mechanism is an advisory body of the Council on Human Rights, to provide a thematic expertise on the rights of indigenous peoples.

In the field of promotion of the rights of indigenous peoples is also working the UN High Commissioner for Human Rights (OHCHR), the structure of which has a section on indigenous peoples and national minorities. OHCHR has a number of activities related to specific countries or regions, in order to promote the rights of indigenous peoples. It supports legislative initiatives and performs thematic work on issues related to the mining industry, as well as the rights of isolated indigenous peoples. OHCHR services and provides the Expert Mechanism of technical and financial support.

Etymological Reflections to the Origin and Progression of the Old Hungarian Gyula Dignity

In my lecture I want to give a short summary of the previous attempts in order to reveal the word origin. As it is one of the first written words of the Hungarian language, it is very important in the reconstruction of the ancient Hungarian time period. However, this word was written in Arabic and Byzantine texts, this fact causes many difficulties in the etymology.

In the second half of the presentation, I would compare the morphological features to see if it is really a loanword in Hungarian from one of the old west Turkic languages. The analysis shows that it is an ancient part of the Hungarian lexicon. The sound changes suggest that the progression of the changes are in connection with areal features around 650–800 AD, and at least the Permic, Hungarian and Turkic languages should be part of that area of linguistic convergence. The alteration could be explained with the morphologic segments and the semantics of the word from the Hungarian language as well.

On the other hand, the newer works states the Hungarians became a significant political factor around 830–870 a. d, which leads us to make a question. Why was needed to borrow a word from the west Old Turkic language for the Hungarian's leader, who was that time the leader of a Finno-Ugric tribe?

At the end of the lecture it will be clear, that the origin of the etymon remains unknown, but there are new aspects which can provide answers and new questions in the analysis.

Traditional Activities of the Komi People and Their Role in the Socio-economic Development of the Territory

Traditional economic sectors are made up of industries that have developed over centuries among indigenous peoples in the areas they inhabit. For the Komi people these are deer farming, processing of animal products, commercial hunting, fishing and foraging (harvesting, processing and selling of edible forest resources).

The predominant distribution of these activities is due to the influence of various factors, primarily the climate and techno-economic factors. For example, the abundance of forests in the Komi Republic contributed to the development of the commercial hunting sector and the significant wildlife resources and water resources predestined the ancestors of the Komi people to be involved in fishing and foraging.

The ratio of traditional forms of economic management changes over time. So for instance in the 16th - 17th centuries fishing and hunting were replaced by arable agriculture (southern regions) and livestock farming. In the 19th century deer farming started to play a major role in northern regions of the republic. Subsequent technological advances enabled the transition to the production of higher value-added goods (oil production, timber processing). As a result, traditional forms completely lost their significance as the backbone industry sectors of the Republic's economy. Today their role is primarily social and consists of the following:

- 1) Maintaining the viability of indigenous minority peoples of the republic.
- 2) Providing employment in rural areas where there has been no development of large or medium-sized manufacturing.
- 3) Developing family businesses as a factor in professional continuity.

In order for the traditional activities of the Komi people to develop, they must adapt to modern economic conditions. That means, firstly, state financial, technological and legal support, secondly, encouraging the creation of small businesses involved in the traditional economy, for example as family enterprises, and finally, the creation of favourable conditions for the subsequent transformation of small businesses into medium-sized and large businesses.

Simonas NOREIKIS

“Finnic” Hydronyms in Lithuania

The aim of this presentation is to discuss a part of my MA thesis. Aleksandras Vanagas, a Lithuanian linguist, published in 1981 the Etymological Dictionary of Lithuanian Hydronyms. He listed there about 30 hydronyms and suggested that they may be of Finnic origin. On the surface this statement seems plausible. However, hydronyms in Lithuania may as well have their roots in other languages. In my MA paper I would like to present some counterarguments to the thesis put forward by Vangas. Below I present an analysis of four chosen hydronyms.

In the north-east of Lithuania there is a small river *Jara*. Vanagas suggests that the name is related to a Finnish word *järvi* ‘lake’. However, this word is supposed to be a Baltic loan which comes from a proto-Baltic form **jaurā* ‘spodosol (a type of soil)’. Consequently, the explanation by Vangas is not valid.

On the Lithuanian-Latvian border there is a fragment of a small river *Tervete*. The author of the Etymological Dictionary of Lithuanian Hydronyms relates the name to a Finnish word *tarvas* ‘aurochs’. However, this word is also supposed to be a Baltic loan which comes from a Baltic form **tauras*.

In the north of Lithuania there is a river *Šuoja*. The author relates its name to Karelian names *Šuo*, *Šuojärvi*. These names are forms of Karelian

Proper in which the sibilant *š* is secondary, in the rest of the Finnic languages its equivalent is the sibilant *s*. If it had come from Finnic, in the Lithuanian form there would not be *š*. Moreover, it is naive to believe that the Lithuanian and the Karelian hydronyms are related to each other when their geographical situations are very different.

Near Vilnius there is a lake *Vokšelis* and a river *Vokša* in present day Belarus (it is situated in the area inhabited by Lithuanians). Vanagas relates them also to Karelian names and in his explanation he gives their Russian forms *Вокша*, *Вокшиозеро*, *Вокшиезеро* and a Finnish word *vuo-ksi* (< *vuo* < *PFin* **voo*) ‘tide, flood’. This is the same case as the above described. In addition, a Lithuanian vowel *ō* is secondary as it comes from a proto-Baltic vowel **ā*. Thus, the forms of the Lithuanian and the Karelian names are the results of different historical phonological developments.

To sum up, the explanations of the above-discussed names are very simplistic. They were just compared to other languages’ words that sound similar. There were not any analysis of the suggested source words etymology and historical phonological development. The further task is to analyze the rest of the supposedly Finnic hydronyms mentioned in the Etymological Dictionary of Lithuanian Hydronyms.

Patrick O'ROURKE

Modality in Hill Mari

During the 2nd Winter School for Finno-Ugric Studies in Szeged in 2014, we participated in learning Hill Mari. The winter school included an active contribution for students to do in order to get credits for the two-week period in Hungary. One of the options of our active contribution was to investigate an aspect of the Hill Mari language. The research was carried out with elicited sentences to be translated. The sentences were in Finnish, as this is the common language of both the researcher and the informant. The informant for this research was our Hill Mari teacher, Julia Kuprina from the University of Helsinki. This was also the location of the

elicitation. The elicited sentences were formed according to different types of modality, the primary division being between deontic and epistemic modality (based on such typological literature as de Haan (2004) and Palmer (2001)). In other words, the sentences expressed concepts of modality. This means that the sentences didn't have to be word to word translations. Further examples were taken from Mari grammar books (Alhoniemi 2010, Savatkova 1981).

The objective of this research was to get a short overview of different ways to express modality in Hill Mari. As modality can be expressed with for example particles and/or periphrastic structures, grammars tend to omit these details or explain them very briefly (Alhoniemi 2010: 125–131, 135, 143–144; Savatkova 1981: 221). This was a secondary objective, namely that how many modal categories use ways of expression other than simply case suffixes.

Yaroslava OSIPOVA

Komi Mittens

Коми йӧз важысянь овмӧдчисны кӧдзыд войвылын, кӧні шонтысьны абу зэв кокни. Та вӧсна комияс тшӧкыда новлісны баля шӧртысь кыӧмторъяс: серлӧдлӧм чувки-носки, кепысьяс. Татшӧм кӧлуйыс вӧліс быд керкаын. Паськӧмӧс серлӧдлӧмлы йӧз пыр сетісны торъя ин. Комияслӧн серъясӧн кыӧм – аслыссикас кипод удж, коді нэмъяс чӧж сӧвмис Коми муын да артмӧдіс торъялана пертас.

Коми йӧзлысь серлӧдлӧм подувсӧ туялӧмын водзмӧстчисны В.И. Белицер, Л.И.Грибова, Г.Н.Климова, И.Л.Жеребцов. Асланыс гижӧдъясын найӧ туялӧны артмӧм, сӧвмӧм, серъяслысь вежӧртас, орчӧн олысь войтыръяс культуралысь тӧдчӧссӧ.

Миян уджлӧн могыс петкӧдлыны да ӧткодявны Изьва, Удора, Вылыс Эжва, Шӧр Сыктив да Луздорса кыӧмторъяслысь серлӧдлан ногсӧ.

Туялөмөлөн тёдчанлуныс теория да практика костын йитёдын. Миян уджын ми өтувтам воддза туялөмъяслысь кывкөртөдьяссө, а сідз жё сера кепысьяс вужвыйөн вежөмөн да кыдзи эм петкөдлөмөн вайодам син водзё Коми Республикаса Войтырсикас музейлөн фондун видзиторьяс. Вөчөм уджыс сетас позянлун лөсьөдны комияслөн серлөдлөмөн кыом серти велөданного гижөд. Талун зэв колана пыртны олөмө войтырсикас серлөдлөмөс да водзё ыштөдны йөзкостса сяммичөс.

Veera-Kristiina PIRILÄ

The Difficulties in Estonian Language Phonemes for Finnish Learners

This presentation is about the differences and similarities of Finnish and Estonian phonology.

The Perceptual Assimilation Model (PAM) of Best and Strange and the Speech Learning Model (SLM) of Flege are used in comparing the phonology of Finnish and Estonian languages. These models will be explained in the presentation first.

In this presentation the phonemes of Estonian and Finnish languages are being compared. The focus is on the learning difficulties of Estonian language to a Finn, and even though the languages are very similar there are some major differences in them. Among the most difficult things for a Finn to learn are, for example, the absence of vocal harmony and the three lengths of sounds, for there is only two lengths in Finnish language.

Other differences are for example one new vowel /õ/ and palatal opposition for some phonemes. When comparing the phonology of Estonian and Finnish language and taking a closer look at sounds and pronunciation it is easy to see that as close as they are as language relatives there are observable differences. Differences that make learning Estonian challenge for Finnish people.

In addition there are differences in Phonotactics as well. But even if the differences are observable the similarities make Estonian, in the end, quite easy to learn for a Finn. The same vowels including the round front vowels /y/ and /ö/ and the lack of voiced stops and sibilants are helpful features.

Inga POGONINA

Mari Wedding Ritualism: Traditions and Modernity

Interrelation of traditional and contemporary is an important issue for justification of the essence of folk culture, its origin, development paths, functioning and historical perspectives. Traditions are revealed in their present-day existence, and their stability indicates some level of significance for people.

Traditional Mari wedding was a complex package of measures and customs which had social, religious and magic and other kinds of implications. A wedding was an important part in human socialization, in strengthening of his status and in creating of new kindred. The wedding cycle can be conventionally divided into three basic periods:

1. Rehearsal, i.e. actual start, set-up of ritual action;
2. Wedding itself, a culmination of the ritual;
3. Postwedding, demonstrating new family relations, i.e. conclusion of ritual action.

Various attributes, religious customs and magic manipulations, aiming to provide the wellbeing of new family, played an important part in conducting a wedding ceremony. In a present-day wedding magic manipulations are often performed in the forms of playing.

As a rule, participants of a wedding were blood relatives, age mates and friends, neighbors of both brides and fiancés. Every wedding train participant had an appropriate wedding rank and played a certain role in the ceremony. The modification in perception of the roles of traditional

participants of the wedding will be considered in the given research. The article presents musical, song and dancing part of wedding custom.

There are tangible modifications in such seemingly "eternal" category of human activity as wedding. Nevertheless, a wedding is one of the elements of preserved cultural heritage of Mari to be proud.

Traditional Mari wedding still plays an important part in formation of ethnic self-awareness, provides maintenance and development of folk traditions, being significant concept of strengthening of ethnic mentality.

Olesia POLATOVA

Udmurt népviselet néprajzában és folklórában

A népi kultúra anyagi és szellemi területein fontos hely illeti meg a hagyományos népviseletet, amelyen a ruhadarabok készletét, a fejdíszeket, a lábbelit és az ékszereket értjük. Az udmurt öltözet kitűnik helyi változatosságával, a népviseletet alkotó elemek sokaságával, a díszítésfajta variáltságával.

Az udmurt népviselet ruhából, udmurt mintával hímzett kötényből és nyakláncból áll. A fejre kendőt kötnek. A ruhát régóta díszítették gazdagon hímzett mintával. A kutatók véleménye szerint a női viseletben minden – a gyöngysor, az amuletek, a zörgő függők, a hímzés, az öv és a kötény – a szerencsétlenség és a rontás elleni védelemül szolgált. A hagyományos udmurt viseletben kötelező ékszer volt a nyaklánc: nyakék, melldísz gyöngysorból, pénzekből, színes kövekből.

A népművészet szorosan kötődik a mindennapi élethez, a paraszti szokásokhoz, szertartásokhoz. A népi mesterek keze munkájával készített használati tárgyakban a gyakorlati célszerűség együtt van meg a forma és a díszítés művészi kidolgozásával. Különösen a hímzésben mint az öltözet díszítésének legrégebbi módjában őrződtek meg csodálatos tisztasággal az ősi díszítőmotívumok.

Az udmurt díszítőművészet sajátosságai, magas szemiotikai státusa a legvilágosabban az anyagi kultúra tárgyaiban tárul fel: a viselet egészében, a hétköznapi és háztartási fatárgyakban, a fémplasztika termékeiben. A tudósok véleménye szerint díszítési szimbolikájukkal elsősorban a népviseletek tűnnek ki.

Az udmurt díszítőművészet alapvető és meghatározó motívuma a nőnek, a Nemzetségalapító istennő-ősanya alakjának a grafikai ábrázolása volt. A díszítő motívumokban benne rejlik a természetes női teremtettség, a nőnek, az anyának, a Világmindenség istennőjének az alakja. Az ősi társadalomban a nő testesítette meg az egész etnikumot, annak a létezését, születését, fejlődését és hanyatlását. Ezért is fontos és szükséges feladat a női alak és lélek megőrzésének alapos kutatása a díszítményekben.

Megvan az alak és a jel eredeti, tudatosult szemantikája, jelentése arra a pillanatra nézve, amikor kialakult, amikor szükségletként jelentkezett. A korai, hagyományos társadalomban a mértani szimbólumok és alakok funkcionálisak voltak, részei voltak a társadalmi tudatnak. Az ösztönösen reprodukált jelek harmonikus természeti formákat ismételtek, a szimmetria törvényeit, de a társadalomban ismertetőjegyként jelentek meg és értelmeződtek, a különböző jeleként, a nemzetségi (totemisztikus) csoport szimbólumaként.

Az udmurt „szjulik” kendők kompozíciója világos példája a világ vízszintes síkban való modellezésének. Az oltárok és templomépületek négyszögletes formája, amelyek a világtájakhoz igazodnak, és vízszintes síkban szimbolizálják a világot, sok népnél ismert. Az udmurt női viseletben a színszimbolika is fontos szerepet játszik. A déli udmurtokra a többszínűség jellemző, az északiak alapvető színei a fehér, a piros és a fekete.

Pärimuslike mänguasjade tähtsusest tänapäeva maailmas

Mu ettekanne on inspireeritud käsitöömeistritest, kelle looming on olnud osaks mu laste lapsepõlvest ning mulle endale inspiratsiooniallikaks, kellega aasta-aastalt pärimuskultuuri üritustel taas kohtudes ja juttu ajades oleme üha tuttavamaks saanud, kuni avastuseni, et laste kasvades hakkame vähehaaval üheskoos vanaks saama. Kes nad on, millest, millega ja miks nad oma mängumailmu loovad, kui oluline on nende elufilosoofia tänapäeva maailmas – need on küsimused, mida tahaksin oma ettekandes esile tuua. See on püüd näidata üksikute näidete kaudu ühe põlvkonna lugu, ühtlasi ka klassikalise folkloristika mõttekuse edasikestmise lugu meie ajas. Põlvkonnad vahetuvad, aga vanaemalikkuse-vanaisalikkuse ideaalpildid püsivad – ja me projitseerime seda ideaalpilti üha kaugemale minevikku, omistame üha uutele põlvkondadele. Võime küsida, millal saab inimene nii targaks (või folkloristide kombel: millal saab inimesest väärt informant), et temalt on midagi õppida. Inimene armastab õppimiseks rännata. Paigal püsides teevad käsitöömeistrid muude pärimuspedagoogidega koos ajarännakuid, võimaldades rännata oma loominguga teistele. Kes on need inimesed, kes kasutavad oma elu ja aega õpetamiseks inimestele, Anu Raua moodi öeldes, taevatähtede tarbimist? Tarkusi, mis peaksid kanduma isalt pojale, emalt tütrele, vanavanematelt lastelastele, meistritelt õpilastele.

Lidia POPOVA

Важысянь вёдитчан (традиционнõй) коми акань да ськөд
йитчөм ворсөмьяс

Важысянь вёдитчан (традиционнõй) акань лоö войтырлөн этнография
памятникон да видзö ас пиас войтырлысь культурасö.

Материал да вӱчан ног серти традиционной коми аканьяс вӱліны уна пӱлӱсӱсь. Вӱчлісны найӱс шӱртысь, дӱраысь, кучикысь, гӱнысь. Быдмӱг материалъясысь лӱсявлісны турун, идзас, чагъяс, ӱпилки, нин (мочало), увъяс, сямӱд. Вӱліны аканьяс, кодлӱн подуланыс шабдӱ, сю, шыдӱс, гӱн, шӱрт либӱ ӱпилки тыра ичӱтик мешӱкъяс. Сідз жӱ вӱліны пуысь вундалӱм да тубралӱм аканьяс. Но медся ӱна ставсьыс торъялӱны дӱраысь вӱчӱм аканьяс. Найӱс вӱчигӱн челядь велӱдчисны кипомся уджлы, тӱдмавлісны ас войтырлысь оласногсӱ, культурасӱ.

Та дорысь, акань нуӱ ас пиас ещӱ на и тунасян вынъяс, сійӱ вермӱ лоны весиг морт лов пыдди, кодӱ либӱ видзӱ лӱкысь, либӱ вӱчӱ лӱктор.

Первойсянныс аканьясӱн вӱдитчисны быдсяма тунасьӱм, обрядъяс дырйи: кӱлысясигӱн, кага чужтӱгӱн, урожай босытӱгӱн, бурдӱдчигӱн, вомидз – тшыкӱдчигӱн. А бӱрыннас аканьяс лоисны и дзӱлюкъяслӱн ворсанторйӱн.

Бурдӱдчӱм да видзӱг ради вӱчлісны аканьясӱс, кодъяс вермисны ас выланыс босытны мортлысь тшыкӱдӱм, висьӱм да мукӱд неминучаяс.

Ворсан да обрядӱвӱй аканьяс пиын унджыкнас паныдасьлӱны нывбаба сямаяс. Тубрасӱ гартыштӱм дӱратор, еждыд дӱраӱн пасйыштӱм чужӱм, морӱс, шӱртысь кыӱм кӱса, быдлунся либӱ вӱччан сарапан – со и артмывліс акань.

Аканьлӱн пасыкӱмыс вӱлі сэтшӱм жӱ, кыдзи и нывбабаяслӱн новлан пасыкӱм, но некор эз пӱрчысьлы акань вывсьыс.

Му вылын олысь войтыр торъялӱны ӱрта ӱртсьыс оласногнаныс. Но быд войтырлӱн акань петкӱдлӱ тайӱ войтырыслысь муыгид артмӱм вылӱ видзӱдласьяссӱ да кыдзи тайӱ тӱдчӱ вӱр – ваын да морт олӱмын. Куим юкӱн вылӱ торйӱдӱм акань туша (пасйыштӱма голя да гырк), петкӱдлӱ, мый сідз жӱ йитчӱны ас костаныс енколалӱн куимнан юкӱныс: выліса-енӱжса, шӱр – муыввса, уліса – муувса. Перна сям аканьяс индӱны ещӱ на и светлӱн нӱль юкӱн вылӱ.

Тайӱ уджас висьтавсьӱ важысян вӱдитчан (традиционной) коми аканьяс йылысь. Подулас пуктӱма Коми Респуликаса Национальной музейлӱн акань чукӱр.

Kenen hartioilla seisot?

Suomalaisen visuaalisen runouden pioneerit Kari Aronpuro ja Väinö Kirstinä

Visuaalisuus on noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana suomalaisen lyriikan vakioelementiksi, mutta onko ilmiö todella näin uusi? Tämän esitelmän tarkoitus on luoda suomalaisen visuaalisen runouden varhaista kukoistuskautta 1960-luvulla. Tarkastelen yhtä Kari Aronpuron ja kahta Väinö Kirstinän 1960-luvulla julkaistua runoa visuaalisuuden näkökulmasta: mitä visuaalisuudella tehdään runoissa ja miten runot suhtautuvat visuaalisen lyriikan perinteeseen. Aronpuron ja Kirstinän runot ovat valikoituneet tarkasteluuni, sillä ne havainnollistavat miten eri tavoin kuva ja sana voivat kohdata lyriikassa: tarkastelemissani runoissa on kuvarunouden mutta myös kuvataiteen ja sarjakuvankin elementtejä. Runoissa myös näkyy tietoisuus erilaisten esitystapojen käytöstä, sillä kuvan ja sanan välistä suhdetta problematisoidaan jatkuvasti erilaisten ristiriitojen ja vastakkainasettelujen kautta.

Taustan analyysilleni luo ennen kaikkea visuaalisen runouden monituhatvuotinen historia, joka kulkee antiikin kuvarunoista erilaisten vaiheiden kautta nykylyriikan suoranaiseen visuaaliseen kukoistukseen. Teoreettisen pohjan tuo Willard Bohnin näkemys visuaalisuudesta kirjoituksena joka on tarkoitettu nähtäväksi: kun tavanomaisessa kielenkäytössä kirjainten tehtävä on toimia mahdollisimman "näkymättömästi" merkityksen välittäjinä, visuaalinen runous päinvastoin korostaa kirjainten visuaalista merkkiluonnetta, leikittelee sillä ja lataa siihen merkityksiä (Bohn 1993 [1986], 2).

Kaiken kaikkiaan tarkoitukseni on osoittaa, että vaikka visuaalinen runous on ennen 2000-lukua ollut suomalaisessa lyriikassa varsin marginaalisessa asemassa, sen ilmiöistä on meilläkin oltu tietoisia, niitä on haluttu hyödyntää mutta ennen kaikkea myös kehittää. Aronpuron ja Kirstinän runoissa näkyykin paitsi historian tuntemus myös leikkilisen poleeminen suhtautuminen perinteisiin.

Hungarian–Komi and Komi–Hungarian Translations

First translations from Hungarian to Komi began to appear in the 1920's. In the Komi language you can read some poems by Berzsenyi Dániel, Vörösmarty Mihály, Arany János, Petőfi Sándor, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolány Dezső, József Attila, Radnoty Miklós, Weöres Sándor, Pilinszki János, Nagy László et.al., prose of Móricz Zsigmond and Illés Béla, works of authors from Transcarpathian, Hunfarian folk tales. The anthem of Hungary is also translated into Komi.

The poetry of Petőfi Sándor is the most translated into Komi. Komi people can read in their native language such Petőfi's poems as "Éj van...", "Te a tavaszt szereted...", "Fekete kenyér", "Az álom...", "Rongyos vitézek", "Nemzeti dal", "Háborúval almodám...", "Fa leszek, ha...", "Megint beszélünk s csak beszélünk...", "Szeptember végén" et.al.

According to our calculations, in total 58 works (except translations of folklore) are translated from Hungarian to the Komi language. These works are written by 29 authors (including the authors from Transcarpathian). Translations of poetry prevail over prose (84% to 16% or 49 works to 9). Only 19% of works have been translated directly from the original language, other – using an intermediate language.

In 2015 will be published two new anthologies of Hungarian literature in translation in the Finno-Ugric languages. They will contain new translations into the Komi language: 38 poems and 12 short stories.

The first translations from the Komi language into Hungarian were adaptations of folklore. Translations of Komi literature began to appear only after World War II. In 1970–2000's several anthologies were published in Hungary, they present works of major Komi poets of XIX–XXI centuries. Poetry of I. A. Kuratov, founder of the Komi literature, is there represented most fully.

According to our estimates, 233 works by 52 Komi authors are available in the Hungarian language as of today. The ratio of poetry and prose translations is 95% to 5% (221 works to 12). The share of translations made directly from the Komi language is 45% (104 works).

Irina RESHETNIKOVA

Удмурты Кировской области и их владение языком

Численность удмуртов. Наиболее заселённые территории РФ

1	Удмуртская республика	410584
2	республика Татарстан	23454
3	республика Башкортостан	21477
4	Пермский край	20819
5	Свердловская область	13789
6	Кировская область	13639
7	Ханты-Мансийский автономный округ — Югра	3094
8	Челябинская область	2421
9	Ростовская область	2411
10	Краснодарский край	2382

Цель исследования - выяснить, в каком состоянии находится владение удмуртским языком сейчас. Объект исследования - исторические поколения: в том числе и семьи, в которых кроме удмуртов есть представители и других национальностей.

Исследование проведено в Слободском и Унинском районах Кировской области. Опрошенных семей 42, возраст самого молодого носителя удмуртского языка 20 лет. Ни один из детей удмуртским языком не владеет.

Артановский и Сикевич считают, что “этноцентрическое противопоставление «нас» «им» - важнейшая составная часть этнического самосознания”. Иными словами, “мы” в этническом смысле только потому-то и существуем, что есть “они”, непохожие на “нас”. Люди хотят принадлежать к «меньшим» группам и находят в этничности простое средство осуществить свои желания.

Левкович и Андрушак находят, что Члены этнической группы обычно объясняют ослабление позитивной этнической идентичности, вызывающее у них чувство тревоги и неуверенности, не слабостью своей группы, а негативными качествами этноконтактных групп, которым они приписывают причины собственных трудностей.

Alexei V. RISKOV

Святой источник «Таркамыс»

В переводе с коми-пермяцкого языка Таркамыс – «тарка», «тарэвчэм» (провалившийся) мыс. Место с таким названием расположено примерно в пяти километрах от села Петухово, Кочевского района. По словам старых жителей близлежащих деревень, на этом месте когда то стояла церковь, которая со временем ушла под землю. А спустя некоторое время на месте церкви забил родник с чистой водой, обладающей удивительными целебными свойствами. Родник находится на краю поля. Еще лет десять назад это поле обрабатывали, а теперь оно заросло трехметровыми елками.

Добраться до этого источника не так просто, так как родник по повериям «скрывает» себя от чужих глаз. Помогают этому запутанные лесные дороги да и местные жители не любят водить гостей к нему. А зимой туда дороги вообще нету.

Возле самого рудника лежат кучи одежды, белья, украшений. Одни из них совсем свежие, а другие уже лежат десятки лет. По поверию, чтоб излечиться лечебной водой, необходимо оставить одежду возле рудника с больной части тела, окунуться водичкой и бросить монетку в рудник в знак благодарности.

Ни в коем случае нельзя трогать брошенные в рудник монеты. Один из местных жителей как то набрал монеты с рудника и унес домой. Через некоторое время у него стали сохнуть руки. Это продолжалось до тех пор, пока он не вернул монеты на место и попросил прощения у источника.

Нельзя брать и оставленную людьми одежду. Унесла однажды многодетная мать из близлежащей деревушки одежду с деревьев и одела своих детей. Спустя пару дней, детская кожа покрылась болячками.

В этих местах также нельзя громко разговаривать, употреблять спиртные напитки и табачные изделия. Соблюдение данных правил способствует сохранению святости данных мест и магической силы источника.

Marina ROMANOVA

Az udmurtok Akaska (húsvét) nevű tavaszi ünnepének megrendezése Mariföldön, a Mari-Turek járásban

A földműveléssel kapcsolatos hagyományok közül a tavaszi népi ünnepek a legfontosabbak a falusiak életében. Közülük is kiemelkedik a Vöjdyr (Масленица), Tulys kis'ton (Поминки), Kulem-poton uj, Bydzsynnal (Пасха), Gyryny poton (Начало сева). Mindezeket a hagyományokat a mai napig őrzik a karlygani udmurtok.

Eddig kevés olyan tudományos kutatás zajlott, melynek célja a karlygani udmurtok naptári rítusainak megismerése lett volna, bár az udmurt népi

naptári ünnepeket tényszerűen már a XIX. századi hazai és külföldi kutatók is ismertették munkáikban, pl. I. Vasziljev, G. Je. Verescsagin, N. G. Pervukhin, Y. Wichmann, Munkácsy B.

Az Akaska számít az egyik legrégebbi és legnagyobb ünnepnek. Az ünnep megrendezésének időpontja az időjárási feltételektől és a vetési munkálatok előkészületeitől függően gyakran változott. Az ünnep előkészítő szakasza körülbelül egy hétig tartott, fontos szertartásokat szerdán és csütörtökön tartottak. A hiedelem szerint szerdán a holtak szellemei és más gonosz szellemek a földön járnak. A gonosz dolgoktól való félelmükben az emberek több mágikus trükköt is bevetettek: a telek körülrajzolását baltával, a keresztrajzolást, stb.. Számos rítus, mely Nagycsütörtökhöz kapcsolódik, egyben újévi rítus is.

Az akaska három napig is tarthatott. A kijelölt nap reggelén szemügyre vették a falu lovait, és a legjobbat kiválasztották az első barázda rítusához. Áldozatot kellett bemutatni a föld istenének. A vetés befejezésének tiszteletére hálaszertartásokat tartottak, fohászkodtak a jó termésért, gabonaáldozatot, szántóföldi áldozatot mutattak be. Utána következett a szórakozás: az ünnepségen dalokat és táncokat adtak elő, mindenki egyszerre volt előadó és néző. A fiatal fiúk tojást gurítottak, a lányok pedig hintázni mentek. Ezek a rituális cselekvések, mint például a tojásgurítás, a hintázás vagy a tánc, szimbolikusan segítettek megújítani a földet, és hozzájárultak az új termés bőségéhez.

A karlygani udmurtok régi mezőgazdasági ünnepe új jelentéssel gazdagodott: az akaska a Vjatkán túl élő udmurtok számára teljesen összekapcsolódott a pravoszláv húsvétal. Számukra az akaska lényege valamelyest megváltozott: bár az összes pogány szertartást megtartják, az udmurtok templomba is mennek, és az akaskai fohások helyett egyházi énekeket énekelnek.

Az akaskát az apai ági rokonok körében ünneplik. A házak látogatásának sorrendje szigorúan szabályozott: házról házra mennek a falu alacsonyabban fekvő részéről a magasabb felé, tehát a folyó folyásirányával szemben, vagy a Nap járásával megegyezően.

Оды йылмаштышы эртышы жепын перифрастический формывла структурышты да функцивлашты гишан

Докладыштем оды йылмаш глаголын эртышы жепын перифрастический формывлажым ланзылем. Ти тема тенгеок дипломный пашаэмьин темыжы ылеш. Докладыштем мам тышлымем да кызыт якте ти шотышты мам цаклымемым паласынем. Шымлымы материалеш оды йылмаш электронный корпусын бета-версийым налынам. Примервла тынг шотышты 2007–2014-шы ивлан лакшы *Удмурт Дунне* -газет гыц ылыт. Икманащ, шымлымаштем ылышы примервла литературный йылмашты кычылталтшы формывла ылыт.

Оды йылмаш эртышы жепын перифрастический формывлаэшыжы ныл формым шотлат. Ти жеп формывла техеньвла ылыт: 1) шошашлык жепын форма + вал; 2) кызытшы жепын форма + вал; 3) 1-шы претерит + вал; 4) 2-шы претерит + вал.

Нини вашталтшы финитный глагол форма дон палшышы глагол *вал* ('ылы') гыц ышталтыт. Палшышы глагол вал кыянгыш форма ылеш, кыды 'ылаш' гаголын 1-шы претеритыштышы форма гыц ышталтын. Цила ти формывлан 2-шы претеритышты лшы *вылем* ('ылын') вариантышты улы.

Шымлымашты икшы цаклымашем: ма улы грамматикывлашты да шымлымаш пашавлашты вшлиалтшы определенивла лошты эртышы жепын перифрастический формывлалан цила функцивлам вашток пачын пумы агыл.

Тенгеок, оды йылмашты эче вес кок перифрастический эртышы жеп формым гипотеза семынь лыктам, кыдывла техень формы гыц лит:

1. (Э)м-причасти + вань
2. (Э)мын- причасти + вал.

Шӱмлӱмӱшемӱн тӱнг шанымашыжы – ти формывлӱн функциштӱм пачын пумаш, тенгеок причастный конструктивлӱн дӱ вес финитный формывлӱн кычылтмаш гишӱн пӱлен нӱлмӱш дӱ пӱлдӱртымӱш.

Valentina SEMENOVA

Марий мутвундышто камвочшо шӱдыр нерген умылымаш

Шӱдыран кавам марий калык тӱткын эскерен да тушто мо лиймым шотыш налын. Космос гыч пенгыде изи пырче-влакын атмосферын кӱшыл ужашыштыже йӱлымым «шӱдыр камвочмо» семын лӱмдат. Такшым тыгай лиймашым *метеор* манйт.

Шӱдыр камвочмым марий-влак осал палылан шотленят. Тыгай шӱдырым колышо айдемын чонжо манын шоненят. Садланак тыгай коймым шекланен шуктен, «Мыйын шӱдырем кӱшнӱ» вашке каласыман. Тыгак каваште лекше у шӱдыр айдеме шочмо нерген увертарен.

Палемдыме пӱртӱс лиймашым тыгак *вувер да шӱдыр войзын* манйт.

«Вольыклан шӱдыр войзын – черле лийын, тарванен ок керт, кӱргыжӱ шемемеш, айдемым гын паралис чучын манйт». (В. Д. Вершинин, 2011).

Марий мифологийысе *Юмын ӱдырым* кӱнчылам шӱдырышыланат шотлат. Тыште тудын кынчалаже – Шордышӱдыр, шӱртӱ мундыраже – камвочшо шӱдыр, шӱртыжӱ – комет поч. (Ю. А. Калиев, 1994).

Тыгеракын, метеор лиймаш марий калыкын ушыштыжо ятыр шонкалымашым да сӱретым шочыктен: айдеме чон, айдемылан да вольыклан осалым кондышо Вувер, тыгак каваште кӱнчалам шӱдырышӱ Юмо ӱдырын шӱртӱ мундыраже.

Космос гыч пентгыде ужаш-влак мланде атмосферыште огыт йӱлӧ гын, нуно кава гыч волен вочшо кӱ семын койыт. Тыгай кӱм ожно *юмынгӱ* маныт ыле. (Ӱпымарий, 1926).

Марий йылмыште «шӱдыр камвочмым» ончыкташлан мутвундо ойыртемалтше улеш: *почаншӱдыр*, *кавасе шӱдыр*, *шӱдыр возын*, *вувер*, *юмынгӱ волымо*, *комет*. Палемдаш кӱлеш, нине мут-влак марий космоним да астроним тӱшкаш огыт пуру. (В.В. Семёнова, 2011). Туге гынат, кӱшнӧ палемдыме мутвундо деч посна марий калык астрономий тичмаш огеш лий.

Камвочшо шӱдырлан лӱмым пуымаште, марий йылмыште да икмыняр родо-тукым йылмылаште, тиде объектын ик тӱнг ойыртыш палдырна – якте шӱдыр да тудын деч лекше йӱлышӧ поч. Мутлан, коми комете *лӱм–бӧжа кодзув* ('почан шӱдыр'), *кодзув гылалӧм* ('шӱдыр камвочмо'); одо лӱм – *быжсокизили* ('почан шӱдыр'), *усиськизили* ('камвочшо шӱдыр'); эстон лӱм – *sabatäht*, *sabaga täht* ('почан шӱдыр', 'поч дене шӱдыр'), *langev täht* ('камвочшо шӱдыр'); финн лӱм – *pyrstötähti* ('почан шӱдыр'), *lentotähti* ('камвочшо шӱдыр'); эрзя лӱм – *пуло марто теште* ('поч дене шӱдыр').

Viktoriia SEMIASHKINA

"Русские заимствования 21 века в ижемском диалекте коми языка"

Носители ижемского диалекта являются ижемские коми. Первое поселение на реке Ижма – Ижемская слободка была основана коми выходцами из вымских и удорских селений и русскими, прежде всего, выходцами из соседней Усть-Цилемской слободки в XVI веке. С этого периода русские говоры оказывали влияние на формирование и развитие ижемского диалекта коми языка.

Заимствования являются одним из основных источников развития любого языка, в том числе и их диалектов. В говоры они входят,

прежде всего, на уровне устно-разговорной речи, также и через средства массовой информации, литературу и искусство и т.п.

За несколько столетий из русского языка в ижемский диалект и в начале ХХI века заимствуется большое количество слов, словосочетаний, отражающих реалии современной жизни. Изменения в политической, экономической, культурной жизни ведут к изменениям в лексической системе, в том числе и к пласту заимствований. Это хорошо видно на материале заимствованной лексики в ижемском диалекте коми языка. Если, к примеру, в начале ХХ века из русского языка вошли такие слова, как автобус, совхоз, шофер, монтер, бочка и т.д., то в начале ХХI века состав заимствованной лексики меняется, она отражает изменения, которые происходят в различных сферах деятельности человека. Среди заимствованной лексики в ижемском диалекте ХХI века можно выделить следующие семантические группы:

названия продуктов питания: *печенне «печенье», макарон «макароны», яблок «яблоко», варенне «варенье», мороженнэй «мороженое», оладди (оладьи);*

названия одежды: *шорттик «шорты», гетры, лосины;*

названия бытовой техники: *мультиварка, фõнарик «фонарик», микроволновка, миксер, стиральнэй машина «стиральная машина»;*

медицинская терминология: *компьютернэй томография «компьютерная томография», читрамон «цитрамон», асьпирин «аспирин»;*

названия строительных материалов: *жидкей гвоздь «жидкие гвозди», кõреб «короб», шпатлёвка, гипсокартон, пеноблок;*

спортивная лексика: *скороснэй велосипед «скоросной велосипед», самокат.*

Dream Motifs in the Poetry of Sergei Matveev

Sergei Matveev is a contemporary Udmurt writer and a poet who is considered to be “the brightest representative of postmodernism in Udmurt literature” [Шибанов В. Л. Особенности постмодернистской иронии в романах Сергея Матвеева // Ежегодник финно-угорских исследований, вып. 3. - Ижевск. - 2014]. In his works dream (oneiric) motifs form the significant semantic layer. In the article I analyse dream motifs and the other concepts connected with them such as insomnia, sleeping and awakening, hallucinations, lunacy etc. in his poetry.

In general dream motifs in Matveev's poems are diverse and sometimes opposite to each other. Thus the typical for the European culture metaphors “life is a dream” and “death is a dream” can be observed. Dreams have both positive and negative connotations: “positive” dreams usually emerge in the amorous poetry; along with it there are nightmares, visions of horrible creatures such as *Kuktem Kunjan* (an Udmurt mythological image of fear). Dream motifs are often accompanied by such images as “the Universe”, “the sky”, “vision”, “the other world”. Dream can be a marker of a border between real and imaginary worlds. It is used to express a doubt about reality of life and existence so dreams are blamed for being lying.

The typical oneiric chronotope is a city at midnight, the night is characterised as “dark” and “stuffy”. The character feels uncomfortable and lonely in such atmosphere, suffering from insomnia. Not only people can dream in Matveev's poems: the whole Universe, a butterfly, logs, trees, cities dream or have hallucinations.

Intertextuality is a representative feature of Sergei Matveev and we can observe some intertextual connections while examining dream motifs: on the syntactical (M. Tsvetaeva) and subject (W. Shakespeare, J.L. Borges) levels.

Sergei Matveev's poetical world is full of dreams which are multifunctional and diverse. Thus they help to outline the most important motifs for his poetry such as self-contradictions of the character, his philosophy, and individuality. Poems writing itself is associated with dreaming. It is notable that in one of his poems the poet parallel a poem with a dream and a poet with a dreamer.

Sergei SIDOROV

Udmurdi rahvuse mütoloogia on nagu allikas multimeedia
projektide jaoks
(multifilmi jaoks)

Väide 1. Prioriteet suunas kaasaegse teaduse valdkonnas humanitaarteaduste on luua multimeedia projektides. [Владыкина Т. Г. Актуальные проблемы исследования традиционной культуры в Удмуртии // Вестник УдГУ. Серия филологические науки. 2007. №5 (1). С. 103–108.]. Kaasaja humanitaarteaduses üheks teravaks probleemiks on rahvaluule pärandi säilitamine temale vastuvõetaval kujul. Üheks selliseks viisiks on multimeedia vahendite kasutamine (seal hulgas ka animatsioon filmid).

Väide 2. Animatsioonfilmide loomine udmurdi rahva mütoloogia põhjal, kus on säilitatud autentne kanva on üks uuematest ja aktuaalsetest udmurtoloogias.

Väide 3. Iga rahva mütoloogia on rikas sisu ja materjali poolest. Udmurdi rahva traditsiooniline folkloor on kordumatu, selles on ühildatud luule, muusika, koreograafia, draama, dekoratiivrakenduslik- ja maalikunst.

Väide 4. Selleks, et varakult lapsele õpetada oma kultuuri on vaja luua rahva mütoloogia põhjal animatsioon filme, kus tuuakse esile rahva kombes ja talitusi adapteeritud kujul. See on kõige sobivam viis, mis võib panna lapsi tundma õppida oma kultuuri.

Väide 5. Võimalust kasuta kaasaegset tehnoloogiat süstematiseerimine ja esitamine arhiivimaterjalide pärimuskultuuri Udmurdimaal määrab väljaavaated nende kasutamist pikaajalise teadus kavatsetakse uurida vaimne kultuur piirkonnas elavate inimeste, haridusprogramme eri tasandite. [Золотова Т. А., Ижуткин В. С. Идея фундаментальности в системе вузовской подготовки специалистов по традиционной культуре // Первый Всероссийский конгресс фольклористов: Сб. докл. М., 2006. Т.2. С. 345-353.]

Vitaly SIGILYETOV

The Current State of Vakh Dialect Khaty Language

Khanty language is known for its unusual dialect fragmentation. Just Khanty language has 5 dialects. In this paper we are going to talk about the Vakh Khanty language dialect which belongs to the eastern group of dialects. This is one of the oldest dialects of the Khanty language. On the Vakh dialect, at this time, said about 500 people living on the river Vah and its tributaries. Today, it is the least studied of all the dialects. Specialists are on it to date there. The work is mentioned the names of scientists and researchers involved in Vakh dialect, as well as address some of their works. This information is provided on the number of speakers, the resettlement of people Vakh and Vakh state dialect. The ways of solving the problem is preservation of the language among young people.

Silver SILD

Oskar Looritsa mõju eesti hõimuliikumises

Oskar Loorits (9. november (uue kalendri järgi) 1900 Suure-Kõpu vald – 12. detsember 1961 Uppsala) oli eesti rahvaluuleteadlane, folklorist,

usundiloolane ja rahvusideoloog. Ta oli üks Eesti Rahvaluule Arhiivi asutajatest ja loojatest, kui ka näiteks "Veljesto" rühmituse liige. Eelkõige teatakse teda aga liivlastega seoses, keda ta nii uuris teaduslikult kui ka ärgitas omakultuuri hoidmisele.

See-eest on aga võrdlemisi tundmatuks jäänud tema osa nii eesti rahvusideoloogiast, milles Oskar Looritsa tähtsust mitte alahinnata ei saa. Iseseisvas Eesti Vabariigis oli ta väga aktiivne ja lausa äkiline sõnavõtja mitmetes tolleaegsetes kultuurielu ja haridusalastes aruteludes. Samuti oli ta kirglik eestluse eestvõitleja põgenikuna, kes just emigratsioonis avaldas oma teadusliku suurteosegi.

Kuna eesti rahvusluse ja identiteedi jaoks on hõimusedimed ja – ühtsus alati väga tähtsal kohal olnud pole ka imestada, et Oskar Looritsgi neis küsimustes sama aktiivne oli kui mujalgi. Väga levinud on tema aktiivne osavõtt liivlaste toetamises ja tema kommentaarid liivi rahvusvalla loomises viisid ta koguni persona non grata staatuse saamiseni Läti Vabariigis. Samuti oli ta aktiivne suhtleja Akadeemilise Karjala Seltsiga Soomes, kuid millega eriarvamused põhimõtetes samuti suhete jähnenemiseni viisid.

Vähem tuntud on aga Oskar Looritsa osa eestluse soome-ugriliku algupära ja olemuse rõhutamisel, mis tollases ja ka tänases eesti kultuuris alati väga vastuolulisena mõjunud. Tema mõtted uurali rahvaste teistsugusest mentaliteedist indoeurooplastega võrreldes ja säärase mentaliteedi rõhutamine on sarnased Uku Masingu, Jaan Kaplinski ja tänase Valdur Mikitagagi. Kuigi Oskar Loorits ja Uku Masing väga palju ka eriarvamusel olid, andsid nende mõtted tuge ka läinud sajandi 90. aastatel tekkinud etnofuturistide liikumisele. Justnimelt liigsele europaniseerumisele vastuseis ja omajuursus, nii Eesti kui kogu uurali maailma idalikkuse tähtsustamine olid Oskar Looritsa hõimuliikumise põhitõed.

The History of the Family Zsolnay and their Porcelain Manufacture

The Zsolnay ceramics and porcelains have been recognized worldwide, in my lecture I will introduce the history of the family from the beginning and in parallel, we will follow the history of the porcelain manufacture, as well. The family and the manufacture have been headquartered in Pécs, where the present conference takes place. This lecture is intended to arouse the interest of everyone to go to see the beautiful Zsolnay products around in the town, in the Zsolnay Museum or in the Zsolnay Cultural Quarter as well.

The Zsolnay manufacture was established in 1853 by Miklós Zsolnay in Pécs, to produce ceramics. Later, his son, Vilmos Zsolnay joined the company and became its director. He led the factory to worldwide recognition by demonstrating its products at world fairs and international exhibitions, including the 1873 World Fair in Vienna, then at the 1878 World Fair in Paris, where Zsolnay received the Grand Prix. In 1893, Zsolnay introduced special art nouveau ceramics coated by eosin. In 1900 Vilmos' son Miklós took over. Frost-proof (pyro granite) Zsolnay building decorations were used for the most representative buildings built during the period. By 1914, Zsolnay was the largest company in Austria-Hungary. In 1922 the production of porcelain products has been started. After WWI different kinds of problems arose due to loss of markets, and raw material resources. However after the depression, conditions had been improved. During WWII the production site in Budapest was bombed. Under the rule of communism the factory was nationalized in 1948 and the Zsolnay name was dropped. The one-party state dictatorship considered decorative ceramics as the symbol of decadent bourgeoisie, therefore they halted the production of ornamental objects, the factory, under the name of Pécsi Porcelángyár (Pécs Porcelain Factory) was used primarily to produce common tableware goods. However, with the resumption of the market economy, the company regained its operational independence, was reorganized, and the Zsolnay name returned. In 1991, the Zsolnay Porcelain Manufacture became a stock company, and five years later it was

bought by a private equity enterprise. Today the factory still operates in Pécs, a new district having been developed around it under the name of Zsolnay Cultural Quarter as part of the 2010 European Capital of Culture project.

Eugene SIVAEV

Этнокультурная компетентность как педагогический аспект

Историческая практика свидетельствует, что каждое государство и каждый народ, его населяющий, имеет свою систему ценностей и идеалов. Как отмечает российский исследователь А.А. Вальков, «каждый народ, достигший национальной ступени развития, вынашивает свою собственную идею, свои неповторимо-индивидуальные акты.

Формирование этнокультурной компетентности неразрывно связано с воспитанием толерантности, так как именно она является инструментом, механизмом достижения межэтнического взаимопонимания. Этническая толерантность, основанная на признании и принятии этнокультурного разнообразия, дает возможность учащимся понять другие народы, сформировать начальный этнический опыт и знания. В свою очередь формирование этнокультурной компетентности педагогов обусловливается процессом, в котором происходит преобразование внутренней сущности педагога через познавательную, духовно-практическую деятельность, основанную на системе ценностных ориентаций традиционной культуры, соответствующих природосообразному развитию всех сфер личности: когнитивной, нравственно-деятельностной, эмоциональной.

Уровень сформированности этнокультурной компетентности педагогов зависит от социально-культурных предпосылок. Такая готовность характеризуется, прежде всего, сформированными личностными структурами, знанием традиционной культуры народа и закономерностей этнокультурного развития, освоением этнопедагогического

этнопедагогического опыта, творческим отношением к этнообразовательному процессу.

С целью воздействия этнокультурного образования на учащихся, на процесс их духовно-нравственного развития необходимо осуществлять мониторинг в трех направлениях:

- этнокультурное развитие учащихся,
- этнокультурное образование родителей,
- этнокультурная компетентность педагогов.

Таким образом, сложившаяся система профессионального образования, являясь важным стратегическим ресурсом удовлетворения образовательных этнокультурных потребностей и развития этнокультурной, этноязыковой компетентности педагога, постоянно должна совершенствоваться, отвечая вызовам времени и гибко функционируя в условиях постоянно меняющегося мира.

Lidia SMIRNOVA

Коми Республикаын экология туризм «Югид Ва» национальной парк

Из вылын вөр-ва парк лосьёдом йылысь мөвп чужис СССР-са Наука академиялөн Коми филиалын важон нин — 1970-өд воясын. Лосьодны парксо кутисны сомьын 1989 воын. Медводз сійос косьисны нимтыны Коми-Уральскойон. 1990 вося коч толысь 28 лунö вöлі примитöма Коми АССР-са Министрьяслөн Советын «Коми АССР-ын канму вөр-ва парк лосьёдом йылысь» 200 №-а шуом, коні вöлі урчитöма парклөн мутасыс, вынсьёдома парк йылысь положение да сылөн дирекция Вуктыл карын. Тывыйö юридическöя вынсьөдісны парксо 1994 воын. А 1995 вося öшым толысьын нин виль национальной парк лоис тöдса войтыркостса тшупöдын: сійос медводдзаон Россияын пыртисны ЮНЕСКО-лөн Ставмирса наследие гижөдö.

«Югид ва» национальной парк вӧлі лӧсьӧдӧма Коми Республикаын Вой кытшдорса да Войвыв Из экология боксянь, история боксянь да шойччӧг боксянь ыджыд тӧдчанлуна паньдасьлывтӧм вӧр-ва видзӧм могысь. Сылӧн ыдждаыс – 1891,7 сюрс га, сійӧ Россияса паркяс костын медся ыджыдыяс пиын.

«Югид валӧн» джынсьыс унджыкыс куйлӧ Вуктыл район мутасын, тані жӧ сылӧн администрацияыс. «Югид ваын» дӧзьӧритӧны да рӧдмӧдӧны пемӧсьясӧс, лӧбачьясӧс, чериясӧс, быдсяма быдмӧг (800-ысь унджык сикас). Зӧв мичаӧсь да аслыспӧлӧсь тані юяс да тыяс, бузганьяс, косьяс, му выв серпасьяс, из кыртьяс, альпийскӧй видзьяс, озыр флора да фауна.

«Югид васа» вӧр-ва му выв серпасьясӧ этша вӧрзьӧдліс морт, сы вӧсна мый тайӧ иньясыс вывтӧ ылынӧсь и тані ывласямыс мортлы оз ёна лӧсяв. Но сы вылӧ видзӧдтӧг, тайӧ иньясын век жӧ йӧзыс олісны и нуӧдісны ассьыныс овмӧс. И та вӧсна «Югид ва» мутасын колис уна сикас культура наследие объект: разнӧй кадся овмӧс колясяс, историякӧд йитчӧм тӧдчаиньяс, эскӧмкӧд йитчӧм иньяс, кодлӧн нимьясыс эмӧсь мойдыасын да легендаясын да с.в.

Yury SNIGIREV

Vorstellungen der Obugrier über die geistigen Wesen des Menschen:

Probleme und methodologische Bemerkungen

Das Thema der Vorstellungen von Mansen und Chanten über die geistigen Wesen des Menschen (s.g. „Seelenvorstellungen“) ist ein Klassiker in der obugrischen Ethnographie. Dabei können mehrere Probleme jedoch nicht als gelöst gelten. Grund dafür ist hauptsächlich die unzureichende Auseinandersetzung mit der methodologischen Seite der Forschung in Arbeiten der vorherigen sowie gegenwärtigen Ethnographen. Die Situation wird zusätzlich dadurch erschwert, dass in den letzten Jahrzehnten aktive Veränderungen in der Kultur der Obugrier stattgefunden haben. Die

anfängliche relative Homogenität ihrer Kultur wurde zusammen mit der Orientierung ‚nach außen‘, mit dem Anfüllen mit ‚Zitaten‘ aus anderen Kulturtexten sowie schließlich mit der Erfindung der Tradition ersetzt. In diesem Zusammenhang werden die Feldforschungsdaten in den Arbeiten mehrerer gegenwärtiger Ethnographen unreflektiert mit den Daten verglichen, die im 19. und frühen 20. Jahrhundert gesammelt wurden.

Ziel der Präsentation ist es, eine neue Perspektive auf das oben genannte Thema zu entwickeln, die auf der struktursemantischen Analyse obugrischer Materialien (ethnographischen sowie Folkloredaten) aus dem späten 19. und frühen 20. Jahrhundert beruht. Ihr Ausgangspunkt ist der Grundsatz, dass die Methodologie aus dem Forschungsobjekt selbst abgeleitet werden soll, im Bezug auf dieses Thema also aus dem mythologischen Bewusstsein, welches mit der Widersprüchlichkeit sowie der Unmöglichkeit, zu einem einheitlichen System zurückgeführt werden, gekennzeichnet ist. Im Vortrag wird einerseits die Struktur semantischer Oppositionen (lebendig / tot, 4 / 5, eigenes / fremdes usw.) und fester Zeichen (Haare, Feuer, Birkenrinde usw.) der traditionellen Kultur hervorgehoben, andererseits wird als notwendiger methodologischer Ansatz die Annahme ihres überindividuellen Charakters für die Kultur der Chanten und Mansen in dem vorgegebenen Zeitraum betont. Diese Struktur soll im Ergebnis als eine neue methodologische Basis für die Forschung der traditionellen Vorstellungen der Obugrier über die geistigen Wesen des Menschen sowie ihrer heutigen Transformationen vorgestellt werden.

Als Annäherung an das Thema werden die bisherigen Hauptkonzeptionen (Munkácsi 1905, Karjalainen 1921, Tschernezow 1959) sowie einige methodologische Bemerkungen zur Forschungsterminologie und den Charakteristiken des Forschungsgegenstandes vorgestellt.

Verbal Phraseologisms in the Mari Language

The main aim of the paper is to show structural and semantic features of verbal phraseologisms borrowed from ten-volume dictionary of the Mari language. All in all there are 1895 verbal phraseological units.

Structurally they represent:

- phrases (*думишам почаиш* lit. ‘to open one's mouth; to start talking’);
- sentences (*дйылме яклештеиш* lit. ‘tongue slides’, i.e. ‘to speak freely and without strain’ (an impersonal sentence); *думишашке парнятым ит пыште* lit. ‘don’t stick a finger in his mouth’, i.e. one should be careful with him (a definite-personal sentence)).
- In their meaning verbal phraseologisms can be:
- monosemantic (majority of the analyzed phraseologisms);
- polysemantic (*дйол ўмбак шогалтаиш* lit. ‘to raise, put somebody on feet’: 1) to cure the disease; 2) to become independent in life; 3) to make somebody stronger, more independent; 4) to excite, create confusion);
- synonymic (the following phrases are used in the meaning of ‘to die’ in the Mari language: *дўмыр лугыч лияиш* lit. ‘life finishes’ in the meaning of “to die prematurely” – *дўмырым кошартаиш* lit. ‘to arrive at the end of one’s life’ – *дўмырым шуктаиш* lit. ‘to finish the life’ – *дчон лектеиш* lit. ‘the soul gets out’ – *двес тўняшке каяиш* ‘to go to the other world’);
- opposite in their meaning (*доиш тўняиш лектаиш* lit. ‘to get into the world, to be born’ – *доиш тўня дене чеверласаиш* lit. ‘to say goodbye to the world, to die’).

From the point of view of the semantic fusion of the components verbal phraseologisms are divided into four groups the most widespread of which are:

- phraseological fusions (*дшикшым пыштаиш* lit. ‘to put a smoke’, i.e. to run away, to show a clean pair of heels; *дчон шолеиш* lit. ‘a soul boils’ in the meaning of “to demonstrate intense anxiety and worry”);
- phraseological unities (*дшум шогалтаиш* lit. ‘to raise the bristle’ in the meaning of “to be angry, to get angry”, *дточкым шындаиш* lit. ‘to finish, to come to an end, to place a full stop’);

- phraseological collocations (*ღიშინჩამ ნაიკართაი -(ემ)* lit. ‘to open eyes widely (with fear, in surprise)’, i.e. to be surprised, perplexed, to wonder);

There are some shortcomings in the compilation of the mentioned Mari language dictionary. The authors-compilers included some phrases, which do not correspond to basic criteria of phraseologisms. But these small drawbacks do not belittle the merits of this lexicographic edition.

Daniel STENKIN

A magyar alkotmányosság és az alkotmányos gondolkodás megalakulása Magyarországon

Az alkotmányokban elsősorban az mutatkozik meg, hogy a tulajdonjog milyen formái, és a gazdasági tevékenységek mely szervezetei vannak jelen egy adott társadalomban, és hogy egy adott állam hogyan védi meg az állampolgárait. Az alkotmányokban az alapjogok, az állampolgárok szabadsághoz való joga és kötelezettségei kerülnek rögzítésre, valamint az emberek társadalomban és államban való szerepét is ezek a dokumentumok szabályozzák.

A Magyar Népköztársaság 1949. évi alkotmánya volt az ország első hivatalos, jogilag érvényes alkotmánya. Nyilvánvaló, hogy Magyarország 2011. április 25-én érvénybe léptetett alkotmánya a magyar nemzet és a magyar állam második önálló, jogilag érvényes alkotmánya.

1949. augusztus 18-án az Országgyűlés elfogadta a Magyar Népköztársaság alkotmányát (1949. évi XX. törvény), amely 1949. augusztus 20-tól – 2011. december 31-ig volt hatályban. Az 1949. évi alkotmány hatályba lépését követően több mint húsz részleges változtatáson, kiegészítésen esett át.

1989-től Magyarország kezdett áttérni a szocializmusról a modern társadalmi berendezkedésre, melyet már a piacgazdaság, a nagyfokú

szociális védelem és a demokratikus politikai rendszer jellemez. Ebben az időszakban a Magyar Köztársaság lett az egyedüli olyan posztszocialista ország, amely az átmeneti időszak alatt nem fogadott el új alkotmányt, csak a régi alkotmányt Módosított.

Szemmel látható, hogy az ekkor érvényben lévő alkotmány nem tudta teljesen ellátni a társadalmi rendszerek szabályozásában megkívánt szerepét. Jelentős probléma volt, hogy a Magyar Köztársaságnak nem volt ekkor adekvát, normatív jogi alapokirata, legfelsőbb jogi törvénykönyve. Ezért a választások után (2010-ben) a magyar társadalomban újra felmerült az alkotmány kérdése. Ezen kívül Magyarország 2011. április 25-i alaptörvény az egyik első olyan európai alkotmány, amely megkísérli átértelmezni az európaiság kérdését, és amely a keresztény értékeket a nemzeti eszme szintjére emelte.

Ahhoz, hogy lássuk, hogyan zajlott Magyarország alkotmányos felépítésének folyamata, a szerző igyekszik bemutatni az magyar alkotmány fejlődésének történetét, azaz a jelenlegi alaptörvény előzményeit és az alkotmányos gondolkodás megalakulását Magyarországon.

Yulia SYCHEVA

А. Ванеев да Г. Бутырева кывбурьясын чужан му серпасалом

Чужан му радейтөм – литератураын куслытөм тема. Тайо проблема дорё шыөдчöны уна гижысь, и быдөн восьтö выль чужан му образ, ассьыс видзöдлассö сы вылö да юксьö наён лыддьысьысьяскöд.

Туялöмлөн медшөр мог – видлавны, кутшöм художествоа средствоясөн вöдитчöны удораса поэтыяс, медым лöсьöдны ас кывбурьясын чужан му образ. Медтöдчана поэтыясөн ми лыддям А. Е. Ванеевöс да Г.В. Бутыркваöс. Налысь кывбурьяссö босьтöма «Сьölöмшөрöй менам Удора» небöгысь (2009 во).

Тыдовтчö, мый удораса поэтыяс чужан мусö тшöкыда йитöны Вашка да Мозын юяскöд. Альбер Ванеев чужанінсö да сьöлöмлы дона Мозын юсö öткодялö мамкöд, та дырйи медтшöкыда вöдитчö мичкывйöн («югыд ваа Мозынöй», «лöзалысь вөр», «сынöдыс медся дзоньвидза», «шондиa лун») да вуджкывьясöн («Лэбзьöны зэв вылö тэнад пияныд», «Тэкöд öтувья шогным и нюмным»). Галина Бутырева кывбурьясын чужан му – тайö челядьдырся оланіныс, а ю – став олöмыс. И тайö образсö поэт артмöдö мичкывйöн («муса Челядьдырö»), öткодялöмьясöн («пöлöзничаысь на лöзджык», «кунваысь на шоныдджык») да вуджкывьясöн («видзöлдан олöмыслы синмас, пыдöсыс оз тыдав»).

Видлалöм кывбурьясын тöдчöдöма чужан мулысь мичсö да сöстöмлунсö, йитöма сійöс шань да бур мам образкöд, петкöдлöма лирика геройлысь ыджыд муслунсö.

Ditta SZABÓ

Morphological Features of the Palóc Dialect

The Hungarian „Palóc” dialect has been spread on a huge territory, and this is also a living dialect in nowadays Hungary. Palóc people live mostly in the so-called ‘Palócföld’ region of Hungary and Slovakia, and they are well recognizable for their special utterance, accent and vocabulary. Mostly dialects are only spoken so they do not have their own specialised orthography. This is why Palóc dialect provides a great field for an interesting and exciting research. My study is part of a bigger project, which is an observation of the specialities of the morphological phenomenon of the Palóc dialect. My analysis compares the accent spoken in Budapest and in its neighbourhood, and also observes what kind of status the phenomenon assumes in the dialect. Beside this I am looking for answers for those questions like, for example, why it happens, that in Hungarian the possessive inflection is parallel with the inflexion of the form of the present tense inflexion (of course it always agrees with number and person), although in Palóc the

possessive inflection is closer to the infinitive form. In addition, why does not Palóc stretch the *-a* and *-e* vocals at the end of the root before the inflections *-ért*, *-ig*, *-é*? It could be a very interesting questions, because these roots with *-a* and *-e* vocals at the end are not short in the case of other stretching inflections in the dialect, only in case of these three inflections this phenomenon can be seen. In my presentation I would like to speak about this and other similar morphological features as well.

In my opinion, it is worth researching, because Hungarian linguists have not found answers yet for every morphological phenomenon in the Palóc dialect. Moreover we do not have too much time for collecting material, because unfortunately in Hungary (as we can see in most of the countries) dialects are constantly disappearing from Hungarian language.

Judit SZANYI-NAGY

Az újmédia nyelve
Kortárs nyelvészet és irodalom a hibrid műfajokban

Az újmédia számos lehetőséget kínál az egyes – akár újonnan létrejövő műfajú – irodalmi művek interpretálásához. A hibrid műfajok ugyan már korábban is léteztek, kimutathatóvá vált – ez volt korábbi hipotézisem, a szakdolgozatom alapja –, hogy az újmédia megjelenésével együtt ezek az új hibrid változatok értelemszerűen újabb sajátosságokat is magukénak tudhatnak. Hiszen egy SMS-vers esetében a versek jellemzői mellett az SMS-ek tömörsége is megjelenik, illetve a blogregények műfaját tekintve a blogokat körülvevő interaktív környezet és a regények sajátosságai játszanak nagy szerepet.

Az újmédia nyelvének vizsgálatakor tehát elengedhetetlen a neologizmusok, a számítógép-központú nyelvezet vizsgálata, amely ezekben a hibrid változatokban is megjelenik. A kutatásban azt vizsgálom, a számítógépes környezet/nyelvezet és az új műfajok miként reflektálnak egymásra. Ehhez az SMS-verseket használok fel alapul; a magyar példákat tekintve elsősorban Varró Dániel műveit. Ezen a ponton

fontosnak tartom kiemelni, hogy az SMS-versek sem teljes mértékben újonnan létrejövő alkotások: bizonyára mindannyiunk költött már egy-egy alkalomra verset, melyet SMS-továbbküldhetőségre szánt. Épp ezért tartom releváns kutatási témának az újmédia nyelvének efféle vizsgálatát, hiszen így vagy úgy, de mindannyian találkozunk ezekkel a műfajokkal. A kérdés, hogy ezeket az SMS-verseket mennyiben befolyásolta, befolyásolja a folyamatosan változó nyelvhasználatunk, amelynél fogva a számítógép, sőt, a Facebook elterjedésével újabbnál újabb kifejezéseket, szavakat emelünk a köznyelvbe. A válaszom, hogy nagy mértékben.

Alexander TERENCEV

Экология как фактор подъема национального сознания коми-ижемцев

В 2014 году в Республике Коми были зафиксированы грубые нарушения экологических норм добывающими компаниями в местах проживания коми-ижемцев. Эти случаи являются не только актуальными в виду серьезности таких последствий для окружающей среды, но и на фоне борьбы ижемцев за получение статуса коренного малочисленного народа Севера. Экологическая угроза для населения и мест ведения традиционных видов промысла привнесли новый импульс в обсуждения о необходимости закрепления этого статуса за ижемским субэтносом коми народа.

Все началось с нефтяных разливов в Ижемском районе, когда компания-оператор Лукойл была уличена в попытках сокрыть произошедшее. Местные жители были обеспокоены черным дымом в дневное время и огненным заревом в вечернее, выехавшие на место активисты и местные жители обнаружили дотлевающий костер. Выяснилось, что работники Лукойла, намереваясь уйти от ответственности, согнали бульдозерами в одну кучу всю вылившуюся нефть, деревья и землю, а затем сожгли. Следующим толчком послужило начало строительства 3-4 новых бурительных платформ в окрестностях села Краснобор, причем одна из них предположительно

должна была стоять прямо на околице села. Стоит отметить, жители были возмущены фактом, что никакие слушания по вопросу строительства и консультации с местным населением не были проведены. Недопонимание между ижемцами и Лукойлом разрослось в конфликт, который не смог остановить даже депутат Государственной Думы РФ. В конце концов, в дело вмешался Глава Республики, и привел оппонентов за стол переговоров.

Однако требования изъыватаса так до конца и не были выполнены. Пример противостояния коми-ижемцев и крупной компании показал, что для первых не хватает правовых ресурсов, а именно статуса КМНС. Закрепление этого статуса за ижемцами позволит отстаивать свои законные права на территорию проживания, минеральные ресурсы и традиционные виды промысла. Также этот статус даст возможность обговаривать все условия при заключении договоров с добывающими компаниями на ведение работ в местах проживания ижемцев. Такие шаги могут стать будущей платформой цивилизованных отношений между населением и компаниями, когда все экологические, налоговые и другие нормы соблюдаются, имеются налаженные, партнерские, взаимовыгодные отношения, вместо нынешнего противостоя.

Sanna TIIRIKAINEN

Flower Motifs in Matyó Folksongs

Matyós are a Catholic Hungarian folk that has long been culturally isolated from their Protestant neighbours. The communes of Mezőkövesd, Tard and Szentistván in north-eastern Hungary are considered the Matyó area.

Like in all Hungarian folkmusic, also in Matyó songs different flower motifs are common. I have studied the lyrics in the folksong collection by József Kiss, *Matyó népdalok* (1983), from a musical anthropological point of view. I took into account all songs with mentions of flowers or something firmly connected to flowers (e.g. to grow, bud). My intention

was to find out, which flowers occur most frequently, and what they symbolize.

11 different flower species in total are mentioned: rose, rosemary, viola, tulip, carnation, colchicum, consolida, rapeseed, forget-me-not, reseda and lily-of-the-valley. The rose is the most popular (42 % of the mentions).

The field of usage of the rose is connected to love and beauty: it can refer to a loved one, young girl, or decoration (such as the traditional, famous embroidery). Also rosemary, the second most mentioned flower (17 %), is an important motif of love, as it is an important part of the traditional Matyó wedding.

There are few mentions of other flower species, hence, it would be unwarranted to draw conclusions of their meaning. However, as a general motif, flowers are mainly used in positive contexts, referring most likely to a female, or as an allegory of a (problematic) love story.

In summary, the flower motifs express important life-events (e.g. relationships, romance, marriage, death), reflecting also the Matyó culture and traditions.

Bogáta TIMÁR

Mari Folk Songs in Hungarian Public Sense

What are Mari folk songs doing in Hungarian solfeggio lessons, music school partitures, popular choral works or in children's songbooks? Every single Hungarian can recall at least one Mari folk melody, and they are inseparable companions to all Hungarian music school pupils – fun fact is that Hungarian people are not really concerned about this. Zoltán Kodály, one of Hungary's most influential composers, transmitted these songs so carefully that they are very popular today while their origin is probably unknown or considered to be Hungarian. No wonders: the similarities between the two nations' folk song structures are striking.

During the 1950s, Zoltán Kodály sent his aspirant, László Vikár together with linguist Gábor Bereczki on several trips to study the Volga's Finno-Ugric peoples. While they collected tremendous data from Turkic and other Finno-Ugric folk heritage, it was the Mari that caught Kodály's attention the most. His goal – to find proof for the common origins of Hungarians and Maris via their folklore – was never fulfilled, yet he made good use of the more than 1000 songs collected. The similar melodies worked perfectly with his teaching and composing ambitions: with or without the original lyrics, he composed several choir works and other covers of these. These songs were published and became commonly sung by Hungarians later on.

While sounding pleasantly familiar to Hungarian ears, these songs sometimes subtly hide between traditional Hungarian ones, or even being forgotten where they come from. My presentation's goal is to draw a little attention on these.

Szilárd Tibor TÓTH

Kudõmkarist Kingissepani: Viktor Fedossejevi loomingust

Venemaa soome-ugri rahvaste etnilist nihilismi ja assimileerumist on viimastel aastatel palju käsitletud. Vaatamata küsimuse tõstatamisele ja häirekella löömisele ei paista aga need protsessid pidurdunud olevat. Assimileerumine toimub nii maal kui ka linnas – maal emakeelse koolisüsteemi puudulikkuse, globaalse meedia kallaletungi, põllumajanduse kriisi, linnas aga muuhulgas antud etnoste vähemusrühva staatuse ja nende kultuuride arhailisuse tõttu. Eriti ohustatud on need isikud, kes on oma etniliselt alalt kaugele sattunud ning kellel ainult üks vanem on antud etnose esindajaks.

1977. aastal sündinud kunstnik V. Fedossejevi kohta kehtib nii see, et ta elab väljaspool permikomi keeleala, kui ka see, et ta on ainult ühe vanema

poolt soome-ugri päritolu. Tema sotsialiseerumises on Permikomimaal veedetud suvepuhkused siiski olulist rolli mänginud.

Fedossejevi looming, mis hõlmab eeskätt graafikat ja vitraaži, on olnud viimaste aastateni peamiselt tema kodukoha vahetus ümbruses (Leningradi oblastis ning Peterburis) tuntud. Alates 2012. aasta Viru Folgi Festivalil osalemisest algas kunstniku teekond soome-ugri maailma: tema näitused on toimunud Narvas (2013 ning 2015), Haapsalus ja Tartus (2014), Illukal (2015) ja Kudõmkaris (2013). Ta hakkas Eestis ka töötube läbi viima. Soome-ugri linnade vallutamine on toimunud kõrvuti debüüdiga soome-ugri meedias ning mis veelgi olulisem, kunstniku teadvuse soomeugristumisega. Viimastel aastatel on Fedossejev hakanud intervjuudes ning teistes avalikes esinemistes oma permikomi juuri mainima ning enda loomingut soome-ugri kontekstis esitama. Fedossejevi toetamine on siinkirjutajale isemoodi pilootprojektiks ja kunstnik ise “katsejäneseks”, mismoodi saab soome-ugri infrastruktuurides seni tundmatuid kultuuritegelasi suunata, neid seal edukaks teha. Hõimuinfrastruktuure iseloomustab teatud suletus: sees olevad tegelased teevad üksteisega koostööd, nendesse sisenemine väljastpoolt osutub aga üsna raskeks, mitte ainult immanentsete põhjuste tõttu, vaid kuna soome-ugri maailm on nii Venemaa kontekstis kui ka näiteks Ungaris suhteliselt tundmatu (rääkimata Euroopast või maailmast).

Fedossejevi perekonna- ja elulugu viib “Kudõmkarist Kingissepani”, tema enda kui kunstniku enesekehtestamise teekond on aga alanud Kingissepast ning kestnud päris kaua, kuni ta soome-ugri maailmasse jõudis. Küsimuseks jääb, kas see oleks toimunud väljastpoolt tulevate mõjudeta.

Meie, hõimuaktivistide, keele- ja kultuuriteadlaste ülesandeks võiks olla just selliste, assimilatsiooni poolt eriti ohustatud kultuuritegelaste väljavalimine ja toetamine.

”Vain suomen kielen tunnissa” Saksalaisten ja virolaisten suomenoppijoiden sijavalinnat

Tämä esitelmä perustuu kandidaatintutkielmaani, jonka kirjoitin keväällä 2014. Tutkin työssäni saksalaisten ja virolaisten suomenoppijoiden sijamuotovalintoja. Informanttini olivat kaksi saksalaista ja kaksi virolaista suomen kielen opiskelijaa, joita professorini oli haastatellut kahdesti puolen vuoden välein. Informantit olivat opiskelleet suomea ensimmäisen haastattelun aikaan noin kolme kuukautta ja toisen haastattelun aikaan noin yhdeksän kuukautta. He olivat siis opinnoissaan hyvin alussa. Virolaisten informanttien äidinkieli, suomen läheinen sukukieli viro, auttoi oletukseni mukaan informanttejani, kun he oppivat suomea, minkä takia informanttini olivat olleet erilaisessa asemassa aloittaessaan suomen kielen opintonsa.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, käyttävätkö saksalaiset ja virolaiset opintojensa alkuvaiheessa olevat suomenoppijat suomen sijamuotoja eri tavoin, ja jos sijamuotovalinnoissa on eroja, millaisia erot ovat. Käytin työssäni metodina virheanalyysia, jossa oletuksena on, että virheet kertovat kielenoppijan oppimisprosessista. Virheet ovatkin osa kielenoppimisprosessia, jotka paljastavat muun muassa lähtökielen vaikutusta kielenoppimiseen ja joista voi tulkita sitä, mitä oppija osaa. Analysoin siis informanttieni tekemiä vääriä ja oikeita sijamuotovalintoja sekä selvitin mahdollisuuksieni mukaan, mistä informanttieni tekemät virheet johtuivat.

Tutkimuksessani tarkastelin sekä kieliopillisten sijojen että paikallissijojen käyttöä. Suomen ja viroon sijajärjestelmät ovat hyvin samankaltaisia ja melkein kaikille suomen sijoille on virossa vastine, joka sekä kuulostaa samalta että tarkoittaa samaa. Saksalaisille suomen sijat taas ovat sekä muodoltaan että merkitykseltään hyvin erilaisia kuin äidinkielen vastaavat rakenteet, sillä saksa suosii prepositiorakenteita. Sekä virolaiset että saksalaiset tekivät virheitä niin perusmerkityksen mukaisessa sijavalinnassa että monimutkaisemmissa rakenteissa. Äidinkielen siirtovaikutusta oli myös melko paljon havaittavissa, mutta myös suomen

järjestelmän hankaluus sekoitti informantteja. Äidinkielen siirtovaikutusta näkyi esimerkiksi genetiivimääritteissä, sillä saksalaiset oppijat saattoivat korvata saksan tyyppisesti genetiivin muilla sijailmauksilla: *luen kirjat joseph rothista* 'luen Joseph Rothin (kirjoittamat) kirjat' (saksassa olisi ollut prepositiorakenne), kun taas virolaiset informantit käyttivät genetiivimääritteitä pääasiassa oikein.

Ulla VALOVESI

Финское скальное искусство в местном шаманском контексте

Существует убедительная масса доказательств, подтверждающих шаманизм как интерпретативная основа для финского скального искусства. Большая часть исследований сосредоточена на документированию и анализу изображений. Поверхность скалы рассматривались в качестве "пустой холст", где картина красилась. Но часто изображения не окрашены в средней части, а вблизи или над трещинами, которые формируют «кадры» картин изображённых как поднявшись с или нырившись на трещины, или которые делят изображение. Поскольку многие из трещин были там уже во время живописи, размещение искусства в связи с трещинами был преднамеренным. Старые финские народные стихи описывают люди, падающие в трещины в транс, и живые существа, как лоси, выходят из трещин. В точности метафора используется для транс в старых стихов, "langeta loveen", буквально значит падать в трещину.

Если мы шагаем немного дальше от картин мы видим ещё один интересный феномен местоположений скального искусства: в большинстве (если не всех) из этих скал очень своеобразная форма, часто напоминающая животного или человека. То, что это не только совпадением в зависимости от глаз зрителя сегодняшнего дня, можно видеть из того, что многие такие образования имеют оттенок красной краски, который формирует глаз или подчеркнет рот. Напротив формации скал интенсивно использовались в размещении картины:

трещины, выступы или различные тоны были использованы как ноги или головы или, может быть, барабан помещаенный в окрашенной руке.

Ещё одна особенность, которая появилась в последнее время, есть звуковой. Многие местоположения наскального искусства имеют исключительные акустические свойства, такие как подающая вода или поющие скалы или эхо. Мы знаем, что пение и барабанный бой играют важную роль в выборе саами священные места, *sieidis*, и что они были использованы, чтобы попасть в транс там. Действительно происхождение пения саамов йойка часто понимается находиться в иной мир. Эффект эха сообщался в некоторых финских местоположений наскального искусства, и есть на постоянной основе исследование по этому вопросу. В моей собственной документации я нашёл замечательный отклик в каждом 22 местоположений наскального искусства, где я был в состоянии проверить это.

Многие из финских местоположений наскального искусства являются впечатляющими местами, которые создают ощущение святости. Вполне вероятно, что финские местоположения наскального искусства были выбраны за их качества, как пороговые или лиминальные места, которые помогут при поступлении в изменённое состояние сознания, необходимое для шаманского транса.

Anna VARGA

Manipulatsiooni keelevahendid Badiny Jós Ferenci lühikestes tekstides

Minu ettekanne kõneleb manipuleerivat keelekasutusest pragmaatika vaatenurgast. Võtan vaatluse alla arutlusvead Ferenc Badiny Jós'i ungarlaste eelajalugu käsitlevates lühiartiklites. Oletan, et ebateaduslike teooriate – mille hulka Badinyi vaated kuuluvad – populaarsust ja laia levikut põhjustab ka manipuleerivate keeleliste vahendite kasutamine.

Korpuse materjal on kogutud Badin Jós'i toimetatud ajakirja *Ősi Gyökér* (Muistne juur) esimestest artiklitest (avaldatud 1973. aastal). Korpus sisaldab 26 1-18 leheküljelist teksti, mille seas on artikleid, avalikke kirju ja üks raamatuarvustus.

Sõelusin korpusest välja argumentatsioonivead, tuginedes Eemereni ja Grootendorsti pragmadialektilisele veanimistule ning süstematiseerisin neid tüübi, arvu ja tekstis esinemise järgi (Eemereri ja Grootendorst 1995). Manipulatsiooni ja selle keeleliste vahendite määratlemisel kasutasin Anett Árvay definitsiooni (Árvay 2003).

Argumentatsioonivigu sisaldasid kõik korpuse tekstid (kokku 416 argumentatsiooniviga). Kõige suurem oli moonutatud argumendi (n-ö hernehirmutise argument) (36,7%) ja autoriteedile viitamise (autoriteedi argument) (31,2%) osa teiste argumentatsioonivigadega võrreldes. Lisaks nimetatud kahele veale leidsin veel järgmisi vigu: rünnak isiku vastu, liiga palju väitev küsimus (n-ö kompleksküsimuse viga), väärdilemma, rahva arvamusele viitamine, tõestuskoorma teise kaela ajamine, ebaolulise argumenteerimine, hirmutamine (n-ö kaika argument), kiirustatud üldistus.

Kokkuvõtteks võin öelda, et argumenteerimisvead sobivad keelelisteks manipuleerimisvahenditeks, juhtides lugeja (informatsiooni vastuvõtja) ekslike järeldusteni, aidates nõnda kaasa pseudoteaduslike vaadete populaarsusele ja levikule.

Natalya VENINA

The Abessive Case in the Mari Language

In theoretical grammar of the Mari language contemporary scholars speak of nine cases. Six of them are subjective-objective (nominative, genitive, dative, accusative, comparative, and comitative) and three are local and spatial cases. Language conference in 1953 defined the number of cases in the Mari language. It was agreed to speak of four main cases.

The abessive case is used in the literary Hill Mari language variant.

This case form is also traced in the northern-western and eastern dialects of the Mari language. But the existence of this form in the Meadow Mari is still disputable.

The Mari dialect dictionary compiled by Ö. Beke shows many examples with the case suffix *-te/-de* testifying to the existence of the abessive case in the Meadow Mari, too.

Foreign scholars have different views on the ‘official introduction’ of the abessive case into the Mari case system. Ö. Beke views the abessive suffix *-te/-de* together with the suffix *-dame* of the caritive case. A. Alhoniemi in his work on Mari grammar shows the abessive case only in the Hill Mari. According to G. Berezki’s opinion the Mari caritive case with the suffix *-te/-de* does not stem from the Baltic-Finnish abessive ending **-ttak/*-ttäk*, but is from the Finnish-Permian abessive case with **-tta/*-ttä* markers.

In the Mari language there are traces of it in the suffix *-de* of the negative adverbial participle, which later became the abessive ending.

In the Chuvash language there is the negative adverbial participle suffix *-sar* (*-сыр*) the resembling the abessive case affix. This fact is the basis for the idea to consider the Mari negative adverbial participle *-de* the abessive case ending. This opinion is reinforced by another fact: in the Eastern Mari dialect there is the formant variant of the abessive case *-tegeče/-degeče*, resembling the negative adverbial participle morpheme: *мӱӱмегече* “*мӱӱде*” (without honey).

The existence of the abessive case in the Mari Languages is still disputable. This issue needs additional research such as reading Mari writers’ works in different functional styles with the purpose of detection of using abessive case in all existing dialects.

Вӧралысьяслӧн гаж

Коми Республикаын ӧнія кадӧ нуӧдсьӧ коми йӧзлӧн традициясӧн да оласногӧн йитчӧм уна сикас гаж. На пиысь ӧтиӧн лоӧ и «Вӧралысьяслӧн гаж», кытчӧ локтысьяслӧн лыдыс воысь воӧ содӧ, шуам, медбӧръя воӧ волісны и суйӧрсайысь.

Гажсӧ нуӧдоны Мылді́н районса Еремей сиктын – Ылыдз ю кузя медбӧръя кольӧм коми сиктын. Еремей сикт зэв аслыспӧлӧс. Тані олӧны вӧралысьяслӧн дзонь династияс, кӧленаысь кӧленаӧ вӧралан киподтуй-кужанлун сетысьяс. Найӧ кыйӧны-вийӧны дона куа вӧрпа: низь, тулан, съӧдбӧж, вурд да ур. Еремейсаяс зэв сюся видзӧны сӧ вояс сайын артмӧм вӧралан традицияссӧ и ӧні на наӧн вӧдитчӧны. Сиктын, вӧралысьяс кындзи, олӧны мастер йӧз, кодъяс вӧчӧны вӧралан лызьяс, сямӧд туисьяс да падъянъяс, пу чачаяс да с.в. Торйӧн нин еремейсаяс пыдди пуктӧны да видзӧны, кыз вермӧны, ас гӧгӧрса вӧр-васӧ, ӧд ӧнія кадӧдз сійӧ вердӧ-юкталӧ найӧс. А вӧр-ваыс тані вӧвлытӧм мича: гӧгӧр тшем, мунны позьтӧм съӧд вӧр, Из гӧраясысь петысь Ылыдз ю, сэтшӧм сӧстӧм, мый тыдалӧ пыдӧсыс и юын став олысьыс.

Медводдзаысь гажсӧ нуӧдісны 2004 воын. Гаж дырйи ордысьӧны вынъясӧн да кужанлунӧн вӧралысьяс, йӧктӧны ритуальнӧй кытшын да сьылӧны сыланкывьяс. Гажлӧн медводдза луннас гӧсьтьяс да еремейсаяс чукӧртчӧны Ылыдз ю дорӧ ӧртасян бипур вылӧ. Найӧ сӧйӧны пӧтка шыд, пӧтка яй, юӧны гортса сур да йӧктӧны «Еремейса марш» кытшын. Мӧд луннас – «Медбур кыйсьысь» вӧралысьяслӧн ордысьӧмъяс. Найӧ венласьӧны уна ногӧн: коді ӧдйӧджык кералас черӧн керсӧ, коді бурджыка дасьтас коз увьясысь съӧла кыйдӧс, коді стӧчджыка лыяс пневматическӧй винтовкаысь, коді ӧдйӧджык вуджас пыжӧн Ылыдз ю да вӧчас ноддя. Медбур кыйсьысьсӧ бӧрйӧ еремейса жюри. Тані жӧ еремейсаяс петкӧдлӧны, кызди колӧ вӧчны коми пыжъяс, вӧралан лызьяс да туисьяс.

Корам воыны тайӧ аслыспӧлӧс гаж вылӧ! Гӧсьтьясӧс кыскӧ Еремейӧ и вӧрзӧдтӧм вӧр-ваыс, и еремейсаяслӧн бурлуныс, йӧзӧс бура примитӧмыс, и налӧн нэмӧвӧйся традициясыс. А сійӧ, мый татчӧ зэв съӧкыд воӧдчыны, нӧшта на ыззьӧдӧ локтысь йӧзӧс.

Chivil'tom – Christmas Gatherings of Nivshera Village Inhabitants

Back in 20th century Nivshera inhabitants – people living in villages located in Nivshera river basin – were celebrating “Chivil'tom” – evening gatherings which took place the night before Christmas.

According to the words of Anna Kirillovna Larukova, who is Nivshera village local, celebration was lasting three days or up to the end of Christmas vacations. Youngsters were setting up a place for everyone to meet in the day before Chivil'tom. Usually, it was widow's or single woman's house. If a woman invited celebrants herself, next year celebrants were going to her house first to ask for her permission to celebrate.

On the first day everyone gathered together and before going inside the house it was a tradition to say a prayer “Thy birth, O Christ our God...”. After praying, people asked for entering the house and went in, waiting for those who were late inside, not outside. Gatherings were not only for young people, but also for children. Tables were full of pastries and all kinds of treats. After feasting, young people were starting to sing and to dance. Everything was beginning with singing a song called “Chibil' – chibil' ” and braiding girls' hair in unusual braids. The song was normally performed a capella, without any music. For having a rest, people were playing different active games such as “Gyr yur”, “Poti”, “Workers and farmers”, etc. In the course of the whole ritual action a song “From the forest” was performed, during which young people were having some sort of a dance battle trying to show each other their dancing skills. The fun was going on till morning. Next evenings were also full of joy, people were supposed to bring treats with them. The spirit of the first night of the celebration was carried throughout the whole holiday.

Nowadays, Chivil'tom can only be seen from stage. Nivshera's national folk ensemble “Sipertas” is a keeper of this tradition, and it gladly introduces old village's traditions to the Republic of Komi's inhabitants and guests for 30 years now.

Many thanks for those people who helped us organizing the 31st IFUSCO

Organizer students

Nikolett FERENCZY
Zoltán HERCZOG
Gábor LÁSZLÓ
Diána MÁRJÁNOVICS
Daniella MENYHÁRT
Eszter PÁLFY
Judit SZANYI-NAGY
Eszter VÖRÖS

Organizer teachers

Attila DOBÓ
Éva FANCSALY
Anja HAAPARANTA
Gábor SZÉKELY

Other people who helped us a lot

Alexandra BÖRÖNDI
René ČIPANJ-BANJA
Philadelphia CSIMA
Mercédesz CZIMBALMOS
Beáta FETZER
Csilla HORVÁTH
Lídia HORVÁT
György KATOR
Jani KORHONEN
Juha KUOKKALA
Antal KALAUS

Merit MÜLLER
Dániel NÉMETH
Fanni OLÁH
Balázs PAÁL
Attila SIMON
Kinga SOÓS
Gabriella STÉGLI
Alexander TERENTJEV
Janika VAHT
Eszter VILMOS
Eszter VITÉZ

Sponsors

Reguly Társaság
www.regulytarsasag.hu
Pécsi Magyar-Finn Társaság
PécsiBölcsész
Pécsi Tudományegyetem
PTE BTK HÖK
PTE EHÖK

Pécs Város Önkormányzata
Dél-dunántúli Regionális Könyvtár
és Tudásközpont
Kerényi Károly Szakkollégium
Signum csoport
Szenes Klub